

Uwagi do projektu ustawy o fundacji rodzinnej z dnia 15 października 2021 r.				
Lp.	Jedn. Red., której uwaga dotyczy/ pkt Uzasadnienia / pkt OSR	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian zapisu	Stanowisko MRiT
Ogólne uwagi dotyczące projektu				
1.	Uwaga ogólna	MF (DPP) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Uwagi związane z informacjami podatkowymi</p> <p>Krótki termin wyznaczony na opiniowanie utrudnia pełną analizę udostępnionego projektu.</p> <p>Utrudniona jest analiza aspektów dotyczących rejestracji podatkowej, związanej m.in. z nadaniem NIP. Trudno ocenić wpływ dokonanych zmian, m.in. skutków dla rejestracji podatkowej "przeniesienia" rejestru fundacji rodzinnych z KRS do sądu okręgowego w Warszawie, zakresu przedmiotowego danych związanych z FR i niezbędnych dla ewidencji podatkowej (gromadzonych w CRP KEP) oraz wpływu pozostałych zmian generujących oczekiwania administracji skarbowej wobec rejestracji podatkowej. Dla podmiotów wpisywanych do KRS istnieje tzw. "jedno okienko" z CRP KEP i wdrożone są rozwiązania m.in. teleinformatyczne.</p> <p>W przypadku rejestracji w sądzie okręgowym, dla FR pozostaje dokonywanie zgłoszenia identyfikacyjnego/aktualizacyjnego na formularzu NIP-2 i jedynie w zakresie przedmiotowym określonym w tym zgłoszeniu i na podstawie ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników. Po pozostałe dane potrzebne administracji skarbowej trzeba będzie sięgać do rejestru fundacji rodzinnych (np. po dane członków zgromadzenia beneficjentów, zarządu, pełnomocników ogólnych, rady protektorów czy dane określonych beneficjentów rzeczywistych trustu).</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>W opinii MRiT, fundacje rodzinne powinny mieć możliwość dokonywania zgłoszenia za pomocą formularza NIP-2. W tym celu, naszym zdaniem, niezbędna będzie aktualizacja załącznika 1 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie wzorów formularzy zgłoszeń identyfikacyjnych i zgłoszeń aktualizacyjnych oraz zgłoszeń w zakresie danych uzupełniających poprzez dopisanie w części D w polu 88 fundacji rodzinnych.</p> <p>Rejestr fundacji rodzinnych będzie jawny dla MF w zakresie danych wymienionych w uwadze. Przy czym, wspomniane w uwadze informacje o beneficjentach rzeczywistych będą gromadzone nie w rejestrze fundacji</p>

				rodziny, a w prowadzonym w MF Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych.
2.	Uwaga ogólna	MF (DOP) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Wskazać należy, że obok różnic w stosunku do projektu wypracowanego w MF obejmujących zwolnienie z podatku przychodów z zysków kapitałowych oraz przychodów z tytułu odsetek fundacji rodzinnych, a także co do zasady, przychodów z zysków kapitałowych oraz przychodów z tytułu odsetek z trustów; amortyzacji oraz prowadzenia ewidencji rachunkowej, zwolnienia otrzymanych świadczeń przez beneficjenta ze stosowania przepisów TP, przygotowany projekt nie odnosi się m.in. do wyłączenia z możliwości korzystania przez fundacje rodzinne z tzw. "małego CITu", nie odnosi się również do darowizn uzyskanych od osoby, która jest albo byłaby powołana do spadku jako spadkobierca ustawowy po fundatorze albo jego małżonku, wstępnym lub zstępnym (w projekcie MF zmiany dotyczące m.in. przepisów art. 12 ust. 4 pkt 4b ustawy CIT, art. 15 ust. 1b i 1c, art. 16g ust. 1 pkt 4d).	WYJAŚNIENIE Fundacja rodzinna będzie korzystała ze zwolnienia podmiotowego i w związku z tym nie zapłaci „małego CIT-u”. Podatek CIT od świadczeń dokonywanych przez fundację rodzinną na rzecz beneficjenta wyniesie 15% podstawy opodatkowania. Darowizny wnoszone do fundacji rodzinnej nie zostaną opodatkowane.
3.	Uwaga ogólna	MF (IF) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W przesłanym roboczym projekcie brak przepisów dotyczących rejestracji beneficjentów rzeczywistych fundacji rodzinnych i zmian w przepisach ustawy o pppft.	WYJAŚNIENIE Informacje o beneficjentach rzeczywistych będą gromadzone w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych. W tym obszarze, jak i w zakresie pozostałych obowiązków wynikających z ustawy o pppft, fundacja rodzinna zostanie zrównana z trustem. Projekt realizuje wymogi sformułowane w szczególności w artykule 31 dyrektywy z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji

				2006/70/WE (wersja skonsolidowana). Wraz z projektem ustawy przygotowano projekt poglądowy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie rejestru fundacji rodzinnych, który jednak obecnie nie reguluje już spraw związanych z rejestrowaniem informacji o beneficjentach rzeczywistych. Ponadto, projekt zakłada zmianę ustawy o pppft poprzez rozszerzenie definicji trustu na fundację rodzinną oraz uwzględnienie reguł pozwalających ustalić beneficjenta rzeczywistego fundacji rodzinnej.
4.	Uwaga ogólna	MF (FK) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W budżecie na rok 2022 na etapie prac planistycznych nie zgłoszono zadania do ujęcia w projekcie ustawy na rok 2022 i lata kolejne (w związku z tym, że poprzednio planowane były wydatki w roku 2021).	WYJAŚNIENIE Zgłoszenie środków potrzebnych na realizację zadań dot. fundacji rodzinnej może nastąpić nie wcześniej niż po rozpatrzeniu projektu przez Stały Komitet Rady Ministrów. W OSR wskazano informacje przekazane przez MF dotyczące kosztów i źródeł finansowania w ramach budżetu pozostającego w dyspozycji MF.
5.	Uwaga ogólna	MSWiA UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Jednocześnie wskazać należy, że odnośnie prośby dotyczącej przekazania informacji o szacowanych kosztach dokonania czynności wdrażających bądź dostosowujących w związku z wprowadzeniem nowej instytucji, jak również potrzeby zmiany aktów normatywnych pozostających we właściwości Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, nie zachodzi konieczność zapewnienia dodatkowych środków finansowych oraz zmiany aktów normatywnych pozostających we właściwości Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.	UWAGA INFORMACYJNA
6.	Uwaga ogólna	MS	Projekt ustawy w obecnym brzmieniu zasadniczo podtrzymuje rozwiązania prawne przewidziane w pierwszym przekazanym do uzgodnień projekcie, to jest	WYJAŚNIENIE

		<p>UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE</p> <p>z dnia 22 marca 2021 r. Przewiduje nie tylko przepisy regulujące instytucję fundacji rodzinnej, ale też wprowadza istotne zmiany w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny¹. W tym kontekście powtórzyć należy poprzednio wyrażone stanowisko, że praktyka ta nie do końca odpowiada zasadom prawidłowej legislacji. Zmiany wynikowe w przepisach powinny mieć charakter konieczny i dotyczyć jedynie kwestii uregulowanych ustawą główną. Tymczasem zmiany wprowadzone w k.c. są zakrojone na szerszą skalę aniżeli to konieczne dla realizacji celów ustawy o fundacji rodzinnej.</p> <p>Założeniem istnienia fundacji rodzinnej – jak wynika z uzasadnienia projektu – jest zachowanie ciągłości przedsiębiorstwa (rodzinnego) i jego długofalowego rozwoju, co pozwoliłoby na akumulację majątku, zwiększając szanse na wzmocnienie pozycji rynkowej w perspektywie kilku pokoleń i zapewnienie stabilnych źródeł utrzymania dla osób, o których przyszłość nestor chciałby zadbać, także po swojej śmierci. Fundację rodzinną tworzy się – jak dalej wskazuje uzasadnienie projektu – aby „uniknąć znanego w świecie scenariusza, w którym dzieci dzielą się majątkiem rodziców, a następnie ich potomkowie dzielą dalej majątek na coraz mniejsze części i realizują jedynie własne plany co do przeznaczenia otrzymanego majątku, w tym także te niezwiązane z biznesem albo podyktowane sytuacjami losowymi, jest potrzeby mechanizm integracji majątku (akumulacji kapitału) i zarządzania nim w sposób pozwalający na zachowanie aktywności w sferze gospodarczej i dostarczanie środków utrzymania przyszłym pokoleniom.” Założeniem ustawodawcy jest zatem, aby fundacja rodzinna miała związek z rodziną. Tymczasem z treści <i>projektu</i> takie powiązanie nie wynika. Elementy nawiązujące do powiązań rodzinnych można znaleźć jedynie w art. 12 ust. 2, art. 17 ust. 1 p. 2 oraz art. 85 ust. 3 projektowanej ustawy. Podczas uzgodnień międzyresortowych prowadzonych nad marcowym projektem wskazywano, że brak ograniczenia kręgu beneficjentów do osób powiązanych rodzinnie spowodowany jest tym, że nie ma definicji legalnej rodziny. Nie jest to argument przekonujący. Ustawa nie musi wskazywać na „rodzinę”, ale może odnosić się do pojęcia „osób bliskich” (zdefiniowanego np. w art. 4 p. 13 ustawy o gospodarce nieruchomościami²) lub wskazywać wprost krąg osób, które mogą wchodzić w rachubę jako beneficjenci (na wzór wyliczenia np. w art. 691 § 1 k.c. czy art. 261 § 1 k.p.c.3).</p>	<p>Ad. KC: projektowane rozwiązania w KC są konieczną składową osiągnięcia celu głównego tj. zachowania w całości, ochrony przed podziałem (rozdrobieniem) majątku powstałego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą po przeprowadzeniu sukcesji po śmierci właściciela. W szczególności zmiany w zachowku mają zapobiegać konieczności niezwłocznej zapłaty zachowku w formie jednorazowej płatności przez sukcesorów kontynuujących działalność przedsiębiorstwa. Jak wynika z przeprowadzonych konsultacji ze środowiskiem firm rodzinnych, instytucja fundacji rodzinnej w praktyce nie będzie ustanawiana, gdy nie dokona się zmian, które uelastyczniają zachowek.</p> <p>Ad. Cel fundacji rodzinnej: Zagraniczne fundacje nie wprowadzają ograniczenia kręgu beneficjentów do osób powiązanych rodzinnie, dzielą się na prywatne i rodzinne, gdzie jest krąg rodzinny, ale to są ciągle te same podmioty.</p> <p>W związku z sugestiami MS, projektodawca zmodyfikował uzasadnienie.</p>
7.	Uwaga ogólna	<p>RCL</p> <p>UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE</p> <p>(...)Rządowe Centrum Legislacji (...)podtrzymuje zgłoszone w piśmie z dnia 10 maja 2021 r.:</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p>

			następujące uwagi, które mimo ich przyjęcia przez projektodawcę w wyniku uzgodnień i konferencji uzgodnieniowej nie zostały uwzględnione w zmienionym projekcie przez odpowiednią zmianę przepisów, których uwagi te dotyczyły, czy uzupełnienie projektu: uwagę nr 3 (do art. 5 projektu, poprzednio art. 4), uwagę nr 5 pkt 2 i nr 6 (do art. 10 ust. 2 projektu, poprzednio art. 8 ust. 2), uwagę nr 7 (do art. 12 ust. 2 projektu, poprzednio art. 10 ust. 2 oraz art. 21 projektu, poprzednio art. 20), uwagę nr 8 (do art. 15 i art. 16 projektu, poprzednio art. 13 i art. 14), uwagę nr 15 (do art. 30 projektu, poprzednio art. 29), uwagę nr 17 (do art. 36 projektu, poprzednio art. 35), uwagę nr 20 pkt 1 (do art. 46 ust. 2 projektu, poprzednio art. 40 ust. 2), uwagę nr 21 (do art. 53 ust. 2 projektu, poprzednio art. 47 ust. 2), uwagę nr 23 (do art. 61 projektu, poprzednio art. 55); uwagę nr 25 pkt 2 (do art. 66 ust. 2 pkt 4 i 5; poprzednio art. 60 ust. 2); uwagę nr 28 (do art. 70 ust. 1 pkt 2, 3 i pkt 4 lit. c projektu, poprzednio art. 63); uwagę nr 29 (do art. 71 projektu, poprzednio art. 64) oraz uwagę nr 31 pkt 2 (do art. 927 KC).	Szczegółowe odniesienie się do sygnalizowanych uwag znajduje się poniżej w tabeli.
8.	Uwaga ogólna	KPMG Tax M.Michna sp.k KONSULTACJE PUBLICZNE	<p>W związku z publikacją najnowszej wersji projektu ustawy o fundacji rodzinnej (dalej: „Projekt”), zmodyfikowanego na podstawie uwag zgłoszonych w ramach uzgodnień międzyresortowych, konsultacji publicznych i opiniowania, jak również pisma z dnia 18 października 2021 r., znak: DDR-III.0210.26.2.2021 (dalej: „Pismo”), opublikowanego na stronie Rządowego Centrum Legislacji, poniżej przedstawiamy nasze stanowisko.</p> <p>Na wstępie pragniemy zaznaczyć, iż zmiany wprowadzone w nowej wersji Projektu, opracowane na podstawie uwag i komentarzy zgłaszanych także przez nas, oceniamy zdecydowanie pozytywnie, biorąc pod uwagę cel Projektu.</p> <p>W nawiązaniu do Pisma, naszym zdaniem argumentacja przedstawiona przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii względem konieczności utrzymania zakazu prowadzenia działalności przez fundację rodzinną jest racjonalna, jednocześnie uwzględnienie w Projekcie katalogu czynności, które będą mogły być podejmowane przez fundację, co na etapie konsultacji również postulowaliśmy, zasługuje na aprobatę.</p> <p>Najistotniejsza z naszej perspektywy, jak i wielu podmiotów uczestniczących w konsultacjach, jest oczywiście kwestia opodatkowania fundacji rodzinnej – pozytywnie oceniami wprowadzone zmiany w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych, podatku od spadków i darowizn – wprowadzone zmiany zbliżone są do tych, które rekomendowaliśmy na etapie konsultacji. Niemniej, prosimy uprzejmie o zapoznanie się z naszym komentarzem poniżej dot. amortyzacji otrzymanych przez fundację rodzinną składników majątkowych nieodpłatnie.</p>	UWAGA INFORMACYJNA

			W zakresie pozostałych kwestii, tj. funkcjonowania organów fundacji rodzinnej oraz kwestii formalnych, a także regulacji dotyczących zachowku, również pragniemy wyrazić nasze zadowolenie z kierunku wprowadzonych zmian, zważywszy na nasze wcześniejsze komentarze w tym zakresie.	
9.	Uwaga ogólna	OFOP i Forum Darczyńców	<p>Wprowadzenie - spór o nazwę: „fundacja rodzinna”. Dlaczego organizacje społeczne postulują zastosowanie innej nazwy dla nowej formy prawnej?</p> <p>Trwają zaawansowane prace rządowe nad nową formą prawną nazywaną „fundacją rodzinną”, która ma rozwiązać problemy sukcesyjne firm rodzinnych. Jej celem jest umożliwienie przekazywania firm rodzinnych następcom prawnym bez konieczności podziału firmy wynikającej z postępowania spadkowego.</p> <p>Poznaliśmy kolejną wersję projektu – wersję z 15 października 2021 r. Wersja ta nie uwzględnia zgłaszanych wcześniej przez przedstawicieli organizacji społecznych wątpliwości dotyczących nazwy. Nadal mowa jest o "fundacjach", co rodzi nasz zdecydowany sprzeciw.</p> <p>W liście dołączonym do rozsyłanego projektu (skierowanym wg. rozdzielnika do ministerstw i wybranych urzędów centralnych) projektodawcy tłumaczą:</p> <p><i>W ramach konsultacji publicznych (...) wpłynęły liczne uwagi dotyczące nazwy projektowanej instytucji. Z jednej strony były to postulaty organizacji pozarządowych o zmianę dotychczas przyjętej nazwy (tj. fundacji rodzinnej). (...) Z kolei przedsiębiorcy i reprezentujące ich organizacje, apelowali o pozostawienie nazwy (...). Wobec tego na obecnym etapie prac projektodawca stoi na stanowisku, że kwestia ta powinna zostać rozstrzygnięta dopiero na komitetowym poziomie rządowego procesu legislacyjnego.</i></p> <p>Z tego powodu chcemy przypomnieć nasze zastrzeżenia co do nazwy i argumenty – zna je już projektodawca, ale chcielibyśmy, żeby trafiły też do osób i instytucji zaangażowanych w dopracowanie projektu w Komitecie Rady Ministrów oraz do posłów, mediów i obywateli.</p> <p>Nazwa projektowanej instytucji budzi silne emocje w III sektorze (który w przeważającej mierze składa się ze stowarzyszeń i fundacji właśnie). Środowisko przedsiębiorców postuluje i promuje nazwę „fundacja rodzinna”, ponieważ ta nazwa wywołuje pozytywne skojarzenia i tak określane są zbliżone podmioty w niektórych krajach. Natomiast, środowisko organizacji społecznych postrzega to jako próbę przejęcia pojęcia “fundacja”, pojęcia oznaczającego instytucję o celach społecznych cieszącą się coraz wyższym zaufaniem społecznym.</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Kwestia nazwy instytucji do rozstrzygnięcia przez SKRM. Argumentacja MRiT znajduje się w protokole rozbieżności.</p>

			<p>Należy wyraźnie powiedzieć, że projektowane rozwiązanie nie ma nic wspólnego z fundacjami, których istotą jest realizacja celów społecznych. Powstaje zatem zasadnicze pytanie - czy ta nazwa nie będzie wprowadzać błąd? Dlaczego nazwa rozwiązania mającego służyć przedsiębiorcom nawiązuje do instytucji fundacji, z którą nie ma nic wspólnego? Czy można wybrać inną nazwę?</p> <p>Stoimy na stanowisku, że ten spór nie jest konieczny. Można stworzyć nową, innowacyjną instytucję o innej nazwie, która nie zawierałaby słowa fundacja. Przykładowo firma PwC zaproponowała w trakcie konsultacji nazwę „rodzinny fundusz sukcesyjny”. Nazwa ta wyraża innowacyjność rozwiązania i jednocześnie minimalizuje ryzyko mylenia pojęć, chaosu terminologicznego, a w efekcie pogorszenia wizerunku i obniżenia zaufania darczyńców i obywateli do sektora fundacji o celach społecznych.</p> <p>Również Ministerstwo Sprawiedliwości i Ministerstwo Kultury są krytyczne wobec nazwy i stanęły na stanowisku, że nazwa „fundacja rodzinna” jest nieadekwatna. Inicjator projektu – Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii nie uwzględniło jednak uwag tych ministerstw ani środowiska fundacji dotyczących zmiany oraz oświadczył, że w świetle różnicy zdań między resortami spór co do nazwy zostanie rozstrzygnięty przez Radę Ministrów, co może mieć miejsce w listopadzie lub grudniu tego roku.</p> <p>Uwagi szczegółowe</p> <p>Po analizie projektu ustawy o fundacji rodzinnej (jego wersji z 15 października 2021 r.) w pierwszej kolejności pragniemy podkreślić, że rozumiemy i popieramy cel tej regulacji, a w szczególności działania prawodawcy zmierzające do rozwiązania problemów sukcesyjnych firm rodzinnych dotyczących ich majątku oraz prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Niewątpliwie jest to zagadnienie prawne rodzące istotne problemy praktyczne i wymagające ustawowego uregulowania w interesie zarówno firm rodzinnych, jak i polskiej gospodarki. W tym zakresie podzielamy propozycje zawarte w projekcie ustawy.</p> <p>Dostrzegamy jednak także istotny mankament projektu ustawy, który uznajemy za szczególnie ważny z punktu widzenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego. W tym zakresie jesteśmy zmuszeni zgłosić stanowczą uwagę krytyczną.</p> <p>Projektowana regulacja przewiduje mianowicie utworzenie podmiotu, który będzie miał na celu zarządzanie majątkiem przekazanym przez fundatora, zapewnienie jego ochrony oraz spełnianie świadczeń o charakterze socjalnym na rzecz wskazanego beneficjenta, w szczególności pokrywania kosztów jego</p>	
--	--	--	---	--

			<p>lub ich utrzymania lub kształcenia (art. 3 projektu ustawy). Podmiot ten prawodawca nazwał „fundacją rodzinną”, podczas gdy termin „fundacja” jest w polskim systemie prawnym terminem zastanym i oznacza organizację społeczeństwa obywatelskiego działającą w interesie publicznym (zob. art. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, Dz. U. poz. 2167 tekst jedn. z 2020 r., dalej: Ustawa o fundacjach). W tym znaczeniu nadanie tworzonemu podmiotowi statusu „fundacji” jest nieadekwatne dla ustawowych celów jego utworzenia, które – zgodnie ze słusznym interesem prywatnym przedsiębiorców i firm rodzinnych – mają służyć ochronie majątku fundatora i stworzeniu zabezpieczenia socjalnego dla jego rodziny lub innych wskazanych przez niego beneficjentów. W tej sytuacji adekwatną nazwą podmiotu, o którym mowa w projekcie ustawy, rzetelnie oddającą jego faktyczny status, cele oraz funkcje, jakie ma spełniać, jest „fundusz” (np. „Rodzinny Fundusz Sukcesyjny”, czy „Fundusz Rodzinny”).</p> <p>Użycie terminu „fundacja” dla określania podmiotów działających w interesie prywatnym rodzi ryzyko, że instytucje pożytku publicznego zaczną być mylone w odbiorze publicznym z przedsiębiorcami i ich organizacjami, działającymi w interesie prywatnym. Fundacje oraz stowarzyszenia, których jest w Polsce ponad 100 tysięcy, mogą mieć błędnie przypisywany cel prywatny, w postaci działania na rzecz beneficjentów rodzinnych. Niestety wpłynie to negatywnie na poziom zaufania do organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Trudno będzie bowiem przekonać przeciętnego Polaka, że zdecydowana większość fundacji nadal wypełniać będzie cele społeczne, skoro w tej grupie pojawią się podmioty o analogicznej nazwie, ale celach prywatnych. Sektor organizacji społecznych od ponad 30 lat buduje swój wizerunek, a zaufanie, jakim obywatele obdarzają fundacje jest ich najważniejszym zasobem. Naruszenie tego zaufania skutkuje osłabieniem aktywności obywatelskiej w zakresie działań filantropijnych, na czym stracą osoby korzystające ze wsparcia organizacji społecznych.</p> <p>OFOP i Forum Darczyńców w Polsce wnoszą zatem o dokonanie zmiany w projekcie ustawy polegającej na zastąpieniu z tytule ustawy oraz wszelkich innych przepisach projektu słowa „fundacja” słowem „fundusz”. W ten sposób status prawny podmiotu utworzonego na podstawie ustawy będzie adekwatny do celów jego powołania oraz funkcji jaką ma pełnić wobec fundatora. Dzięki temu uda się także uniknąć ewentualnych niespójności w systemie prawnym, mogących rodzić się w sytuacji, gdy dwie niezależne</p>	
--	--	--	--	--

			<p>od siebie instytucje prawne, różne ustrojowo oraz celowościowo, określili się tą samą nazwą („fundacja”).</p> <p>Dokonanie zmiany, o której mowa wyżej, jest w naszej ocenie niezbędne oraz uzasadnione następującymi, szczegółowymi argumentami:</p> <p>1) Termin „fundacja” jest od lat obecny w systemie prawnym w Polsce, a podmioty działające w tej formie prawnej – na podstawie Ustawy o fundacjach – mają obowiązek działania na w interesie publicznym na rzecz dobra wspólnego. Fundacje oraz inne organizacje obywatelskie działające we wskazanych wyżej celach publicznych tworzą strukturę społeczeństwa obywatelskiego. W tym znaczeniu termin „fundacja”, obejmujący podmioty działające w tej formule prawnej w interesie publicznym, został przywołany w art. 12 Konstytucji RP, który określa strukturę społeczeństwa obywatelskiego. Z tego względu, z uwagi na ukształtowany od lat ustawowo i konstytucyjnie sposób rozumienia terminu „fundacja” w prawie polskim, trudno jest rozszerzyć zakres znaczeniowy tego terminu, obejmując nim także podmioty prywatne, które nie będą fundacjami w rozumieniu Ustawy o fundacjach, ani art. 12 Konstytucji RP.</p> <p>2) Fundacja rodzinna, w rozumieniu przyjętym w projekcie ustawy, jest podmiotem całkowicie odrębnym i niezależnym organizacyjnie, funkcjonalnie oraz prawnie od fundacji utworzonych na podstawie Ustawy o fundacjach. Podmioty te – poza nazwą – w istocie bowiem nic ze sobą nie łączy. Projekt ustawy nie odsyła nawet do Ustawy o fundacjach. Słusznie, gdyż nie jest to uzasadnione, bowiem cele działalności, zadania oraz sposób wydatkowania zgromadzonych środków są w tym przypadku odmienne od klasycznych zadań fundacji ugruntowanych w prawie polskim. Analiza zadań Fundacji rodzinnej skłania do tezy, że przedmiot działalności fundacji rodzinnej upodabnia je do działalności holdingów finansowych (PKD 64.20.Z), działalności trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych (PKD 64.30.Z) lub innych pozycji z działu 64 PKD, nie mając nic wspólnego z celami fundacji ukształtowanymi na gruncie Ustawy o fundacjach. Wniosek ten potwierdza także analiza kolejnych rozdziałów projektu ustawy, w których w sposób autonomiczny i niezależny od regulacji właściwych dla Ustawy o fundacjach, określa się sposób utworzenia fundacji rodzinnej, sposób jej rejestracji, strukturę organizacyjną i organy, sposób wydatkowania zgromadzonych środków, zasady nadzoru i kontroli, status podatkowy, a także status cywilnoprawny środków przekazanych przez fundatora (nowelizacja Kodeksu cywilnego w zakresie dotyczącym prawa do zachowku, nowelizacja ustawy o podatku od spadków i darowizn, nowelizacja ustaw o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz prawnych, a także</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Ordynacji podatkowej, art. 70 – 75 projektu). W świetle projektu ustawy fundacja rodzinna jest instytucją systemowo i prawnie autonomiczną wobec fundacji utworzonych na podstawie Ustawy o fundacjach.</p> <p>3) Zmiana, o którą wnosimy, polegająca na zastąpieniu w projekcie słowa „fundacja” słowem „fundusz”, ma w świetle powyższych uwag znaczenie i charakter wyłącznie terminologiczny. Nie będzie miała zatem negatywnego wpływu ani na dalszy przebieg prac legislacyjnych, ani także nie wpłynie negatywnie na możliwość realizacji celów projektowanej ustawy, w szczególności realizacji przez tak określony fundusz zadań wskazanych w art. 3 i kolejnych przepisach projektu. Korekta ta nie pociągnie za sobą także konsekwencji systemowych, wszak projekt ustawy w kwestiach w nim nieuregulowanych nie odsyła do Ustawy o fundacjach, lecz do Kodeksu cywilnego.</p> <p>4) Mamy świadomość, że w systemach prawnych innych państw (wskazuje się na nie w OSR dołączonym do projektu ustawy) występuje instytucja fundacji publicznych oraz fundacji prywatnych. W polskim systemie prawnym nie ma jednak takiej tradycji ustrojowej, wręcz przeciwnie termin fundacja od zawsze kojarzony jest wyłącznie z działalnością na rzecz interesu publicznego. Instytucje działające w interesie prywatnym w polskim systemie prawnym zwykle się natomiast określać mianem „funduszu”. W naszej ocenie nie ma podstaw do tego, aby wprowadzać w tym zakresie jakiegokolwiek zmiany, zwłaszcza prowadzące do zaburzenia ukształtowanej spójności w systemie prawnym. Tym bardziej, że zmiany te nie są niezbędne dla realizacji celów projektu ustawy, które z powodzeniem mogą być w sposób niezmienny przez podmiot nazywający się „funduszem”.</p> <p>5) Pragniemy także zauważyć, że termin „fundacja rodzinna”, choć nie jest używany przez ustawodawcę, występuje jednak w praktyce. Mianem tym określane są fundacje, działające na podstawie Ustawy o fundacjach oraz realizujące cele publiczne, które zostały ustanowione przez rodziny dysponujące znacznym majątkiem i chcące jego część przeznaczyć na cele publiczne. Fundacje takie najczęściej w nazwie mają zawarte nazwisko rodziny fundatora. Utworzenie fundacji rodzinnej, w formie organizacyjnej i prawnej ukształtowanej projektem ustawy, może doprowadzić do niespójności w systemie prawnym, związanych ze statusem fundacji utworzonych na gruncie Ustawy o fundacjach oraz projektowanej ustawy.</p> <p>6) Rozumiemy i podzielamy oczekiwania firm rodzinnych związane z potrzebą rozwiązania problemów sukcesyjnych, dotyczących dalszego funkcjonowania ich przedsiębiorstw. W naszej ocenie problem ten wymaga ingerencji</p>	
--	--	--	---	--

			<p>ustawodawcy, jednakże – ze wskazanych wyżej względów – uznajemy za niecelowe tworzenie w tym celu odrębnych systemowo fundacji, które mogłyby doprowadzić do niespójności w funkcjonowaniu instytucji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.</p> <p>Z powyższych względów wnosimy o uwzględnienie uwagi zgłoszonej do projektu ustawy o fundacji rodzinnej.</p>	
10.	Uwaga ogólna	Deloitte	<p>Na wstępie, pragniemy podkreślić, że wprowadzenie fundacji rodzinnej do polskiego porządku prawnego zasługuje na uznanie. Instytucja ta – o ile zostanie odpowiednio uregulowana – pozwoli na realne zabezpieczenie sukcesji pokoleniowej w polskich firmach rodzinnych. Fundacja rodzinna daje realną szansę na utrzymanie polskich firm rodzinnych w rękach najbliższych. Zwracamy również uwagę na to, że jest to również projekt niezwykle istotny z perspektywy długoterminowego interesu publicznego, gdyż fundacja rodzinna zachęca do akumulacji kapitału w Polsce i ją znacząco ułatwia. To natomiast będzie miało bardzo pozytywne skutki dla całej gospodarki, jak i dla polskiego rynku pracy, gdyż to w Polsce będą zlokalizowane główne biura (<i>head offices</i>) wciąż rozwijających się firm rodzinnych, a to oznacza więcej dobrze płatnych miejsc pracy w Polsce jak również szansę do rozwoju dla miejscowych kontrahentów firm rodzinnych.</p> <p>Uważamy, że <u>kolejna wersja projektu ustawy, po konsultacjach publicznych oraz opiniowaniu, została w dużym stopniu udoskonalona.</u> Przede wszystkim, istotne z perspektywy firm rodzinnych jest wprowadzenie zmian dotyczących <u>możliwości prowadzenia działalności gospodarczej</u> przez fundację rodzinną w zakresie określonym w ustawie, <u>zmiana modelu opodatkowania na akceptowalny dla firm rodzinnych</u>, odejście od sztywnego uregulowania zasad głosowania w organach fundacji (<u>odejście od zasady jedna osoba – jeden głos</u>), a także rezygnacja z ograniczeń dotyczących udziału beneficjentów w zarządzie fundacji rodzinnej oraz radzie protektorów. Z perspektywy firm rodzinnych bardzo ważne i godne aprobaty są także zmiany, które wprowadzono w przepisach Kodeksu cywilnego dotyczących zachowku w zakresie terminu w jakim można się domagać zachowku od fundacji rodzinnej.</p> <p>Powyższe zmiany w dużej mierze zwiększają atrakcyjność fundacji rodzinnej w pewnym stopniu uelastyczniając tę instytucję prawną, jednak dla większości przedsiębiorców wciąż będą niewystarczające. Projekt w obecnym brzmieniu będzie zniechęcać bardzo wielu właścicieli firm rodzinnych do założenia fundacji rodzinnej w Polsce.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Przepis dot. praw i obowiązków fundatora otrzymał następujące brzmienie:</p> <p>„Art. 13. 1. Prawa i obowiązki fundatora są niezbywalne. 2. Fundator może w statucie zrezygnować z wykonywania swoich uprawnień oraz upoważnić inną osobę do ich wykonywania.”.</p>

			<p>Te osoby najprawdopodobniej zdecydują się na założenie fundacji za granicą lub przeprowadzenie sukcesji w klasycznej formie, co wiąże się z szeregiem ryzyk takich jak ryzyko utraty rodzinnego charakteru firmy rodzinnej, rozproszenia kapitału i zbycia udziałów na rzecz osób trzecich.</p> <p>W dalszej części przedstawiliśmy uwagi prawne i podatkowe do obecnego projektu ustawy o fundacji rodzinnej. Jesteśmy zwolennikami jak największej swobody regulowania stosunków wewnętrznych panujących w ramach fundacji rodzinnej, co jest kluczowe dla absolutnej większości naszych klientów prowadzących firmy rodzinne. W szczególności, uważamy że konieczne jest umożliwienie rodzinom uczestniczącym w fundacji rodzinnej swobodnego podjęcia decyzji w kwestii uprawnień poszczególnych osób.</p> <p>Obecnie, projekt przewiduje sztywne regulacje dotyczące uprawnień fundatora bez możliwości zrzeczenia się przez niego praw, czyniąc go aż do śmierci wyłącznym dysponentem fundacji rodzinnej. Takie rozwiązanie nie zostanie zaakceptowane przez większość firm rodzinnych, ponieważ praca nad statutem fundacji rodzinnej będzie podstawą do podejmowania życiowych decyzji przez członków rodziny fundatora (np. o pracy w firmie rodzinnej zamiast realizacji innych aspiracji). Członkowie rodziny powinni mieć pewność że uzgodnienia te pozostaną wiążące. <u>Zauważyliśmy próbę zadresowania tej kwestii w obecnym projekcie poprzez wprowadzenie zapisu, zgodnie z którym statut może stanowić, że prawa fundatora są zbywalne. Takie rozwiązanie jednak zaprzecza istocie fundacji rodzinnej jako mechanizmu zabezpieczającego sukcesję i prowadzi do powstania szeregu ryzyk tożsamyh z tymi związanymi z klasyczną sukcesją i uczestnictwem w spółce jako wspólnik.</u> W praktyce prowadzi to więc do utraty najważniejszych atutów fundacji rodzinnej wobec innych form prawnych i sprawiłoby to, że instrument ten będzie całkowicie zbędny. <u>Mamy wielką nadzieję na to, że te przepisy zostaną zmienione i projektodawca wyraźnie zaznaczy, że zarówno prawa beneficjenta jak i fundatora są niezbywalne, a tym samym nie będzie można ich zbywać, prowadzić z nich egzekucji oraz nie będą one podlegać dziedziczeniu.</u></p> <p>W ramach naszego opracowania, pokazaliśmy zarówno obecne jak i proponowane przez nas brzmienie przepisu wraz z naszą argumentacją odnośnie proponowanych zmian.</p> <p>Mamy nadzieję, że przedstawione uwagi zostaną w dużej mierze uwzględnione na kolejnych etapach prac nad projektem ustawy. Dzięki temu fundacja rodzinna</p>	
--	--	--	---	--

			będzie znacznie bardziej atrakcyjnym instrumentem prawnym i zachęci polskie firmy rodzinne do skorzystania z tego rozwiązania.	
11.	Uwaga ogólna	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców OPINIOWANIE	<p>Głównym mankamentem w zakresie zasad opodatkowania fundacji rodzinnych jest podwójne opodatkowanie fundacji podatkiem CIT. Zgodnie z zaproponowanym rozwiązaniem, podatkiem od dochodów z działalności gospodarczej w wysokości 19 proc. zostanie objęta najpierw spółka rodzinna, a następnie fundacja zostanie objęta 19 procentowym podatkiem od dochodów kapitałowych.</p> <p>W stosunku do fundacji rodzinnych nie znajdzie zastosowania rozwiązanie przewidziane dla fundacji zwykłych, polegające na zwolnieniu z opodatkowania dochodów fundacji przekazywanych na cele statutowe. Nie będzie również możliwości zastosowania stawki 9 proc. przewidzianej dla spółek kapitałowych będących małymi podatnikami CIT. Również wypłata dywidendy przez spółki na rzecz fundacji rodzinnej nie będzie korzystała ze zwolnienia dywidendowego, które obecnie przysługuje spółkom kapitałowym po spełnieniu określonych warunków.</p> <p>Tym samym, efektywny podatek dla beneficjentów z tzw. grupy zerowej wynosić będzie 34,4 proc., a w przypadku beneficjenta niespokrewnionego z fundatorem lub jego dalekiego krewnego, efektywny podatek wyniesie nawet 46,9 proc. w wyniku potrójnego opodatkowania. Wprowadzenie do porządku prawnego fundacji rodzinnej z tak skonstruowanymi zasadami opodatkowania faktycznie wykluczy jej zastosowanie, gdyż będzie to instrument wysoce niekorzystny podatkowo. Naszym zdaniem, stosownym rozwiązaniem byłoby na przykład obniżenie podatku od dywidendy wypłacanej przez rodzinne spółki na rzecz fundacji.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA CZĘŚCIOWO</p> <p>Zasady opodatkowania fundacji rodzinnej uległy zmianie. Podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych nadal będzie objęta spółka operacyjna (rodzinna), natomiast fundacja rodzinna nie zapłaci podatku dochodowego od dywidendy (będzie zwolniona podmiotowo). Zryczałtowany podatek zostanie zapłacony przez fundację rodzinną dopiero w momencie wypłaty świadczeń na rzecz beneficjentów. Beneficjenci z tzw. „grupy zero” oraz fundator nie zapłacą PIT. Całkowity poziom opodatkowania w fundacji rodzinnej będzie więc konkurencyjny.</p> <p>W stosunku do fundacji rodzinnych nie znajdzie zastosowania zwolnienie z opodatkowania dochodów fundacji przekazywanych na cele statutowe. Fundacja nie będzie miała możliwości skorzystania ze stawki 9% (tzw. mały CIT), ponieważ jej przychód (dochód) nie podlega opodatkowaniu na zasadach ogólnych.</p>

Uwagi do rozdziałów 1-6

(Przepisy ogólne, Fundator, Majątek fundacji rodzinnej, Utworzenie fundacji rodzinnej, Statut, lista beneficjentów i list intencyjny, Beneficjent)

12.	Art. 2 ust. 1	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	Treść projektowanego przepisu nadal (pomimo wskazania w tabeli uzgodnieniowej do poprzedniego projektu, że uwaga została uwzględniona) czyni aktualnym uwagę, że wystarczyłoby zamieszczenie w tym przepisie jednego zdania, z zaznaczeniem, że przepisy k.c. stosuje się „odpowiednio”. Pojęcie to <i>per se</i> oznacza, że przepisy przywołanego kodeksu stosuje się wprost, z modyfikacjami albo w ogóle się ich nie stosuje. Nadto, mając na uwadze postulat projektodawcy, zgodnie z którym fundacja rodzinna miałyby stanowić odrębną od fundacji instytucję prawa wskazują, że za niewystarczające należy uznać ogólny zwrot, zgodnie z którym „w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks Cywilny.” Przepisy ustawy o fundacjach rodzinnych powinny zawierać szczegółowe rozwiązania w tym względzie. Tak ogólne odwołanie bez wskazania, o jakie przepisy chodzi i do jakich stosunków prawnych mają one mieć zastosowanie, może powodować problemy w stosowaniu prawa. Słusznie już wcześniej podkreślano (na etapie prac koncepcyjnych), iż to art. 33 k.c. ustanawia regułę ogólną, którą modyfikują ustawy szczególne przyznające określonym podmiotom osobowość prawną, a nie odwrotnie.	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez usunięcie przepisu odsyłającego do Kodeksu cywilnego. W toku dyskusji uzgodniono, że przepisy KC znajdują zastosowanie do fundacji rodzinnej zgodnie z ogólnymi regułami stosowania KC w sprawach prawa prywatnego.
13.	Art. 2 ust. 1	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	wbrew wyjaśnieniu w tabeli uwag (poz. 59) ratio legis tej regulacji nie jest wyjaśnione w uzasadnieniu projektu; można natomiast rozważyć wprowadzenie w projekcie skonkretyzowanych odesłań do Kodeksu cywilnego (np. jak wynika z uzasadnienia projektu na str. 12, do nazwy fundacji rodzinnej powinny znaleźć zastosowanie odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego o firmie);	WYJAŚNIENIE Przepis został wykreślony z projektu.
14.	Art. 3	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	art. 3 projektu proponuje się doprecyzować znaczenie wprowadzanego pojęcia „organizacja pozarządowa” (przez odesłanie w tym zakresie do art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o organizacjach pożytku publicznego i wolontariacie);	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez uzupełnienie przepisu (obecnie art. 3 pkt 1 lit.b projektu).
15.	Art. 3	Petycja	Projektowany art. 3: "Fundacja rodzinna zarządza posiadanym majątkiem i zapewnia jego ochronę oraz spełnia świadczenia na rzecz beneficjenta, w szczególności pokrywa koszty jego utrzymania lub kształcenia albo, w przypadku beneficjenta będącego organizacją pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego, wspiera realizację przez niego celów społecznie lub gospodarczo użytecznych". Proponowane nowe brzmienie, jako poparcie dla takiej właśnie treści zaproponowanej w stosunku do poprzedniej (pierwszej) wersji projektu ustawy	WYJAŚNIENIE W związku z konsultacjami z MS przepis został zmodyfikowany w następujący sposób: „Art. 4. 1. Fundacja rodzinna jest osobą prawną utworzoną w celu gromadzenia majątku, zarządzania nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów. Fundator określa w

			<p>przez Sołtysiński Kawecki & Szlęzak - Kancelaria Radców Prawnych i Adwokatów sp. j.:</p> <p>„Fundacja rodzinna realizuje cel ustalony przez fundatora przez zarządzanie posiadanym majątkiem oraz spełnianie określonych świadczeń na rzecz wskazanego przez fundatora beneficjenta, w szczególności pokrywanie kosztów jego utrzymania lub kształcenia lub, w przypadku beneficjenta będącego organizacją pożytku publicznego, wspierania realizacji przez niego celów społecznie lub gospodarczo użytecznych.”</p>	<p>statucie szczegółowy cel fundacji rodzinnej.</p> <p>2. Fundacja rodzinna może w szczególności pokrywać koszty utrzymania lub kształcenia beneficjenta albo, w przypadku beneficjenta będącego organizacją pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego, wspierać realizację przez niego celów społecznie lub gospodarczo użytecznych.”</p>
16.	Art. 3	Deloitte	<p>Cel fundacji rodzinnej <u>Obecne brzmienie projektu</u> Art. 3. Fundacja rodzinna zarządza posiadanym majątkiem i zapewnia jego ochronę oraz spełnia świadczenia na rzecz beneficjenta, w szczególności pokrywa koszty jego utrzymania lub kształcenia albo, w przypadku beneficjenta będącego organizacją pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego, wspiera realizację przez niego celów społecznie lub gospodarczo użytecznych. <u>Propozycja Deloitte:</u> Art. 3. Fundacja rodzinna może być utworzona w każdym prawie dopuszczalnym celu, chyba że ustawa stanowi inaczej. Cele fundacji rodzinnej realizowane są w szczególności poprzez zarządzanie posiadanym majątkiem i zapewnienie jego ochrony oraz spełnianie świadczeń na rzecz wskazanego przez fundatora beneficjenta. Cel fundacji rodzinnej – argumentacja Zadania fundacji rodzinnej: - Zarządzanie majątkiem - Zapewnienie ochrony majątku - Spełnianie świadczeń na rzecz beneficjentów Obecny projekt nie określa celów fundacji rodzinnej <i>W uzasadnieniu projektu wskazano, że „cele działania fundacji rodzinnej muszą być prawnie dopuszczalne. Fundatorowi pozostawia się przy tym dużą elastyczność w określeniu szczegółowych celów oraz nakreśleniu wizji działalności fundacji rodzinnej”.</i></p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>W związku z konsultacjami z MS przepis został zmodyfikowany w następujący sposób:</p> <p>„Art. 4. 1. Fundacja rodzinna jest osobą prawną utworzoną w celu gromadzenia majątku, zarządzania nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów. Fundator określa w statucie szczegółowy cel fundacji rodzinnej.</p> <p>2. Fundacja rodzinna może w szczególności pokrywać koszty utrzymania lub kształcenia beneficjenta albo, w przypadku beneficjenta będącego organizacją pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego, wspierać realizację przez niego celów społecznie lub gospodarczo użytecznych.”.</p> <p>Ponadto w projekcie wprowadzono definicję świadczenia – rozumie się</p>

			<p>Zadań fundacji nie można utożsamiać z jej celem ponieważ stanowią one wyłącznie sposób realizacji celu.</p> <p>Cel powinien wynikać z woli fundatora określonej w statucie i być zgodny z prawem.</p> <p>Przepisy regulujące inne instytucje prawne zawierają odwołania do ich celów – np. spółka z o.o., fundacja charytatywna, stowarzyszenie itp.</p> <p>Sposoby spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów</p> <p>Przepis wskazuje przykładowy katalog sposobów przeznaczania świadczeń od fundacji rodzinnej.</p> <p>W celu zapewnienia większej przejrzystości oraz potwierdzenia swobody decydowania fundatora o sposobie przeznaczania świadczeń, proponujemy przeniesienie przykładowego katalogu do przepisów dotyczących beneficjentów</p> <p>Rekomendujemy także jednoznaczne wskazanie, że świadczenia na rzecz beneficjentów mogą mieć charakter pieniężny lub niepieniężny</p>	<p>przez to środki przeniesione na beneficjenta albo oddane beneficjentowi do korzystania przez fundację rodzinną albo fundację rodzinną w organizacji, zgodnie ze statutem i listą beneficjentów.</p> <p>Z definicji wynika, że świadczenia nie muszą mieć charakteru pieniężnego.</p>	
17.	Art. 5	Rządowe Legislacji	Centrum	<p>Dla zapewnienia wskazanej w uzasadnieniu (str. 12) zgodności z art. 41 Kodeksu cywilnego proponuje się doprecyzować art. 4 projektu. Uregulowanie w projekcie kwestii siedziby fundacji rodzinnej może wywoływać wątpliwości co do stosowania znaczenia pojęcia „siedziby” przyjętego w Kodeksie cywilnym (miejscowość, w której siedzibę ma zarząd, chyba że statut stanowi inaczej) – również w świetle sposobu odesłania do Kodeksu cywilnego w art. 2 projektu.</p> <p>Nie jest też jasna intencja projektu co do wprowadzanego wymogu umiejscowienia siedziby fundacji rodzinnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy statut wyznaczy na siedzibę fundacji miejscowość inną niż miejscowość, w której siedzibę ma zarząd tej fundacji.</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Uwaga nieaktualna ze względu na wykreślenie przepisu dot. siedziby fundacji rodzinnej. Art. 41 Kodeksu cywilnego stosuje się.</p>
18.	Art. 7	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE		<p>Art. 7 projektu, przewidujący zasadniczo zakaz wykonywania przez fundację rodzinną działalności gospodarczej w rozumieniu art. 3 ustawy Prawo przedsiębiorców⁴, wskazuje na szereg wyjątków od tej zasady, które budzą jednak istotne wątpliwości. I tak w punkcie 1 wskazuje się „o ile mienie to nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia”, podczas gdy właśnie istota działalności gospodarczej w zakresie zbywania mienia polega na nabywaniu w celu dalszego zbycia z zyskiem. W przeciwnym razie nie ma potrzeby czynienia tego rodzaju wyjątku, skoro doraźne zbycie przedmiotu własności fundacji w ogóle nie mieści się w pojęciu działalności gospodarczej z art. 3 P.p.</p> <p>Nie jest też jasna intencja projektodawcy w zakresie punktu 2 wskazanego artykułu w zakresie, w jakim odnosi się do „udostępnienia na innej podstawie”.</p> <p>Nie jest jasne, czy chodzi o odpłatne udostępnienie czy także nieodpłatne. Jeśli możliwe byłoby udostępnienie nieodpłatne, w ogóle nie stanowiłoby ono</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Celem projektu nie jest wprowadzenie kolejnej formy prowadzenia działalności gospodarczej. Dozwolone czynności wymienione w projektowanym art. 7 mają na celu umożliwienie kumulowania i utrzymywania majątku wniesionego do fundacji rodzinnej, a także korzystania z niego przez beneficjentów.</p>

			<p>działalności gospodarczej jako nieprzynoszące dochodów, a tym bardziej zysków.</p> <p>Wśród wyjątków przewidziano także przystępowanie i uczestnictwo w spółkach handlowych, funduszach inwestycyjnych, spółdzielniach oraz podmiotach o podobnym charakterze mających swoją siedzibę w kraju lub za granicą (<i>notabene</i>, projekt posługuje się nieprawidłowym zwrotem: „zagranicą”, zamiast „za granicą”), oraz nabywanie i zbywanie papierów wartościowych, instrumentów pochodnych i praw o podobnym charakterze (pkt 3 i 4). Tak określony katalog wyjątków stawia pod znakiem zapytania obowiązywanie reguły. Należy zauważyć, że zgodnie z projektem fundacja rodzinna będzie miała faktyczną możliwość prowadzenia dowolnej działalności gospodarczej w dowolnej formie spółki handlowej, przy czym nie jest wykluczone również jednoosobowe uczestnictwo w takiej spółce.</p> <p>Wątpliwości budzi też sformułowanie art. 7 pkt 7 projektu, gdyż nie jest jasne, o jakie przedsiębiorstwo w ramach gospodarstwa rolnego chodzi. Jeśli uznać, że projektodawca ma na myśli działalność powiązaną przedmiotowo z prowadzonym gospodarstwem rolnym, np. sprzedaż wytworów gospodarstwa rolnego, wówczas taką działalność uznać można za jedną z działalności wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-4 ustawy Prawo przedsiębiorców, do których nie stosuje się przepisów ustawy Prawo przedsiębiorców.</p>	<p>Wprowadzenie samego przepisu o zakazie działalności gospodarczej, bez wskazanych w przepisie wyjątków powodował niejasności w zakresie możliwego obszaru działania fundacji rodzinnej. Aby tego uniknąć, projektodawca wprowadził katalog działalności o charakterze „pasywnym”.</p> <p>Użyte w pkt 1 określenie „o ile mienie to nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia” miało na celu zaznaczenie, że fundacja rodzinna nie powinna prowadzić typowej działalności handlowej, polegającej zazwyczaj na zaopatrywaniu się w towar w obrocie hurtowym bezpośrednio w celu jego dalszej sprzedaży klientom detalicznym z zyskiem. Zaproponowane wyłączenie miało umożliwić fundacji rodzinnej zbycie posiadanego mienia, które pierwotnie mogło zostać nabyte w innym celu, np. udostępniania przedmiotów kolekcjonerskich, dzieł sztuki do zwiedzania przez publiczność.</p> <p>Dzięki wprowadzonemu w pkt 2 wyjątkowi, fundacja rodzinna będzie mogła przykładowo udostępniać nieruchomości beneficjentom, odpłatnie lub częściowo odpłatnie, bez narażania się na zarzut, że działanie to jest sprzeczne z zakazem prowadzenia działalności gospodarczej. Skoro udostępnianie nieodpłatne, jak wskazano w</p>
--	--	--	---	---

				<p>uwadze, w ogóle nie stanowi działalności gospodarczej jako nieprzynoszące dochodów, tym samym do udostępniania nieodpłatnego art. 7 pkt 2 jako wyjątek od ogólnego zakazu wykonywania przez fundację rodzinną działalności gospodarczej po prostu nie znajdzie zastosowania. Przepis ten został wprowadzony z myślą o udostępnianiu odpłatnym.</p> <p>Wspomniane w pkt 7 prowadzenie przedsiębiorstwa w ramach gospodarstwa rolnego, czy też raczej prowadzenie gospodarstwa rolnego, oznacza wszelką działalność gospodarczą prowadzoną w ramach gospodarstwa rolnego, która nie została wyłączona w art. 6 ust. 1 Prawa przedsiębiorców. Należy zauważyć, że 3 z 5 wyjątków zawartych w ww. przepisie Prawa przedsiębiorców dotyczy wyłącznie rolników, czyli osób fizycznych zajmujących się, przeważnie samodzielnie, działalnością wytwórczą w rolnictwie.</p> <p>Z kolei umożliwienie fundacji rodzinnej przystępowania i uczestnictwa w spółkach nie stawia pod znakiem zapytania ogólnego zakazu wykonywania działalności gospodarczej przez fundację rodzinną, ponieważ to spółka, nie fundacja rodzinna, będzie taką działalność wykonywać.</p>
--	--	--	--	--

19.	Art. 7	Zakład Ubezpieczeń Społecznych OPINIOWANIE	<p>Podtrzymujemy uwagę przekazaną przy piśmie z dnia 2 kwietnia 2021 r., znak: 991100/0230-39/2021/ŁJ, dotyczącą możliwości przeniesienia na fundację rodzinną przedsiębiorstwa. W naszej ocenie istnieje ryzyko, że powyższe działanie może mieć na celu uniknięcie obowiązku ubezpieczeń społecznych lub ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, ponieważ fundacja rodzinna, co do zasady, nie może wykonywać działalności gospodarczej. Pomimo uzupełnienia projektowanego art. 7 o katalog czynności, które nie są uznawane za zakazane, zaproponowane doprecyzowanie, w opinii Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie niweluje opisanego ryzyka. Określone w art. 7 projektu wyłączenia nie przesądzają, że w przypadku przeniesienia na fundację rodzinną przedsiębiorstwa, osoba która wniosła przedsiębiorstwo, nie będzie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu jego prowadzenia. Na możliwość wystąpienia sytuacji, w której przedsiębiorstwo albo jego składniki zostaną przeniesione na fundację rodzinną, wskazywał również projektodawca w swoim odniesieniu się do uwag Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zgłoszonych na wcześniejszym etapie opiniowania.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Obecnie przedsiębiorca ma możliwość wniesienia aportu w postaci przedsiębiorstwa do spółki. Stając się współnikiem spółki z o.o. (z wyjątkiem spółki jednoosobowej) bądź akcjonariuszem, przestaje podlegać ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności. W przypadku utworzenia spółki kapitałowej powstaje nowa osoba prawna, która ponosi odpowiedzialność za swoje zobowiązania, również składkowe. Z kolei dotychczasowy przedsiębiorca, a nowy współnik może podjąć czynności prawne prowadzące do objęcia go ubezpieczeniami, np. zawrzeć umowę o pracę.</p> <p>Podobnie będzie w przypadku fundacji rodzinnej, z tym że fundator nie otrzymuje ekwiwalentu w postaci „udziału” w fundacji rodzinnej. Po założeniu fundacji rodzinnej rola fundatora co do zasady w wybranych aspektach ulega wyczerpaniu, a po jego śmierci definitywnie kończy się. Jeżeli natomiast wolą fundatora będzie dalsze angażowanie się w działalność fundacji rodzinnej, np. poprzez członkostwo w organie fundacji rodzinnej, będzie mógł podlegać ubezpieczeniom na zasadach analogicznych jak członkowie organów w spółkach. Warto także wyjaśnić, że</p>
-----	--------	--	--	---

				przeniesienie na fundację rodzinną przedsiębiorstwa oznacza, że fundacja może je wykorzystywać tylko w granicach dozwolonej działalności gospodarczej (w związku z ograniczeniem możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez fundację rodzinną). Co więcej, złożeniem fundacji rodzinnej będą zainteresowane przede wszystkim osoby w zaawansowanym wieku, które zamierzają wycofać się aktywności zawodowej.
20.	Art. 7	MF (DKP) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Przedstawiona propozycja wydaje się wracać do takiego sposobu ukształtowania FR jaki był prezentowany we wcześniejszych wersjach projektu/ Wydaje się zatem, że Projekt MRPiT kolejny raz upodabnia FR do jednostek organizacyjnych funkcjonujących na rynku finansowym w tym np. funduszu inwestycyjnego (zamkniętego) w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych. Należy zauważyć, że projektowany zakres prowadzonej działalności gospodarczej (art. 7 Projektu MRPiT), umożliwiać może w istocie takie dysponowanie aktywami FR, jakie może istnieć w przypadku FIZ1. Wydaje się zatem, że FR będzie w istocie podmiotem zdolnym do prowadzenia działalności finansowej z wyłączeniem go z nadzoru stosownych organów państwa. Jest to tym bardziej prawdopodobne jeśli zauważyć, że prawa i obowiązki fundatora mogą być zbywalne (art. 13 ust. 1 Projektu MRPiT), a lista beneficjentów może ulegać zmianie w czasie trwania FR (art. 24 Projekt MRPiT).</p> <p>Powyższe wskazuje, że zaproponowane przez MRPiT zmiany mogą skutkować oderwaniem FR od postulowanego celu FR tj. zapewnienia sukcesji pokoleniowej oraz ochrony „przed podziałem (rozdrobnieniem) majątku powstałego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą po przeprowadzeniu sukcesji ani za życia ani po śmierci właściciela” (s. 5 uzasadnienia Projektu MRPiT).</p> <p>We wcześniejszych pismach dotyczących uprzednich wersji projektu FR MF sygnalizował, że: „instytucje typu fundacje bądź też trusty mogą być wykorzystywane w celu ucieczki przed opodatkowaniem. W piśmiennictwie</p>	<p>UWAGA INFORMACYJNA</p> <p>Jedynie pozornie fundacje rodzinne mogą być utożsamiane z funduszami inwestycyjnymi. Zasadnicza różnica polega bowiem na nabyciu przez fundację rodzinną majątku fundatora na własność i zarządzaniu nim zgodnie z regułami wynikającymi ze statutu. Poza tym rozbudowana struktura organów (zarząd, rada, zgromadzenie beneficjentów) i uprawnienie fundatora do takiego ukształtowania wykonywania zastrzeżonych co do zasady dla niego praw i obowiązków, aby realizowana była jego wizja ochrony majątku, zabezpieczają przed wskazanym przez MF zmianami w działalności fundacji rodzinnej, których nie akceptowałby fundator. Przypominamy również, że umożliwienie zmian w działaniu</p>

			<p>wskazuje się, że (...) w Europie fundacje funkcjonują w wielu państwach, m.in. w Niemczech, w Austrii, we Francji, w Belgii, w Holandii i w Liechtensteinie. Fundacji, funkcjonującej na gruncie prawa kontynentalnego, odpowiada anglo-amerykańska koncepcja trustu (...). Instytucja fundacji prywatnej/rodzinnej, zlokalizowanej w kraju o przyjaznej rezydencji podatkowej (przykładowo w Liechtensteinie lub w Austrii), może być wykorzystywana w międzynarodowym planowaniu podatkowym (...). Lokalizacja fundacji w kraju o przyjaznej rezydencji podatkowej, w ramach struktury międzynarodowej (...), umożliwia skorzystanie z (...) korzyści, związanych z funkcjonowaniem fundacji, przy jednoczesnym ograniczeniu obciążeń podatkowych (Wykorzystanie fundacji prywatnej (rodzinnej) w procesie planowania podatkowego. Tym samym projektowany sposób ukształtowania FR w ramach Projektu MRPiT przemawia, zdaniem MF, za koniecznością prowadzenia dalszych analiz w zakresie możliwego wykorzystania tej konstrukcji do minimalizowania obciążeń podatkowych.</p> <p><u>Uzupełnienie stanowiska pismem z dnia 25.11.2021 r.</u></p> <p>Art. 7 – prosimy o dodanie stanowiska: Idea co do konstrukcji przepisów definiujących FR, w tym w zakresie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej i wyboru kategorii dopuszczalnych typów działalności, pozostaje w gestii autorów projektu (należy założyć, że nie jest to katalog przypadkowy, lecz efekt przyjęcia określonej metodologii). Przy czym uwagę zwraca np. możliwość prowadzenia przez FR przedsiębiorstwa w ramach gospodarstwa rolnego (art. 7 pkt 7), bez umocowania do takiego prawa w przypadku innych postaci działalności, a także przy braku jakiegokolwiek uzasadnienia co do przyczyn tak przyjętej klasyfikacji. Wątpliwość może powstać również np. na gruncie możliwego wystąpienia stanów faktycznych, w których dochody uzyskane z czynności stanowiących działalność gospodarczą, będą podlegały opodatkowaniu za granicą.</p>	<p>fundacji rodzinnej jest niezbędne z uwagi na to, że podmioty tego typu mogą działać przez wiele lat i muszą być dostosowywane do zmieniających się warunków prawnych, ekonomicznych i faktycznych w zakresie kręgu beneficjentów.</p> <p>Za nieuzasadnione uznajemy obawy dotyczące optymalizacji podatkowych. Od samego początku prac nad projektem ustawy koncentrujemy się na wypracowaniu neutralnego i sprawiedliwego modelu opodatkowania.</p>
21.	Art. 7	MF (SP) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	MF sygnalizuje, że mogą wystąpić stany faktyczne wymagające kwalifikacji dochodów z tych czynności na gruncie UPO oraz sytuacje, gdy dochody uzyskane z tych czynności będą podlegały opodatkowaniu za granicą.	WYJAŚNIENIE Przepisy podatkowe w projekcie uległy zasadniczym zmianom. W toku spotkań prekonsultacyjnych i konferencji uzgodnieniowej kwestia ta była dyskutowana z przedstawicielami przedsiębiorców (na etapie wyboru podatku od świadczeń

				dla beneficjentów). W ramach roboczych uzgodnień nie pojawiły się przykłady, które zobrazowałyby sytuacje wymagające zapłaty podatku za granicą.
22.	Art. 7 pkt 4	MF (FN) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>W art. 7 pkt 4 projektu o działalności, jaką może wykonywać fundacja rodzinna, wspomina się o nabywaniu i zbywaniu papierów wartościowych, instrumentów pochodnych i praw o podobnym charakterze. Z kolei w art. 94 pkt 1, dodającym pkt 105a w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych wprowadza się zwolnienie z podatku dochodowego dla dochodu uzyskanego ze zbycia udziałów w spółce kapitałowej, udziałów w spółdzielni, papierów wartościowych oraz tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych, otrzymanych z fundacji rodzinnej.</p> <p>W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi zdefiniowane zostało pojęcie instrumentów finansowych, którymi są papiery wartościowe, a także szereg instrumentów niebędących instrumentami finansowymi, wśród których wyróżnia się m.in. tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania, instrumenty rynku pieniężnego, oraz instrumenty pochodne. <u>W związku z czym nie jest jasne, czy zakres działalności, o którym mowa w art. 7 ust. 4 projektu nie został określony przypadkowo, biorąc przykładowo pod uwagę fakt, iż instrumenty rynku pieniężnego nie są papierami wartościowymi. Co więcej, przepis art. 7 ust. 4 wydaje się być niespójny z art. 94 pkt 1, w którym mowa o zbywaniu tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych, które nie są papierami wartościowymi.</u></p> <p>Aktualizacja stanowiska pismem z dnia 25.11.2021 r.</p> <p>Art. 7 pkt 4 – Po przeprowadzeniu dodatkowych konsultacji prosimy o wycofanie tej uwagi w zakresie, w jakim odnosi się do art. 94 pkt 1.</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Zakres czynności nie został określony przypadkowo. Jest wynikiem analiz uwag i dyskusji podczas konferencji uzgodnieniowej, w której uczestniczyli także przedstawiciele MF.</p> <p>W części cywilnoprawnej projektu ustawy zdecydowaliśmy się posługiwać pojęciami występującymi na gruncie prawa prywatnego w celu zachowania spójności systemowej. Oprócz pojęcia papiery wartościowe w przepisie użyto także pojęcia praw o podobnym charakterze. Poza tym do wskazanego w uwadze pojęcia można odwołać się poprzez ogólną kategorię praw, do których stosuje się przepisy dla pojęcia „mienie”.</p>
23.	Art. 8	MF (DNK) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>W art. 8 przewidziano rozwiązanie, że dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych z wykonywaną działalnością fundacji rodzinnej następuje za pośrednictwem rachunku płatniczego fundacji rodzinnej, w przypadku gdy stroną transakcji, z której wynika płatność, jest: beneficjent, spółka kapitałowa, w której fundacja rodzinna posiada bezpośrednio udziały lub akcje albo spółka osobowa, w której fundacja rodzinna uczestniczy jako wspólnik. MF nie znajduje uzasadnienia dla tego ograniczenia podmiotowego. MF postuluje, aby wszystkie płatności były dokonywane za pośrednictwem rachunku płatniczego, bez wyjątków.</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Podobnie jak na wcześniejszych etapach zwracamy uwagę, że fundacja rodzinna jako osoba prawna nie powinna być traktowana inaczej niż inne podmioty w zakresie płatności. Naszym zdaniem nakaz dokonywania bezgotówkowych płatności, bez</p>

			MF przekazuje propozycję następującego brzmienia ww. projektu przepisu: „Art. 8. Dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych z wykonywaną działalnością fundacji rodzinnej następuje za pośrednictwem rachunku rozliczeniowego fundacji rodzinnej.”	<p>wyjątku, był uzasadniony, gdy obowiązywał jako zasada ogólna dla wszystkich osób prawnych albo co najmniej dla osób prawnych o podobnej strukturze i zakresie działalności.</p> <p>Przypominamy, że z przepisów odrębnych wynika, np. możliwość wypłaty wynagrodzenia pracownikowi do rąk własnych zgodnie z art. 86 § 3 Kodeksu pracy, wprowadzenie zaproponowanego ograniczenia wydaje się być nieuzasadnione.</p> <p>Przepis otrzyma następujące brzmienie:</p> <p>„Art. 8. Dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych z wykonywaną działalnością fundacji rodzinnej następuje za pośrednictwem rachunku płatniczego, o którym mowa w art. 2 pkt 25 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1907 i 2140 oraz z 2022 r. poz. 1488), w przypadku gdy stroną transakcji, z której wynika płatność, jest beneficjent MF nie podtrzymał uwagi do nowej wersji projektu, przesłanej w toku roboczych uzgodnień.</p>
24.	Art. 8	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	Niezrozumiałe jest ratio legis art. 8 projektu. Przepis ten przewiduje, że jedynie w przypadku płatności dokonywanych między fundacją rodzinną a beneficjentem i spółkami, w których fundacja ta ma udziały lub których jest współnikiem, płatności te dokonywane są z wykorzystaniem rachunku płatniczego. W pozostałych przypadkach, bez względu na kwotę płatności,	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Przepis otrzyma następujące brzmienie:</p> <p>„Art. 8. Dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych</p>

			<p>zarówno w przypadku płatności dokonywanych przez fundację rodzinną, np. na rzecz podmiotów świadczących na jej rzecz usługi, jak i płatności dokonywanych przez inne podmioty na rzecz fundacji, np. z tytułu zapłaty za zbywane przez nią mienie, nie będzie obowiązku dokonywania płatności z wykorzystaniem rachunku płatniczego. Przepis ten – jak się wydaje – stanowił będzie bowiem <i>lex specialis</i> wobec art. 19 ustawy – Prawo przedsiębiorców. Nie wyjaśniono przyczyny, dla której wyjątek taki został zaproponowany – nie tylko w aspekcie celów wprowadzenia obowiązku dokonywania płatności w obrocie gospodarczym z wykorzystaniem rachunku płatniczego (na co RCL wskazywało w piśmie z dnia 10 maja 2021 r. w uwadze nr 2), ale także w świetle wprowadzonych ustawą z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2105) zmian w ustawie o prawach konsumenta (dodawany w tej ustawie art. 7b) oraz wynikowych zmian w ustawach o podatkach dochodowych nakładających obowiązek dokonywania płatności z wykorzystaniem rachunku płatniczego również na konsumentów (w przypadku transakcji z przedsiębiorcą o wartości przekraczającej 20 tys. zł).</p> <p>Należy przy tym zwrócić uwagę, że projekt w obecnej wersji dopuszcza prowadzenie przez fundację rodzinną działalności gospodarczej w zakresie wskazanym w art. 7 projektu. Wprowadzenie szerokiej możliwości stosowania płatności gotówkowych w przypadku fundacji rodzinnej może budzić dodatkowe wątpliwości również w kontekście zasady równego traktowania. Jeżeli natomiast intencją powyższej regulacji jest rozszerzenie obowiązku dokonywania płatności z wykorzystaniem rachunku płatniczego na przypadki inne niż określone w przepisach odrębnych, niezbędne jest przeformułowanie art. 8 projektu.</p>	<p>z wykonywaną działalnością fundacji rodzinnej następuje za pośrednictwem rachunku płatniczego, o którym mowa w art. 2 pkt 25 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1907 i 2140 oraz z 2022 r. poz. 1488), w przypadku gdy stroną transakcji, z której wynika płatność, jest beneficjent”.</p>
25.	Art. 8	<p>Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa</p> <p>KONSULTACJE PUBLICZNE</p>	<p>Kasa Krajowa pragnie wskazać, że projekt z dnia 15 października br. nie uwzględnia uwagi, zgłoszonej przez Kasę Krajową pismem z dnia 13 kwietnia 2021 r., która miała na celu umożliwienie prowadzenia przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową rachunku fundacji rodzinnej, działającej wśród członków tej kasy.</p> <p>Tymczasem zgodnie ze stanowiskiem MRPIIT, zawartym w opublikowanej w dniu 2 czerwca br. na stronie Rządowego Centrum Legislacji tabeli zatytułowanej „<i>Uwagi do projektu ustawy o fundacji rodzinnej</i>”¹, uwaga Kasy Krajowej, zamieszczona pod poz. 1025, została uwzględniona („Stanowisko MRPIIT: uwaga uwzględniona”).</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>poprzez odesłanie do art. 2 pkt 25 ustawy o usługach płatniczych, która wskazuje, że przez rachunek płatniczy rozumie się także rachunek bankowy oraz rachunek członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej. Przepis otrzyma następujące brzmienie:</p> <p>„Art. 8. Dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych</p>

			Mając na uwadze powyższe uprzejmie proszę Pana Ministra o rozważenie uwzględnienia wskazanego rozstrzygnięcia w toku dalszych prac legislacyjnych nad projektem ustawy o fundacji rodzinnej.	z wykonywaną działalnością fundacji rodzinnej następuje za pośrednictwem rachunku płatniczego, o którym mowa w art. 2 pkt 25 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1907 i 2140 oraz z 2022 r. poz. 1488), w przypadku gdy stroną transakcji, z której wynika płatność, jest beneficjent.”.	
26.	Art. 10 ust. 2	Rządowe Legislacji	Centrum	W kontekście szczególnego uregulowania w ust. 2 tego artykułu odpowiedzialności fundacji (bez ograniczeń) za wykonanie obowiązku alimentacyjnego fundatora powstałego po utworzeniu fundacji, zasadne jest wyjaśnienie intencji projektu co do ewentualnej odpowiedzialności fundacji za zobowiązania z tytułu obowiązku alimentacyjnego fundatora, który powstał przed utworzeniem tej fundacji. Zobowiązania fundatora z tego tytułu powstałe przed utworzeniem fundacji rodzinnej zostaną, jak się wydaje, objęte zakresem odpowiedzialności solidarnej fundacji na podstawie ust. 1. Natomiast wyłączone z zakresu odpowiedzialności fundacji będą zobowiązania alimentacyjne powstałe z tytułu takiego obowiązku po utworzeniu fundacji (ust. 1 odnosi się do momentu powstania zobowiązania każdego rodzaju, a więc także z tytułu świadczeń alimentacyjnych, natomiast ust. 2 – do momentu powstania obowiązku alimentacyjnego, w związku z którym w dalszym okresie powstawać będą zobowiązania do zapłaty świadczeń alimentacyjnych na rzecz uprawnionego). Odmienne ukształtowanie sytuacji prawnej osób uprawnionych do świadczeń alimentacyjnych wymaga pogłębionego wyjaśnienia w uzasadnieniu projektu.	WYJAŚNIENIE Celem MRiT jest objęcie odpowiedzialnością fundacji rodzinnej za zobowiązania alimentacyjne fundatora niezależnie od terminu powstania tych zobowiązań. Nowa redakcja przepisu: „Art. 10 ust. 2. Fundacja rodzinna odpowiada także za wykonanie powstałego po jej ustanowieniu obowiązku alimentacyjnego obciążającego fundatora. W przypadku, gdy egzekucja z majątku fundatora obowiązku alimentacyjnego powstałego po ustanowieniu fundacji rodzinnej okaże się bezskuteczna, uprawniony może prowadzić egzekucję z majątku fundacji rodzinnej.”
27.	Art. 10 ust. 2	Rządowe Legislacji	Centrum	Odnośnie art. 8 ust. 2 zdanie drugie projektu wskazać należy, że zasadne jest rozważenie równoczesnego znowelizowania przepisów Kodeksu postępowania cywilnego przez wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego uzyskanie tytułu wykonawczego w celu „prowadzenia egzekucji z majątku fundacji rodzinnej”.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Dodanie zmiany w KPC: „Art. 778 ³ . Tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko fundatorowi

			Jeżeli intencją jest wprowadzenie tzw. rozszerzonej materialnej prawomocności orzeczenia, zasadne jest np. dodanie przepisu regulującego nadanie tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko fundatorowi klauzuli wykonalności przeciwko fundacji (<i>vide</i> art. 31 Kodeksu spółek handlowych i art. 7781 Kodeksu postępowania cywilnego). W przeciwnym razie skierowanie egzekucji przeciwko fundacji będzie musiało być poprzedzone uprzednim wytoczeniem przez wierzyciela fundatora powództwa przeciwko fundacji i uzyskaniem stosownego tytułu egzekucyjnego.	fundacji rodzinnej sąd nadaje klauzulę wykonalności przeciwko fundacji rodzinnej ponoszącej odpowiedzialność za zobowiązania fundatora, jeżeli egzekucja przeciwko fundatorowi okaże się bezskuteczna, jak również wtedy, gdy jest oczywiste, że egzekucja ta będzie bezskuteczna.”.
28.	Art. 10 ust. 2	Deloitte	<p>Odpowiedzialność fundacji rodzinnej za zobowiązania alimentacyjne fundatora</p> <p><u>Obecne brzmienie projektu</u></p> <p>Art. 10. 2. Fundacja rodzinna odpowiada za wykonanie powstałego po jej utworzeniu obowiązku alimentacyjnego obciążającego fundatora. W przypadku, gdy egzekucja z majątku fundatora obowiązku alimentacyjnego powstałego po utworzeniu fundacji rodzinnej okaże się bezskuteczna, uprawniony może prowadzić egzekucję z majątku fundacji rodzinnej.</p> <p>(...)</p> <p>4. Odpowiedzialność fundacji rodzinnej ogranicza się do wartości mienia wniesionego przez fundatora według stanu w chwili nabycia, a według cen w chwili zaspokojenia wierzyciela.</p> <p><u>Propozycja Deloitte:</u></p> <p>Art. 10. 4. Odpowiedzialność fundacji rodzinnej ogranicza się do wartości mienia wniesionego przez fundatora według stanu w chwili nabycia, a według cen w chwili zaspokojenia wierzyciela. Fundacja rodzinna ponosi odpowiedzialność za wykonanie obowiązku, o którym mowa w zdaniu poprzednim w stosunku do danego beneficjenta w danym roku kalendarzowym tylko do kwoty stanowiącej maksymalną podstawę wymiaru składek za ubezpieczenie emerytalne i rentowe zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 423). Fundacja rodzinna może żądać od fundatora zwrotu całości sumy wypłaconej tytułem obowiązku alimentacyjnego obciążającego fundatora.</p> <p>Odpowiedzialność fundacji rodzinnej za zobowiązania alimentacyjne fundatora – argumentacja</p> <p>Ochrona osób uprawnionych do alimentów na gruncie KRO</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Charakter odpowiedzialności fundacji rodzinnej pozwala na zwrotne dochodzenie „zapłaconych za fundatora” zobowiązań alimentacyjnych.</p> <p>Wprowadzenie odgórnego limitu odpowiedzialności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych wydaje się być zbędne. Inne przepisy określają już zasady ustalania wysokości alimentów i przede wszystkim kwoty te powinny zapewniać utrzymanie uprawnionego na godnym poziomie, i jednocześnie uwzględniać możliwości finansowe zobowiązanego.</p> <p>Uzasadnienie zostało uzupełnione zgodnie z ustaleniami z MS.</p>

			<p>Ochrona osób uprawnionych do alimentów została zagwarantowana w art. 136 KRO, zgodnie z którym <i>„jeżeli w ciągu ostatnich trzech lat przed sądowym dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych osoba, która była już do tych świadczeń zobowiązana, bez ważnego powodu zrzekła się prawa majątkowego lub w inny sposób dopuściła do jego utraty albo jeżeli zrzekła się zatrudnienia lub zmieniła je na mniej zyskowne, nie uwzględnia się wynikłej stąd zmiany przy ustalaniu zakresu świadczeń alimentacyjnych”</i></p> <p>Osoby uprawnione mogą dochodzić swoich roszczeń alimentacyjnych korzystając ze skargi pauliańskiej.</p> <p>Przepisy KRO nie przewidują żadnej dodatkowej odpowiedzialności subsydiarnej osób, na rzecz których osoba, która następnie zostanie zobowiązana do alimentów zbyła majątek. W klasycznej sukcesji, po przekazaniu majątku darowizną przez nestora, osoby obdarowane nie będą odpowiadały subsydiarnie za jego zobowiązania alimentacyjne, chyba że darowizny zostały wykonane w ciągu 3 lat przed powstaniem obowiązku alimentacyjnego, a nestor miał świadomość nieuchronności powstania tego obowiązku.</p> <p>Nieuzasadnione wydaje się zatem nałożenie odpowiedzialności subsydiarnej na fundację rodzinną.</p> <p>Taka regulacja może skłaniać członków rodziny do występowania z roszczeniami alimentacyjnymi w stosunku do fundatora powołując się na niedostatek, skoro będą miały świadomość, że nawet jeżeli nestor nie posiada znacznych środków finansowych, roszczenie będzie zaspokojone przez fundację rodzinną.</p> <p>W przypadku wniesienia do fundacji rodzinnej udziałów lub akcji spółki kapitałowej – uzyskane zyski z działalności będą zagrożone przez potencjalną konieczność wypłaty roszczeń alimentacyjnych – takiego mechanizmu nie przewidziano w przypadku klasycznej sukcesji polegającej na darowiznie udziałów, czy ich sprzedaży. Nowy nabywca nie odpowiada subsydiarnie za zobowiązania alimentacyjne nestora powstałe po transakcji.</p> <p>Wydaje się, że zaproponowany przez nas próg maksymalny wysokości alimentów pozwoliłby na pogodzenie ważnych interesów uprawnionych oraz interesów fundacji rodzinnej a co więcej zapobiegałby wykorzystywaniu tych przepisów niezgodnie z ich przeznaczeniem.</p> <p>Takie rozwiązanie godzi w swobodę fundatora w decydowaniu o tym, kto zostanie beneficjentem i w jakim stopniu będzie pobierał świadczenia z fundacji rodzinnej – zagrożenie, gdy beneficjent jest też uprawniony do alimentów (art. 31 projektu)</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Zasadne wydaje się wprowadzenie ograniczenia odpowiedzialności fundacji rodzinnej także poprzez wprowadzenie dodatkowego kryterium kwotowego:</p> <p>Ograniczenie wyłącznie do wysokości wniesionego mienia nie będzie wystarczające – w wielu przypadkach wysokość mienia znacznie przekroczy wysokość zobowiązań</p> <p>Proponowane ograniczenie kwotowe – przykładowo w 2021 r. – 157.770 zł rocznie</p>	
29.	Art. 11	Deloitte	<p>Uzyskanie statusu fundatora po utworzeniu fundacji rodzinnej</p> <p><u>Obecne brzmienie projektu</u></p> <p>Art. 9. 1. Fundatorem fundacji rodzinnej może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych.</p> <p>Fundacja rodzinna może być utworzona przez więcej niż jednego fundatora</p> <p><u>Propozycja Deloitte:</u></p> <p>Art. 9. 1. Fundatorem fundacji rodzinnej może być osoba fizyczna.</p> <p>2. Fundacja rodzinna może być utworzona przez więcej niż jednego fundatora.</p> <p>3. O ile statut tak stanowi, fundatorem fundacji rodzinnej po jej utworzeniu mogą stać się zstępni fundatora wnosząc mienie do fundacji. Szczegółowy tryb przyznawania statusu fundatora po utworzeniu fundacji rodzinnej określa statut.</p> <p>Szeroki katalog bezwzględnych uprawnień fundatora w obecnym brzmieniu projektu</p> <p>Obecny projekt przyznaje fundatorowi bardzo szeroki katalog uprawnień, jednak <u>nie przewiduje możliwości zrzeczenia się tych uprawnień lub ich modyfikacji przez fundatora.</u> Status fundatora daje więc unikalne korzyści, które można nabyć jedynie przy założeniu fundacji rodzinnej.</p> <p>Projekt nie adresuje interesów osób bliskich fundatora, które nie mają możliwości dołączenia do fundacji rodzinnej w roli fundatora w chwili jej zakładania, natomiast wyrażą taką wolę w przyszłości.</p> <p>Co więcej, <u>zgodnie z obecnym projektem „dokapitalizowanie” fundacji rodzinnej może się odbyć jedynie w drodze uzyskania darowizn od ograniczonego kręgu osób.</u> W takim przypadku jednak <u>fundacja rodzinna musiałaby zapłacić podatek dochodowy od wartości wnoszonych darowizn,</u> podczas, gdy wniesienie majątku do fundacji rodzinnej przy jej założeniu jest neutralne podatkowo.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Przepis otrzymał następujące brzmienie:</p> <p>„Art. 11. Fundatorem fundacji rodzinnej może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych.</p> <p>Art. 12. 1. Fundacja rodzinna może być ustanowiona przez więcej niż jednego fundatora.</p> <p>2. Fundacja rodzinna ustanawiana w testamencie może mieć tylko jednego fundatora.</p> <p>Art. 13. 1. Prawa i obowiązki fundatora są niezbywalne.</p> <p>2. Fundator może w statucie zrezygnować z wykonywania swoich uprawnień oraz upoważnić inną osobę do ich wykonywania.”.</p> <p>Możliwe będzie zatem upoważnienie innych osób do wykonywania uprawnień fundatora.</p>

			<p>Przykładowe sytuacje, w których dojdzie do pokrzywdzenia osób niemogących uzyskać statusu fundatora:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fundacja rodzinna założona przez rodziców i dzieci posiadające udziały w spółce i wnoszone przez nich do fundacji rodzinnej w sytuacji, gdy jednym ze współników jest małoletnie dziecko – małoletnie dziecko nie będzie mogło uzyskać statusu fundatora co doprowadzi do niekorzystnego traktowania w stosunku do pełnoletniego rodzeństwa. - Członek rodziny dorabia się majątku w przyszłości i chciałby dołączyć do fundacji rodzinnej w celu integracji majątku rodzinnego, jednak na etapie tworzenia fundacji rodzinnej nie miał majątku – taka osoba nie będzie mogła zostać fundatorem w przyszłości a więc nie nabędzie specjalnych uprawnień związanych z rolą fundatora a samo wniesienie majątku będzie opodatkowane. 		
30.	Art. 12 ust. 2 i art. 21	Rządowe Legislacji	Centrum	<p>Odnosnie art. 10 ust. 2 projektu zasadne jest wyjaśnienie w uzasadnieniu przyczyny, dla której do kręgu dopuszczalnych współfundatorów fundacji rodzinnej (jak się wydaje – jedynie w przypadku fundacji utworzonej w testamencie) zaliczono jedynie współmałżonka i zstępnego fundatora, którzy w chwili otwarcia spadku byli współwłaścicielami mienia wnoszonego na podstawie testamentu do fundacji rodzinnej, pomijając innych możliwych współwłaścicieli tego mienia (zarówno krewnych, jak i osoby trzecie). Niezależnie od powyższego zasadne jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uzupełnienie projektu o regulacje określające tryb „przystąpienia” do utworzenia fundacji rodzinnej przez takie osoby, które tym samym uzyskają status fundatora fundacji rodzinnej (np. czy możliwe jest takie przystąpienie w dowolnym czasie od otwarcia spadku), oraz wymaganą formę oświadczenia składanego w tym zakresie (wydaje się przy tym, że skoro oświadczenie „pierwotnego” fundatora wymaga formy aktu notarialnego, to również oświadczenie „współfundatora” powinno mieć taką samą formę); 2) rozważenie konsekwencji wprowadzenia możliwości przystąpienia współfundatorów do fundacji utworzonej w testamencie: <ol style="list-style-type: none"> a) o charakterze legislacyjnym – szczególnego przypadku „przystąpienia” współfundatorów do już utworzonej fundacji wydaje się nie uwzględniać np. art. 17 ust. 1 projektu, który jako podstawę utworzenia fundacji (a tym samym określenia jej fundatora) wskazuje oświadczenie fundatora „w akcie założycielskim albo w testamencie” (oświadczenia współfundatorów, o których mowa w art. 10 ust. 2, nie będą mogły być złożone w takim akcie prawnym), 	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Przepis dot. ograniczenia kręgu współfundatorów został usunięty z projektu.</p> <p>Fundacja rodzinna ustanowiona w testamencie będzie mogła mieć tylko jednego fundatora.</p> <p>Kwestia wnoszenia majątku do ustanowionej już fundacji rodzinnej została uregulowana w następujący sposób:</p> <p>„Mienie wniesione do fundacji rodzinnej w drodze darowizny albo spadku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przez fundatora lub jego małżonka, zstępnych, wstępnych lub rodzeństwo – uważa się za wniesione przez fundatora; 2) przez inne podmioty – uważa się za wniesione przez fundację rodzinną.”

			<p>b) o charakterze systemowym – projekt nie ogranicza zakresu uprawnień i obowiązków współfundatorów „przystępujących do utworzenia” fundacji już utworzonej na podstawie testamentu, zatem osoby takie uzyskają pełen status fundatora, wraz z przysługującymi fundatorowi uprawnieniami, w tym do zmiany beneficjentów, zmiany statutu czy do rozwiązania fundacji rodzinnej. Takie rozwiązanie umożliwia odstępianie od urzeczywistnienia woli spadkodawcy wyrażonej w testamencie.</p> <p>Analogiczna wątpliwość dotyczy art. 20 projektu, który przewiduje rozwiązanie fundacji rodzinnej w organizacji w przypadku braku zgłoszenia do rejestru sądowego fundacji rodzinnej utworzonej na podstawie testamentu – pozwala zatem, aby bierność zarządu fundacji unicestwiła wolę fundatora.</p>	<p>Przepis dot. rozwiązania fundacji rodzinnej w organizacji w przypadku niewpisania jej do rejestru pozwala uniknąć sytuacji, w której majątek pozostawiony przez fundatora – spadkodawcę przez nieokreślony czas nie może zostać rozdysponowany zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego z powodu bierności zarządu.</p> <p>W przypadku utworzenia fundacji rodzinnej w testamencie, ryzyko niewykonania obowiązku zgłoszenia fundacji rodzinnej do rejestru nie może być całkowicie uchylone normą prawną. Niewykonanie obowiązku przez zarząd będzie oceniane w kontekście odpowiedzialności za wyrządzenie szkody beneficjentom. Z drugiej strony stan niepewności co do powstania fundacji rodzinnej nie może trwać w nieskończoność.</p>
31.	Art. 12 ust. 2	Petycja	<p>Projektowany art. 12 ust. 2: "O ile statut tak stanowi, fundatorem fundacji rodzinnej może stać się współmałżonek fundatora, wstępny lub zstępny fundatora, który w chwili otwarcia spadku był współwłaścicielem mienia wnoszonego na podstawie testamentu do fundacji rodzinnej".</p> <p>Proponowane nowe brzmienie przepisu: "O ile statut tak stanowi, fundatorem fundacji rodzinnej może stać się osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, która w chwili otwarcia spadku była współwłaścicielem mienia wnoszonego na podstawie testamentu fundatora do fundacji rodzinnej".</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez usunięcie przepisu i modyfikacji zasad wnoszenia mienia do fundacji rodzinnej. Fundacja rodzinna tworzona w testamencie będzie mogła mieć tylko jednego fundatora. Inne osoby będą mogły natomiast wnieść do fundacji rodzinnej majątek w drodze spadku lub darowizny.</p>

			<p>Uzasadnienie:</p> <p>Wyłącznym kreatorem liczby i rodzaju fundatorów (spokrewnionych bądź niespokrewnionych z nim) powinien być pierwszy fundator. Nie jest niezbędne (a właściwie jest zbędne) ograniczanie kręgu fundatorów do wyłącznie najbliższych. Testament w połączeniu ze statutem fundacji rodzinnej jest jednoznacznym i wystarczającym narzędziem do wyrażenia woli fundatora. Z punktu widzenia interesów Państwa nie widać zagrożeń, które by uzasadniały pozbawienie pierwszego fundatora takich uprawnień.</p>	
32.	Art. 12 ust. 2	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	<p>Art. 12 ust. 2 <i>projektu</i> nie określa sposobu, w jaki osoby wskazane w tym przepisie „mogą stać się” fundatorami fundacji rodzinnej. Zaproponowany przepis nie wskazuje – jak poprzednio art. 10 ust. 2 – ani trybu postępowania zmierzającego do zostania współfundatorem, ani czasu, w jakim można by tego dokonać. Istotną kwestią jest również, czy na wstąpienie w rolę współfundatora musi wyrazić zgodę fundator (za życia) lub zarząd fundacji rodzinnej (po śmierci fundatora), czy też wystarczające byłoby złożenie oświadczenia woli przez współwłaściciela mienia wnoszonego do fundacji rodzinnej. O ile sposób tego wstąpienia miałby określać statut, zasadne byłoby wymienienie wśród elementów zawartych w art. 23 ust. 2 lub 3 także sposobu wstąpienia tych osób do fundacji w charakterze fundatora.</p>	<p>WYJAŚNIENIE Przepis został usunięty z projektu.</p>
33.	Art. 13 ust. 1	Petycja	<p>Jednoznaczne określenie, czy prawa i obowiązki beneficjentów są zbywalne (analogia do art. 13 ust. 1 z fundatorem), w tym w formie dziedziczenia. W przypadku uznania, że są zbywalne, dodanie przepisu, że jest to uwarunkowane zgodą w statucie.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA Dodano przepis w brzmieniu: „Art. 41. 1. Prawa i obowiązki beneficjenta są niezbywalne. Nie dotyczy to istniejącej wierzytelności beneficjenta. 2. Zrzeczenie się uprawnień przez beneficjenta wymaga zachowania formy pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym pod rygorem nieważności. Zrzeczenie się wszystkich uprawnień przez beneficjenta jest równoznaczne ze</p>

				zrzeczeniem się statusu beneficjenta.”
34.	Art. 13 ust. 1	Deloitte	<p>Zbywalność praw i obowiązków fundatora</p> <p><u>Pierwotne brzmienie projektu</u></p> <p>Art. 13. 1. Prawa i obowiązki fundatora są niezbywalne.</p> <p><u>Obecne brzmienie projektu</u></p> <p>Art. 13. 1. Prawa i obowiązki fundatora są niezbywalne, chyba że statut stanowi inaczej.</p> <p><u>Propozycja Deloitte:</u></p> <p>Art. 13. 1. Prawa i obowiązki fundatora są niezbywalne.</p> <p>Kluczowe uprawnienia fundatora:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zmiana statutu - Powoływanie organów fundacji rodzinnej - Zmiany w zakresie beneficjentów i ich świadczeń - Rozwiązanie fundacji rodzinnej <p>Zagrożenia dla rodzinnego charakteru firmy, jeżeli prawa i obowiązki fundatora będą zbywalne:</p> <p>Po śmierci fundatora, <u>jego uprawnienia będą mogły być przedmiotem dziedziczenia, również przez osoby spoza rodziny.</u></p> <p><u>Prawa i obowiązki fundatora będą mogły być przez niego zbyte lub podlegać egzekucji trafiając do osób trzecich.</u></p> <p><u>Uzyskanie uprawnień fundatora</u> przez osoby trzecie wiązać się będzie z wykonywaniem przez te osoby kluczowych uprawnień fundatora np. <u>dokonywanie zmian beneficjentów, rozwiązanie fundacji.</u></p> <p><u>Osoby trzecie będą mogły powoływać organy fundacji,</u> a takie osoby (najczęściej spoza rodziny) mogą dokonywać działań sprzecznych z interesem beneficjentów i firmy rodzinnej, np. dokonać sprzedaży udziałów w firmie rodzinnej.</p> <p>Zagrożenie dla istoty fundacji rodzinnej:</p> <p>Jednym z podstawowych celów tworzenia fundacji rodzinnej miało być zapewnienie integralności firmy rodzinnej i zachowanie jej w rękach rodziny. Zbywalność praw fundatora <u>klóci się z istotą fundacji rodzinnej,</u> z uwagi na szereg zagrożeń dla jej rodzinnego charakteru (wskazanych powyżej).</p> <p><u>Dodatkowo, taki przepis najprawdopodobniej będzie skutkować przyjęciem interpretacji, zgodnie z którą prawa beneficjenta fundacji rodzinnej również mogą być przedmiotem obrotu</u> (szerzej: slajdy 10-11).</p>	<p>WUWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Art. 13 otrzymał następujące brzmienie:</p> <p>„Art. 13. 1. Prawa i obowiązki fundatora są niezbywalne.</p> <p>2. Fundator może w statucie zrezygnować z wykonywania swoich uprawnień oraz upoważnić do ich wykonywania.”</p>

			Oznaczałoby to, że fundacja utraciłaby swoje najważniejsze walory odróżniające ją od spółek prawa handlowego. Zakładanie fundacji nie rozwiązałoby więc problemów z sukcesją, z jakimi dzisiaj mierzą się dziś firmy rodzinne.	
35.	Art. 13 ust. 2	Deloitte	<p>Współdziałanie współfundatorów oraz możliwość zrzeczenia się praw przez fundatora</p> <p><u>Obecne brzmienie projektu</u></p> <p>Art. 13. 2. Jeżeli fundacja rodzinna ma więcej niż jednego fundatora, wykonują oni prawa i obowiązki fundatora wspólnie, chyba że statut stanowi inaczej.</p> <p><u>Propozycja Deloitte</u></p> <p>Art. 13. 2. Jeżeli fundacja rodzinna ma więcej niż jednego fundatora, wykonują oni prawa i obowiązki fundatora wspólnie, chyba że statut stanowi inaczej.</p> <p>3. Jeżeli fundacja rodzinna ma więcej niż jednego fundatora, w razie śmierci jednego z nich, pozostali fundatorzy tracą prawo do wykonywania praw i obowiązków fundatora, chyba że statut stanowi inaczej.</p> <p>4. Fundator może w statucie lub w drodze oświadczenia złożonego fundacji rodzinnej zrzec się wszystkich lub tylko niektórych uprawnień wynikających z ustawy lub statutu, jak również te uprawnienia ograniczyć. Zrzeczenie się uprawnień może nastąpić pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu.</p> <p>Zasady współdziałania współfundatorów po śmierci jednego lub niektórych z nich</p> <p>Obecny projekt nie przewiduje ustawowych zasad dotyczących sposobu wykonywania praw przez fundatorów w przypadku śmierci jednego bądź niektórych fundatorów. W sytuacji, gdy statut nie będzie określał takich zasad, pozostali przy życiu fundatorzy będą uprawnieni do pełnej swobody w decydowaniu o funkcjonowaniu fundacji rodzinnej, co może skutkować pokrzywdzeniem beneficjentów wskazanych przez nieżyjącego fundatora. Kwestia podejmowania decyzji w przypadku śmierci jednego z fundatorów powinna być uregulowana ustawowo.</p> <p>Możliwość zrzeczenia się uprawnień przez fundatora – brak w obecnym projekcie</p> <p>Na gruncie obecnych przepisów, fundator jest pełnym dysponentem fundacji rodzinnej za życia, ponieważ posiada szereg uprawnień, których nie może się zrzec (patrz slajd: 9).</p> <p>Tworzenie statutu fundacji to będzie wspólna praca nestora oraz sukcesorów, która powinna opierać się na zaufaniu, że wypracowane regulacje nie ulegną</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Art. 13 i 14 (zmiana numeracji w projekcie) otrzyma następujące brzmienie:</p> <p>„Art. 13. 1. Prawa i obowiązki fundatora są niezbywalne.</p> <p>Fundator może w statucie zrezygnować z wykonywania swoich uprawnień oraz upoważnić do ich wykonywania.</p> <p>Art. 14. Jeżeli fundacja rodzinna ma więcej niż jednego fundatora, wykonują oni prawa i obowiązki fundatora wspólnie, chyba że statut stanowi inaczej.”</p>

			<p>zmianie bez zgody wszystkich interesariuszy. Takie zaufanie powinno być zbudowane na trwałych rozwiązaniach prawnych.</p> <p>Pod kątem niezmienności ustaleń bardziej atrakcyjna będzie klasyczna sukcesja, ponieważ darowizny mogą być odwołane wyłącznie w wyjątkowych przypadkach, podczas gdy w ramach fundacji fundator aż do śmierci będzie mógł wpływać na jej funkcjonowanie i udział poszczególnych osób.</p> <p>Wraz z wiekiem fundatora może dojść do osłabienia procesu decyzyjnego i znane nam są przykłady podejmowania nieracjonalnych decyzji krzywdzących najbliższą rodzinę. Wielu potencjalnych fundatorów chciałoby zabezpieczyć swoich sukcesorów, a także samych siebie przed negatywnymi skutkami potencjalnie podejmowanych przez siebie pod koniec życia decyzji.</p> <p>Przykłady innych instytucji prawnych przewidujących możliwość zrzeczenia się uprawnień przez założyciela:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Polska fundacja charytatywna (por. uchwała SN z 24.11.2006 r., sygn. akt: III CZP 114/06) - Zagraniczne fundacje rodzinne – Księstwo Liechtensteinu 	
36.	Art. 15	MF (DWR) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>MF zwraca uwagę, że definicja aktywów została zawarta w ustawie o rachunkowości. A zatem składniki majątku spełniające kryteria określone w tej definicji są zaliczane do aktywów jednostki. W opinii MF mogą wystąpić problemy interpretacyjne z uwagi na ogólne określenie mienia w KC. Proponuje się skreślić wyraz aktywa.</p> <p>Przepis wówczas przyjmie brzmienie: „Majątek fundacji rodzinnej stanowi mienie w rozumieniu Kodeksu Cywilnego”.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>poprzez usunięcie przepisu z projektu</p> <p>Zgodnie z uwagą MS przepis, który odwołuje się do stosowania definicji „mienia” w KC jest zbędny. Zwracamy jednak uwagę, że w doktrynie pojęcie majątek rozumiany jest dwojako (jako same aktywna albo jako aktywna i pasywna). Odwołanie się do pojęcia „mienia” ma przesądzić o tym, że majątek fundacji rodzinnej obejmuje jedynie aktywa. Niemniej, wobec uwagi MS, kwestię tę poruszymy jedynie w uzasadnieniu.</p>
37.	Art. 15	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Art. 15 projektu w proponowanym w obecnej wersji brzmieniu wydaje się zbędny (nie wprowadza odstępstw od ogólnego znaczenia pojęć „mienie” czy „majątek obejmujący aktywa”);</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>poprzez usunięcie przepisu z projektu. Komentarz jak wyżej.</p>
38.	Art. 15 i 16	RCL	<p>Projekt, regulując w art. 13 i art. 14 majątek fundacji i wymóg wniesienia do niej mienia określonej wartości, nie odnosi się do kwestii wynikających z</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p>

		<p>UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE</p>	<p>różnorodności rodzajów mienia, jakie może być przedmiotem takiego wniesienia, w szczególności nie określa:</p> <p>a) zasad i trybu dokonywania wyceny tego mienia – co jest szczególnie istotne w przypadku wniesienia mienia innego niż środki pieniężne, zwłaszcza przedsiębiorstwa, w skład którego wchodzi wartości niematerialne i prawne (znaki towarowe, patenty, itp.), nieruchomości czy udziały (akcje),</p> <p>b) trybu weryfikacji wyceny majątku i podmiotów uprawnionych do wnoszenia o dokonanie takiej weryfikacji.</p> <p>W kontekście „rodzinnego” charakteru fundacji, zasadne jest też wyjaśnienie kwestii wnoszenia do fundacji majątku stanowiącego przedmiot wspólności majątkowej małżeńskiej (z uwzględnieniem regulacji art. 35–37 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego).</p>	<p>poprzez dodanie przepisów dot. zaliczania mienia wniesionego do fundacji rodzinnej w drodze darowizny lub spadku, a także zasad wyznaczania wartości wnoszonego mienia.</p> <p>Do projektu dodano przepisy:</p> <p>„Art. 18. 1. Mienie wniesione do fundacji rodzinnej w drodze darowizny albo spadku:</p> <p>1) przez fundatora lub jego małżonka, zstępnych, wstępnych lub rodzeństwo – uważa się za wniesione przez fundatora;</p> <p>2) przez inne podmioty – uważa się za wniesione przez fundację rodzinną.</p> <p>2. W przypadku, gdy do fundacji rodzinnej mienie wnosi zstępny, wstępny albo rodzeństwo więcej niż jednego fundatora, mienie uważa się za wniesione przez wszystkich tych fundatorów w równych częściach.</p> <p>Art. 19. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o wartości mienia wniesionego do fundacji rodzinnej albo mienia fundacji rodzinnej, rozumie się przez to wartość rynkową składników wnoszonego mienia w innej postaci niż środki pieniężne, ustaloną na dzień wniesienia mienia, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych</p>
--	--	---	---	---

				<p>(Dz. U. z 2021 r. poz. 1800, z późn. zm.¹⁾).</p> <p>2. Wartość wniesionego mienia do fundacji rodzinnej w postaci walut obcych przelicza się na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wniesienia mienia.”.</p> <p>Wnoszenie do fundacji majątku stanowiącego przedmiot wspólności majątkowej małżeńskiej będzie podlegać ograniczeniom wynikającym z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Uzupełniono uzasadnienie o wyjaśnienie tej kwestii.</p>
39.	Art. 16	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W art. 16 projektu wskazano, iż „fundator wnosi do fundacji rodzinnej fundusz założycielski, w skład którego wchodzi mienie przeznaczone na realizację jej celów o wartości co najmniej 100 000 zł”. Zgodnie ze słownikiem języka polskiego wnieść oznacza m.in. zapłacić należną kwotę, tymczasem we wskazanej sytuacji chodzi o wniesienie mienia (w znaczeniu art. 44 Kodeksu cywilnego) o wartości równej wysokości kapitału założycielskiego, niekoniecznie sumy pieniężnej. Lepiej oddawałoby sens przedmiotowej regulacji, a jednocześnie byłoby zgodne z zasadami języka polskiego, zapisanie w art. 16, że „fundator wnosi do fundacji rodzinnej mienie na pokrycie funduszu założycielskiego w kwocie określonej w statucie, nie niższej niż 100 000 zł”.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Art. 17 ust. 1 (zmieniona numeracja) otrzyma następujące brzmienie: „Art. 17. 1. Fundator wnosi do fundacji rodzinnej mienie na pokrycie funduszu założycielskiego o wartości określonej w statucie, nie niższej niż 100 000 zł.”.
40.	Art. 16 ust. 1	MF (DWR) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Z uwagi na fakt, iż fundator wnosi składniki majątku a nie fundusz proponuje się następującą zmianę brzmienia przepisu: „Fundusz założycielski fundacji rodzinnej stanowi mienie wniesione przez fundatora na realizację celów tej fundacji o wartości co najmniej 100 000 złotych.”	WYJAŚNIENIE MRiT przyjął redakcję zaproponowaną przez MS

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1927, 2105, 2106, 2269 i 2427 oraz z 2022 r. poz. 583, 655, 830, 872, 1079, 1265 i 1561).

41.	Art. 17 ust. 1	Petycja	<p>Projektowany art. 17 ust. 1: "Darowizny na rzecz fundacji rodzinnej może dokonać: 1) fundator; 2) osoba, która jest albo byłaby powołana do spadku jako spadkobierca ustawowy po fundatorze albo jego małżonku, wstępnym lub zstępnym; 3) trust, rozumiany jako regulowany przepisami prawa obcego stosunek prawny wynikający ze zdarzenia prawnego, umowy lub porozumienia, w tym zespołu takich zdarzeń lub czynności prawnych, na podstawie którego dokonuje się przeniesienia własności lub posiadania wartości majątkowych na powiernika w celu sprawowania zarządu powierniczego oraz udostępniania tych wartości beneficjentom tego stosunku". Proponowane dodanie punktu: "4) osoba, która jest powołana do spadku w testamentie fundatora albo jego małżonka, wstępnym lub zstępnym".</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Przepis został skreślony.</p>
42.	Art. 17 ust. 1	Deloitte	<p>Ograniczenie kręgu darczyńców Obecne brzmienie projektu Art. 17. 1. Darowizny na rzecz fundacji rodzinnej może dokonać: fundator; osoba, która jest albo byłaby powołana do spadku jako spadkobierca ustawowy po fundatorze albo jego małżonku, wstępnym lub zstępnym; trust rozumiany jako regulowany przepisami prawa obcego stosunek prawny wynikający ze zdarzenia prawnego, umowy lub porozumienia, w tym zespołu takich zdarzeń lub czynności prawnych, na podstawie którego dokonuje się przeniesienia własności lub posiadania wartości majątkowych na powiernika w celu sprawowania zarządu powierniczego oraz udostępniania tych wartości beneficjentom tego stosunku. Propozycja Deloitte: Całkowite usunięcie przepisu. Ograniczenie kręgu darczyńców – argumentacja Brak podobnych ograniczeń dla innych podmiotów prawnych Darowizna nie generuje ryzyk dla obdarowanych. Fundacja będzie mogła odmówić przyjęcia darowizny. Ratio legis – łączenie majątku Cel nie zostanie osiągnięty w przypadku łączenia majątku osób niespokrewnionych</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA Przepis został skreślony. Projekt nie przewiduje już ograniczenia kręgu osób, które mogą dokonać darowizny na rzecz fundacji rodzinnej.</p>

			<p>Wprowadzenie ograniczeń prowadzić będzie do naruszenia swobody decydowania o swoim majątku przez osoby, które zamierzałyby obdarować fundację rodzinną.</p> <p>Obecne brzmienie przepisu uniemożliwia dokonywanie darowizn przez następujące podmioty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osoby spoza rodziny – np. przyjaciele rodziny w przypadku braku własnych sukcesorów - Osoby w związkach nieformalnych lub partnerskich 	
43.	Art. 17 ust. 1 pkt 3	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	Art. 17 ust. 1 pkt 3 <i>projektu</i> – wydaje się nieprawidłowe przytoczenie w treści przepisu definicji trustu, skoro definicja ta odpowiada (idealnie) definicji z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu ⁵ . Wystarczyłoby zatem odesłanie do art. 2 ust. 2 pkt 24 wskazanej ustawy.	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez wykreślenie przepisu (w nawiązaniu również do uwag zgłoszonych przez inne podmioty).
44.	Art. 17 ust. 1 pkt 3	MF (DD) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Istotnym zagadnieniem jest dokonywanie darowizny na rzecz fundacji rodzinnej przez pkt 3) (trust). Jeśli darowizny takiej mógłby dokonać każdy trust, nawet w żaden sposób niepowiązany z fundatorem, należałoby zastanowić się nad a) celowością takiej konstrukcji b) celowością i uzasadnieniem dla pkt 1) i 2) (ograniczających krąg darczyńców do osób najbliższych i samego fundatora).	UWAGA UWZGLĘDNIONA Przepis został skreślony.
45.	Art. 19	Petycja	Proponowane uzupełnienie art. 19 [„Do utworzenia fundacji rodzinnej jest wymagane ...”] o pierwszą listę beneficjentów, o której mowa w art. 24 ust. 2.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Lista beneficjentów może być ustalona także po ustanowieniu fundacji rodzinnej. Biorąc pod uwagę zasady gromadzenia i przetwarzania danych, w praktyce czasami może być to utrudnione przed uzyskaniem wpisu do rejestru fundacji rodzinnych.
46.	Art. 19 pkt 4	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	Z zapisu art. 19 pkt 4 <i>projektu</i> wynika, że do utworzenia fundacji rodzinnej jest wymagane wpisanie do rejestru fundacji rodzinnych. Projektodawca wprowadza zatem konstytutywny charakter wpisu fundacji rodzinnej do rejestru. W celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych należałoby dodać do projektowanego artykułu 20 ustęp, który stanowiłby, analogicznie jak art. 12 Kodeksu spółek handlowych ⁹ w stosunku do handlowych spółek kapitałowych, że fundacja rodzinna w organizacji z chwilą wpisu do rejestru fundacji rodzinnych staje się fundacją rodzinną i uzyskuje osobowość prawną.	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez dodanie przepisu w brzmieniu zaproponowanym przez MS. Dodano art. 24 (zmiana numeracji) o następującej treści: „Art. 24. Fundacja rodzinna w organizacji z chwilą wpisu do rejestru fundacji rodzinnych staje się fundacją rodzinną i uzyskuje osobowość prawną. Z tą chwilą

				staje się ona podmiotem praw i obowiązków fundacji rodzinnej w organizacji.”
47.	Dodanie przepisu w rozdziale 4	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	Do rozdziału 4 projektu ustawy, zawierającego przepisy o tworzeniu fundacji rodzinnej, nie dodano (np. w art. 20 <i>projektu</i>) przepisu wskazującego na nazwę, którą mógłby posługiwać się „podmiot” na od sporządzenia aktu założycielskiego albo otwarcia testamentu, aż do chwili wpisu do rejestru. Nazwa fundacji rodzinnej w organizacji mogłaby być skonstruowana analogicznie jak w przypadku firmy spółek kapitałowych w organizacji, wskazanej w art. 11 § 3 k.s.h., poprzez dodanie dodatkowego oznaczenia „w organizacji”.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Został dodany przepis w brzmieniu: „Art. 23. 2. Nazwa fundacji rodzinnej w organizacji powinna zawierać dodatkowe oznaczenie „w organizacji”.
48.	Art. 20 ust. 3	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	Art. 20 ust. 3 projektu – wskazuje, że do fundacji rodzinnej w organizacji stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące fundacji rodzinnej. Z uwagi na powyższy zapis oraz zapewnienie w aktualnej wersji projektu możliwości prowadzenia przez fundację rodzinną działalności gospodarczej (w zakresie mającym wynikać z art. 7 projektu) powstaje wątpliwość czy fundacja rodzinna w organizacji będzie mogła prowadzić działalność gospodarczą – w ramach działań objętych treścią art. 20 ust. 2 projektu czy też takiej działalności prowadzić nie będzie mogła (oczywiście w zakresie objętym treścią art. 7 projektu). Wydaje się, że ustawa Prawo przedsiębiorców nie wyklucza <i>per se</i> możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez fundację rodzinną w organizacji, a to z tej racji, że zgodnie z art. 4 tej ustawy „przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą”. Wydaje się, że nie jest uzasadnione prowadzenie działalności gospodarczej przez podmiot przed jego wpisem do rejestru, a w konsekwencji przed nabyciem osobowości prawnej. Dopuszczenie takiej możliwości może budzić wątpliwości związane z ryzykiem prania pieniędzy (w okresie od zawiązania fundacji do dnia jej wpisu do rejestru). Analogiczna sytuacja, dotycząca spółki kapitałowej w organizacji była przedmiotem zainteresowania ewaluatorów Komitetu Ekspertów Rady Europy w przedmiocie ewaluacji metod przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu MONEYVAL w rundzie ewaluacyjnej 2020-2021.	WYJAŚNIENIE Ograniczenie takie byłoby uzasadnione, gdyby także inne podmioty nie mogły prowadzić działalności w okresie przejściowym. Kwestia ta była przedmiotem uzgodnień roboczych z MS.
49.	Art. 20 i art. 21	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	Niejasny jest zapis art. 20 ust. 1 oraz art. 21 projektu (poprzednio art. 19 i 20) odwołujący się do pojęcia „otwarcie testamentu”. W pierwszym z przepisów wskazuje się, iż z chwilą sporządzenia aktu założycielskiego albo otwarcia	UWAGA UWZGLĘDNIONA

			<p>testamentu powstaje fundacja rodzinna w organizacji. Z kolei art. 21 <i>projektu</i> stanowi, że jeżeli utworzenie fundacji rodzinnej nie zostało zgłoszone do sądu rejestrowego w terminie sześciu miesięcy od dnia sporządzenia aktu założycielskiego albo otwarcia testamentu (...) fundacja rodzinna w organizacji ulega rozwiązaniu. Wprowadzone pojęcie „otwarcia testamentu” nie występuje samoistnie w innych przepisach, w szczególności w k.c. czy ustawie <i>Prawo o notariacie</i>⁶. Pojęcie to występuje zawsze łącznie z pojęciem „ogłoszenia” testamentu (zob. np. art. 649, art. 651, art. 652, art. 653, art. 670 § 1, art. 1139 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego⁷, art. 95d, 95f § 1 p. 8), ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. <i>Prawo o notariacie</i>), ewentualnie samodzielnie występuje pojęcie „ogłoszenie testamentu” (np. art. 95zc § 1 p. 1 lit. a), art. 95zf § 1 p. 1 lit. a) <i>Prawa o notariacie</i>). Pojęcie „otwarcie” odnosi się natomiast do spadku, przy czym absolutnie nie należy utożsamiać „otwarcia spadku” z „otwarcie testamentu”. Z chwilą śmierci spadkodawcy następuje otwarcie spadku, a co za tym idzie także nabycie spadku przez spadkobierców, czy to ustawowych czy testamentowych. Otwarcie testamentu zaś to procedura przeprowadzana - łącznie z ogłoszeniem testamentu – przez sąd (art. 649 k.p.c.) lub notariusza (art. 95d ustawy <i>Prawo o notariacie</i>). Należy jednocześnie mieć na uwadze, że otwarcie i ogłoszenie testamentu nie jest równoznaczne ze stwierdzeniem jego ważności. Ogłoszeniu podlega każdy dokument stanowiący ostatnią wolę zmarłego, niezależnie od tego, czy posiada cechy ważności, czy też ich nie posiada. O ważności testamentu orzeka sąd w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Wydaje się, że ustawa winna też rozstrzygać, czy nieważność testamentu (art. 945 § 1 k.c.) pociąga za sobą nieważność oświadczenia o utworzeniu fundacji rodzinnej zawartego w tym testamencie, czy też nie niesie za sobą takich konsekwencji.</p>	<p>Wskazane przepisy otrzymają następujące brzmienie (zmiana numeracji):</p> <p>„Art. 23. 1. Z chwilą sporządzenia aktu założycielskiego albo ogłoszenia testamentu powstaje fundacja rodzinna w organizacji.</p> <p>Art. 25. W przypadku gdy fundacja rodzinna nie została wpisana do rejestru fundacji rodzinnych w terminie sześciu miesięcy od dnia sporządzenia aktu założycielskiego, albo ogłoszenia testamentu albo w przypadku gdy postanowienie sądu odmawiające zarejestrowania stało się prawomocne, fundacja rodzinna w organizacji ulega rozwiązaniu.</p> <p>Zmiana ta jest skorelowana ze zmianą w art. 927 KC, zgodnie z którą fundacja rodzinna może być spadkobiercą, o ile zostanie wpisana do rejestru fundacji rodzinnych w ciągu dwóch lat od ogłoszenia testamentu.</p> <p>Utworzenie fundacji rodzinnej w testamencie nie jest rozwiązaniem nowatorskim. W taki sposób można utworzyć fundację publiczną i podobnie jak dla fundacji publicznych, kwestie skutków nieważności testamentu ocenia się wg reguł ogólnych.</p>
50.	Art. 22 ust. 5	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Zbędne i wprowadzające w błąd wydaje się postępowanie w art. 22 ust. 5 projektu, w uzasadnieniu projektu na stronie 16 oraz na stronie 3 OSR przy punkcie 5. pt. „Rejestracja fundacji rodzinnej” zwrotem: „<i>sąd rejestrowy właściwy ze względu na siedzibę fundacji rodzinnej</i>” z uwagi na to, iż zgodnie z art. 86</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Oczywiście zamiarem projektodawcy było wskazanie sądu rejestrowego. Projekt</p>

			ust. 2 sądem rejestrowym prowadzącym rejestr fundacji rodzinnych ma być Sąd Okręgowy w Warszawie, a więc projekt ustawy przewiduje istnienie tylko jednego sądu rejestrowego. Właściwość sądu rejestrowego ma być zatem niezależna od siedziby fundacji. W przypadku zaś uznania, że w art. 22 ust. 5 projektu przewidziano wyjątek dla spraw rejestrowych związanych z likwidacją fundacji rodzinnej w organizacji, które mają należeć do sądu rejestrowego właściwego ze względu na siedzibę fundacji rodzinnej (a nie SO w Warszawie), to stwierdzić należy, że nie wynika to w sposób niewątpliwy z projektu ustawy, w której, a także w uzasadnieniu i OSR, pojawia się szereg niejasności i brak spójności w używaniu zwrotu „sąd rejestrowy”.	i uzasadnienie zostały poprawione w sugerowanym przez MS zakresie, z uwzględnieniem zmian omówionych w dalszej części tabeli dot. wyznaczenia sądu rejestrowego.
51.	Art. 24 ust. 1	MF (DBIOD1) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Proponuje się następujące brzmienie: „Dane osobowe beneficjenta, o których mowa w ust. 4, i jego uprawnienia umieszcza się na liście beneficjentów.” Dodatkowo, należy doprecyzować, jakie dane umieszcza się na liście beneficjentów, zgodnie z zasadą minimalizacji danych określoną w RODO.	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez wypracowanie nowego brzmienia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych podczas roboczych konsultacji z UODO.
52.	Art. 24 ust. 2	Petycja	Projektowany art. 24 ust. 2: "Fundator sporządza listę pierwszych beneficjentów w formie pisemnej". Proponowane nowe brzmienie: "Fundator sporządza pierwszą listę beneficjentów w formie pisemnej".	WYJAŚNIENIE Przepis został wykreślony z projektu
53.	Art. 25 ust. 3	MF (DBIOD1) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Proponuje się wykreślenie z ust. 3 partykuły „również” i przyjęcie następującego brzmienia; „3. Zgoda beneficjenta może stanowić podstawę przetwarzania przez fundację rodzinną innych danych osobowych niż wymienione w art. 24 ust. 4, z wyjątkiem danych osobowych, o których mowa w art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2 oraz Dz. Urz. UE L 74 z 04.03.2021, str. 35).” Pozostawienie partykuły „również” wskazuje, iż zgoda beneficjenta będzie stanowiła podstawę przetwarzania danych, o których mowa w art. 24 ust. 4 w sytuacji istnienia innej przesłanki legalizującej przetwarzanie wskazanych danych.	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez wypracowanie nowego brzmienia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych podczas roboczych konsultacji z UODO.

54.	Art. 25 ust. 3	MdsUE UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Zgodnie z art. 25 ust. 3 projektu zgoda beneficjenta może stanowić podstawę przetwarzania przez fundację rodzinną również innych danych osobowych niż wymienione w art. 24 ust. 4, z wyjątkiem danych osobowych, o których mowa w art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).</p> <p>Z tak skonstruowanego przepisu wynika, że fundacja rodzinna mogłaby przetwarzać, poza danymi wymienionymi w projektowanym art. 24 ust. 4 ustawy, również dane należące do kategorii tzw. danych wrażliwych, o których jest mowa w art. 9 rozporządzenia 2016/679. Przypominam, że przetwarzanie takich danych jest na podstawie art. 9 ust. 1 tego rozporządzenia co do zasady zabronione. Ścisłe wyjątki zostały określone w art. 9 ust. 2 tego aktu prawnego. Jeśli fundacja rodzinna miałaby przetwarzać tzw. dane wrażliwe, wydaje się, że powinno to zostać wyraźnie wskazane w projektowanej ustawie i zawężone do określonych kategorii danych niezbędnych ze względu na wymagany cel. Odpowiadałoby to wymogom zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości, określonej w art. 5 ust. 1 lit. a) rozporządzenia 2016/679, zgodnie z którą dane osobowe muszą być przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą.</p> <p>Zwracam również uwagę na to, że ewentualna podstawa zgodności przetwarzania takich danych w postaci udzielenia zgody przez osobę, której dane dotyczą (art. 9 ust. 2 lit. a) rozporządzenia 2016/679) mogłaby znaleźć zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy przekazanie takich danych osobowych następowało z inicjatywy beneficjenta. Zgodnie bowiem z art. 4 pkt 11 rozporządzenia 2016/679 zgoda osoby, której dane dotyczą, oznacza dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne okazanie woli, którym osoba, której dane dotyczą, w formie oświadczenia lub wyraźnego działania potwierdzającego, przyzwala na przetwarzanie dotyczących jej danych osobowych. W przypadku, gdy podanie danych, niewymaganych na podstawie projektowanego art. 24 ust. 4 ustawy, a zatem, które nie są niezbędne do określonych celów, następowałoby na żądanie fundacji rodzinnej, taka zgoda nie miałaby przymiotu zgody dobrowolnej, i nie spełniałaby wymogów przywołanego rozporządzenia. Tymczasem projektowany art. 25 ust. 4 ustawy przewiduje, że przetwarzanie, o którym mowa w art. 25 ust. 3, dotyczy danych osobowych udostępnianych przez beneficjenta również na żądanie fundacji</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez wypracowanie nowego brzmienia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych podczas roboczych konsultacji z UODO.
-----	-------------------	---	---	---

			<p>rodzinnej. Projektowany przepis należy zatem przeformułować pod wspomnianym kątem.</p> <p>Niezależnie do tego zwracam uwagę na to, że w przypadku przetwarzania tzw. danych wrażliwych, zgodnie z art. 9 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 konieczne jest spełnienie dodatkowych warunków, by przetwarzanie tych danych mogło zostać uznane za dozwolone. Przykładowo, na podstawie art. 9 ust. 2 lit. g) rozporządzenia 2016/679 przetwarzanie takich danych może być dozwolone, jeśli jest niezbędne ze względów związanych z ważnym interesem publicznym, na podstawie prawa UE lub prawa państwa członkowskiego, które są proporcjonalne do wyznaczonego celu, nie naruszają istoty prawa do ochrony danych i przewidują odpowiednie i konkretne środki ochrony praw podstawowych i interesów osoby, której dane dotyczą. W takim przypadku konieczne jest, by prawo krajowe przewidywało również odpowiednie zabezpieczenia praw podstawowych i interesów osoby, której dane dotyczą. Wynika to wprost z art. 9 ust. 2 lit. g) rozporządzenia 2016/679. Za takie odpowiednie zabezpieczenia można uznać na przykład to, że do przetwarzania takich danych mogą być dopuszczone wyłącznie osoby posiadające pisemne upoważnienie do przetwarzania takich danych wydane przez administratora oraz że osoby, które przetwarzają te dane w ramach postępowania związanego z wnioskiem są zobowiązane do zachowania ich w tajemnicy. Podobne wymogi zawiera art. 10 rozporządzenia 2016/679 w zakresie odpowiednich zabezpieczeń praw i wolności osób, których dane dotyczą, o którym jest mowa w art. 25 ust. 3 projektu ustawy.</p> <p>Projekt ustawy nie zawiera jednak uregulowań w tym zakresie. W związku z tym, jeśli fundacja rodzinna mogłaby przetwarzać, poza danymi wymienionymi w projektowanym art. 24 ust. 4 ustawy, jakiegokolwiek dane należące do kategorii tzw. danych wrażliwych, zasadne byłoby odpowiednie doprecyzowanie przepisów również w tym zakresie.</p> <p>Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej z zastrzeżeniem powyższych uwag.</p>	
55.	Art. 25 ust. 3 i 4	UODO OPINIOWANIE	<p>W art. 25 ust. 3 projektu ustawy proponuje się, że <i>zgoda beneficjenta może stanowić podstawę przetwarzania przez fundację rodzinną również innych danych osobowych niż wymienione w art. 24 ust. 4, z wyjątkiem danych osobowych, o których mowa w art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy</i></p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez wypracowanie nowego brzmienia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych podczas roboczych konsultacji z UODO.

			<p>95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2 oraz Dz. Urz. UE L 74 z 04.03.2021, str. 35). W ust. 4 ww. przepisu określono, że <i>przetwarzanie, o którym mowa w ust. 3, dotyczy danych osobowych udostępnianych przez beneficjenta na żądanie fundacji rodzinnej lub danych osobowych przekazanych fundacji rodzinnej z inicjatywy beneficjenta.</i></p> <p>Rozwiązanie to, w opinii organu nadzorczego, wymaga zmiany, ponieważ proponowana w przepisie konstrukcja zgody (wyrażonej przez beneficjenta na przetwarzanie jego dodatkowych danych osobowych) powoduje wątpliwości na gruncie przepisów rozporządzenia 2016/679.</p> <p>Zgodnie z art. 4 pkt 11 rozporządzenia 2016/679 „zgoda” osoby, której dane dotyczą oznacza dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne okazanie woli, którym osoba, której dane dotyczą, w formie oświadczenia lub wyraźnego działania potwierdzającego, przyzwala na przetwarzanie dotyczących jej danych osobowych.</p> <p>Proponowane brzmienie art. 25 ust. 3 i 4 projektu ustawy będzie powodowało, iż fundacja rodzinna będzie mogła jednocześnie żądać danych osobowych beneficjenta (ust. 4 – <i>przetwarzanie, o którym mowa w ust. 3, dotyczy danych osobowych udostępnianych przez beneficjenta na żądanie fundacji rodzinnej</i>) oraz przetwarzać te dane osobowe na podstawie zgody (ust. 3 – <i>zgoda beneficjenta może stanowić podstawę przetwarzania przez fundację rodzinną (...) danych osobowych</i>). Oznaczałoby to, nieakceptowalne, przetwarzanie danych osobowych na podstawie pozornej zgody, pozbawionej niezbędnej cechy dobrowolności. Ponadto, przyjęcie proponowanego rozwiązania oznaczałoby, że brak przekazania danych przez beneficjenta będzie się wiązał z potencjalnymi negatywnymi skutkami, tj. nieuzyskaniem świadczeń i jego konsekwencjami.</p> <p>W Wytycznych Grupy roboczej Art. 29 dotyczących zgody na mocy rozporządzenia 2016/679 (WP259 rev.01 – obecnie rolę Grupy roboczej pełni Europejska Rada Ochrony Danych), które polecić trzeba uwadze projektodawcy, wskazano, że <i>co do zasady zgoda może być właściwą, zgodną z prawem podstawą wyłącznie wówczas, gdy osobie, której dane dotyczą, zapewnia się kontrolę oraz rzeczywistą możliwość wyboru w odniesieniu do przyjęcia lub odrzucenia zaoferowanych warunków lub odrzucenia ich bez niekorzystnych konsekwencji</i>. Projektowane przepisy nie spełniają jednak tych warunków i wymagają zmiany przez projektodawcę.</p> <p>Nie można wykluczyć również sytuacji, gdy fundacja rodzinna będzie potrzebowała zweryfikować zasadność przyznawania wsparcia dla</p>	
--	--	--	--	--

			<p>beneficjentów, i w tym celu będzie musiała przetwarzać inne dane osobowe niż wymienione w art. 24 ust. 4 projektu ustawy.</p> <p>Dlatego też – w miejsce rozwiązań opartych na zgodzie jako warunku przetwarzania danych osobowych – uzasadnionym byłoby przyjęcie w przepisach projektowanej ustawy rozwiązania dopuszczającego przetwarzanie innych danych osobowych niż wymienione w art. 24 ust. 4 projektu ustawy, ze wskazaniem celu i warunku niezbędności takiego przetwarzania nierozzerwalnie związanych (niezbędnych) z profilem fundacji, jak i wsparciem beneficjenta znajdującego się w konkretnej sytuacji uzasadniającej przetwarzanie takich innych danych osobowych niż wymienione w art. 24 ust. 4 projektu ustawy.</p> <p>Ponadto, przetwarzanie danych osobowych szczególnej kategorii (art. 9 rozporządzenia 2016/679) odnosi się do niezwykle wrażliwej sfery prywatności jednostki i dlatego nakłada szczególne warunki przetwarzania takich danych. Dlatego istotne jest zastosowanie w projektowanych przepisach rozwiązań gwarantujących odpowiedni stopień ochrony takich danych, w trakcie ich przetwarzania przez fundacje rodzinne wykonujące te przepisy.</p> <p>W związku z powyższym podtrzymana jest uwaga o konieczności rozbudowy art. 25 projektu ustawy o rozwiązania dedykowane zapewnieniu bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych, które będą przewidywać odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą, zgodnie z zasadą poufności i integralności danych osobowych wynikającą z art 5 ust. 1 lit. f rozporządzenia 2016/6792). W projekcie ustawy nadal brak również zapewnienia mechanizmu retencji danych osobowych beneficjentów przetwarzanych przez fundacje rodzinne, co stoi w sprzeczności z zasadą ograniczenia przechowywania określoną w art 5 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2016/6793) i wymaga uzupełnienia przez projektodawcę.</p>	
56.	Art. 25 ust. 4	MF (DBIOD1) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Proponuje się wykreślenie wyrazów „udostępnianych przez beneficjenta na żądanie fundacji rodzinnej lub” i przyjęcie następującego brzmienia: „4. Przetwarzanie, o którym mowa w ust. 3, dotyczy danych osobowych przekazanych fundacji rodzinnej z inicjatywy beneficjenta.”.</p> <p>Pozostawienie aktualnego brzmienia przepisu wskazuje, iż fundacja rodzinna może żądać od beneficjenta udostępnienia danych, których podstawę przetwarzania stanowi zgoda. Użycie w tym kontekście sformułowania „żądać” pozbawia przesłankę zgody atrybutu dobrowolności jej wyrażenia.</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez wypracowanie nowego brzmienia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych podczas roboczych konsultacji z UODO.
57.	Art. 27	MF (SP)	Art. 27 – zmiana w definicji beneficjenta FR – zapis mniej precyzyjny niż poprzedni, wymaga oceny pod kątem potencjalnego ryzyka nadużyć.	UWAGA UWZGLĘDNIONA

		UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<u>Uzupełnienie stanowiska pismem z dnia 25.11.2021 r.</u> Art. 27 – prosimy o rozszerzenie dotychczasowego stanowiska o następującą treść: Obecna wersja projektu posługuje się w art. 27 pkt 2 pojęciem „organizacja pozarządowa prowadząca działalność pożytku publicznego”. W uzasadnieniu nie wyjaśniono tego pojęcia. Poprzednia wersja projektu używała terminu „organizacja pożytku publicznego, o której mowa w przepisach o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie” (art. 26 ust. 2). Niewątpliwie poprzednie brzmienie było bardziej precyzyjne, wprost bowiem odwoływało się do definicji ustawowej.	poprzez doprecyzowanie w art. 3 projektu.
58.	Art. 28 ust. 1	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Z art. 28 ust.1 <i>projektu</i> (poprzednio identyczne brzmienie miał art. 27) wynika, że fundator w każdym czasie może dokonać zmian w zakresie beneficjentów i przysługujących im świadczeń lub mienia po likwidacji fundacji rodzinnej. Wydaje się, że w sytuacji pozostawienia takiego brzmienia przepisu, daje się pole do nadużyć i sprowadzenia roli fundacji do zaspokojenia partykularnych interesów jednostkowego fundatora i osób z nim związanych (np. w sytuacji, gdy jest dwóch fundatorów – brat i siostra i umiera jedno z nich, drugie może w każdym czasie zmienić listę beneficjentów poprzez odwołanie beneficjentów zmarłego rodzeństwa - na problem ten zwrócono uwagę podczas poprzednio prowadzonych konsultacji publicznych - na spotkaniu w dniu 13 kwietnia 2021 r.).	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zakres zmian wprowadzanych przez fundatora określa statut. Wspomniany przepis został usunięty z projektu.
59.	Art. 28 ust. 1	Deloitte	<u>Możliwość zmiany beneficjentów fundacji rodzinnej i przysługujących im świadczeń</u> <u>Obecne brzmienie projektu</u> Art. 28. 1. Fundator może, w każdym czasie, dokonać zmian w zakresie beneficjentów i przysługujących im świadczeń lub mienia po likwidacji fundacji rodzinnej. <u>Propozycja Deloitte:</u> Całkowite usunięcie przepisu. Argumentacja Zmiana beneficjentów fundacji rodzinnej i przysługujących im świadczeń Obecny projekt ustawy przewiduje, że statut określa sposób określenia beneficjenta, zasady prowadzenia listy beneficjentów i zakres przysługujących beneficjentom uprawnień. Zarząd ustala konkretnych beneficjentów aktualizując listę beneficjentów na podstawie wytycznych zawartych w statucie. Powyższy przepis pozostaje niespójny z wprowadzonymi zmianami, z tego względu, że zasady zmiany statutu określać będzie statut, więc niekoniecznie fundator będzie miał uprawnienie do dokonania takiej zmiany. Jednak na	UWAGA UWZGLĘDNIONA przepis został usunięty z projektu

			podstawie tego przepisu mógłby on zmieniać beneficjentów wbrew postanowieniom statutu. Takie brzmienie przepisu dodatkowo wyklucza możliwość zrzeczenia się tego uprawnienia przez fundatora.	
60.	Art. 29 ust. 1	Petycja	Projektowany art. 29 ust. 1: "Beneficjent może, zgodnie ze statutem, otrzymać świadczenie od fundacji rodzinnej lub mienie po likwidacji fundacji rodzinnej". Proponowane dodanie fundatora.	WYJAŚNIENIE przepis został usunięty z projektu
61.	Art. 29 ust. 1	Deloitte	Dodatkowo, proponujemy odpowiednio zmodyfikować art. 29 ust. 1 projektu ustawy: Art. 29. 1. Beneficjent może, zgodnie ze statutem otrzymać od fundacji rodzinnej: 1) świadczenie pieniężne bądź niepieniężne, w szczególności świadczenia polegające na pokrywaniu kosztów utrzymania lub kształcenia, leczenia lub opieki oraz na wspieraniu realizacji celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, lub 2) mienie po likwidacji fundacji rodzinnej.	WYJAŚNIENIE przepis został usunięty z projektu. W art. 3 projektu wprowadzono definicję beneficjenta i świadczenia. Zwrot „mienie po likwidacji fundacji rodzinnej” zmieniono natomiast w całym projekcie na „mienie po rozwiązaniu fundacji rodzinnej”, ponieważ projekt wprowadza także możliwość rozwiązania fundacji rodzinnej bez uprzednio prowadzonej likwidacji.
62.	Art. 29 ust. 3	Deloitte	Utrata prawa do świadczeń przez beneficjenta, wobec którego fundacja spełnia obowiązek alimentacyjny <u>Obecne brzmienie projektu</u> Art. 29. 3. Beneficjent, który ma otrzymać od fundacji rodzinnej sumę pieniężną potrzebną do uzupełnienia zachowku, traci prawo do świadczeń i mienia po likwidacji fundacji rodzinnej w części odpowiadającej tej sumie. <u>Propozycja Deloitte:</u> Art. 29. 3. Beneficjent, który ma otrzymać od fundacji rodzinnej sumę pieniężną potrzebną do uzupełnienia zachowku lub wobec którego fundacja rodzinna spełnia obowiązek alimentacyjny obciążający fundatora traci prawo do świadczeń i mienia po likwidacji fundacji rodzinnej w części odpowiadającej tej sumie, chyba że fundacja rodzinna mimo spełnienia obowiązku alimentacyjnego na rzecz beneficjenta nie jest zubożona. 4. Świadczenia wypłacane na rzecz beneficjenta przez fundację rodzinną oraz mienie po likwidacji fundacji rodzinnej podlegają zaliczeniu na wypłatę świadczenia alimentacyjnego obciążającego fundatora.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Przepis otrzymał następujące brzmienie (zmiana numeracji): „Art. 37. 1. Beneficjent, który ma otrzymać od fundacji rodzinnej sumę pieniężną potrzebną do uzupełnienia zachowku lub wobec którego fundacja rodzinna spełnia obowiązek alimentacyjny obciążający fundatora traci prawo do świadczeń i mienia po likwidacji fundacji rodzinnej w części odpowiadającej tej sumie. 2. Świadczenia wypłacane na rzecz beneficjenta przez fundację rodzinną oraz mienie po likwidacji fundacji rodzinnej podlegają

			<p>Utrata prawa do świadczeń przez beneficjenta, wobec którego fundacja spełnia obowiązek alimentacyjny – argumentacja Projekt nie adresuje kwestii stosunku wypłat alimentacyjnych do pobierania świadczeń z fundacji</p> <p>Beneficjenci to najczęściej osoby bliskie fundatora – możliwe są zatem sytuacje gdy beneficjent będzie jednocześnie uprawnionym do alimentów.</p> <p>Uprawniony do alimentów beneficjent powinien tracić prawo do świadczeń i mienia po likwidacji fundacji rodzinnej w odpowiedniej części (różnica pomiędzy kwotą alimentów, a kwotą świadczeń pobranych z fundacji).</p> <p>Odpowiednim rozwiązaniem jest zaliczenie wypłat z fundacji na poczet alimentów w przypadku beneficjentów uprawnionych do alimentów.</p> <p>Przepis generuje ryzyko polegające na możliwości podwójnego wzbogacenia osoby uprawnionej kosztem pozostałych beneficjentów.</p> <p>Podobna regulacja została przewidziana w stosunku do zachowku. Proponujemy zapis przewidujący zasadę, że beneficjent nie będzie tracił prawa do świadczeń, gdy fundacja nie będzie zubożona (czyli odzyska środki od fundatora).</p> <p>Fundacja odpowiada subsydiarnie za zobowiązania alimentacyjne fundatora Fundacja będzie miała roszczenie regresowe do fundatora w razie spełnienia za niego obowiązku alimentacyjnego, a w przypadku gdy fundator będzie także beneficjentem, fundacja będzie mogła potrącić kwoty z przysługujących mu świadczeń.</p>	<p>zaliczeniu na wypłatę świadczenia alimentacyjnego obciążającego fundatora.”</p>
63.	Art. 30	RCL	<p>Art. 29 projektu dopuszcza czasowe wstrzymanie świadczeń na rzecz beneficjentów, jeśli wypłata tych świadczeń „zagroziłaby wypłacalności” fundacji – do czasu „poprawy sytuacji finansowej” fundacji rodzinnej. Użyte w tym przepisie określenia „zagrożenie wypłacalności” i „poprawa sytuacji finansowej” są nieostre i wymagają dookreślenia w ustawie. W szczególności nie jest jasne, czy chodzi o sytuację, w której wypłata świadczenia spowodowałaby niewypłacalność fundacji w rozumieniu art. 11 ustawy – Prawo upadłościowe, jak również, kiedy następuje wskazana w przepisie „poprawa sytuacji finansowej”, która uzasadniałaby wykonanie świadczenia na rzecz beneficjenta. Analogiczne zastrzeżenie dotyczy art. 31 zdanie drugie projektu.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>W art. 3 przewidziano definicję pojęcia „wypłacalności”.</p>
64.	Art. 33	Deloitte	<p>Zbywalność praw i obowiązków beneficjenta Obecne brzmienie projektu Art. 33. Zrzeczenie się w całości lub w części uprawnień beneficjenta wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności, chyba że statut fundacji rodzinnej określi inną formę surowszą w wymaganiach.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Przepis otrzymał następujące brzmienie (zmiana numeracji): „Art. 41. 1. Prawa i obowiązki beneficjenta są niezbywalne. Nie</p>

		<p><u>Propozycja Deloitte:</u></p> <p>Art. 33. 1. Prawa i obowiązki beneficjanta są niezbywalne. Nie dotyczy to istniejącej wierzytelności o wypłatę świadczenia na rzecz beneficjenta.</p> <p>2. Zrzeczenie się uprawnień beneficjenta wymaga zachowania formy pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym pod rygorem nieważności.</p> <p>Projekt ustawy w żaden sposób nie adresuje kwestii zbywalności praw beneficjenta, natomiast <u>zasadą jest zbywalność praw majątkowych</u> (art. 509 KC), której nie można skutecznie ograniczać bez wyraźnej podstawy prawnej (art. 57 KC).</p> <p>Zbywalność praw i obowiązków beneficjenta będzie prowadzić do następujących zagrożeń:</p> <p>Możliwość <u>zbywania praw beneficjentów na rzecz osób trzecich</u></p> <p>Możliwość <u>prowadzenia egzekucji z uprawnień beneficjenta</u></p> <p><u>Dziedziczenie uprawnień beneficjenta, również przez osoby spoza kręgu beneficjentów</u> – wbrew woli fundatora</p> <p><u>Wpływ na zarządzanie fundacją rodzinną przez osoby trzecie, które weszły w posiadanie praw beneficjenta</u> – powoływanie członków organów, a nawet prawo rozwiązania fundacji rodzinnej</p> <p>Zabezpieczenie integralności i rodzinnego charakteru firmy rodzinnej to podstawowe zalety fundacji rodzinnej odróżniające ją od innych instytucji prawnych (np. spółek handlowych) – zbywalność praw beneficjenta zaprzecza istocie fundacji rodzinnej jako mechanizmu zapewniającego integralność firmy rodzinnej prowadząc do szeregu zagrożeń.</p> <p>Szerzej na ten temat: pkt 5 uwag do projektu ustawy o fundacji rodzinnej sporządzonych przez Deloitte Private zgłoszonych dnia 22 kwietnia 2021 r. w ramach konsultacji publicznych (str. 13-15).</p> <p>Beneficjenci -> osoba trzecia -></p> <p>Prawo do świadczeń od fundacji rodzinnej lub mienia po likwidacji</p> <p>Prawo wglądu do dokumentów fundacji rodzinnej oraz uzyskiwania informacji o działalności</p> <p>Prawo udziału w zgromadzeniu beneficjentów i podejmowanie uchwał przez zgromadzenie beneficjentów w sprawach określonych w statucie</p> <p>Powoływanie organów fundacji rodzinnej przez zgromadzenie beneficjentów</p> <p>Dodatkowo, rekomendujemy zaostrenie formy zrzeczenia się uprawnień beneficjenta w celu zapewnienia pewności co do składu beneficjentów oraz ich świadczeń poprzez wprowadzenie wymogu formy pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym.</p>	<p>dotyczy to istniejącej wierzytelności beneficjenta.</p> <p>2. Zrzeczenie się uprawnień przez beneficjenta wymaga zachowania formy pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym pod rygorem nieważności. Zrzeczenie się wszystkich uprawnień przez beneficjenta jest równoznaczne ze zrzeczeniem się statusu beneficjenta.”.</p>
--	--	---	---

65.	Art. 33	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Należy zwrócić też uwagę na budzący wątpliwości zapis art. 33 projektu w postaci „innej formy surowszej w wymaganiach”. Wydaje się, że określenie „surowsza” nie przystaje do terminologii ustawowej w kontekście formy czynności prawnej. Ustawodawca przewiduje w różnych ustawach różne formy dla dokonywania czynności prawnych, jednak nie sposób stwierdzić, że któraś z tych form jest „surowsza”, a któraś – konsekwentnie „łagodniejsza”.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Fragment „chyba że statut fundacji rodzinnej określi inną formę surowszą w wymaganiach” został skreślony.
66.	Art. 34	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W przepisie art. 34 <i>projektu</i> nie określono terminu, który powinien upłynąć od daty złożenia przez beneficjenta żądania udostępnienia dokumentów fundacji, aby mógł skorzystać z sądowej drogi dostępu do ksiąg i dokumentów, a także mechanizmów obrony fundacji przed bezzasadnym żądaniem dostępu do dokumentów. Oceniany przepis nie określa konsekwencji bierności zarządu fundacji rodzinnej przez określony czas (termin) co do wniosku beneficjenta. W konsekwencji powyższego redakcja tego przepisu powinna zostać rozbudowana o wyraźne określenie terminu, w jakim beneficjent, któremu odmówiono wyjaśnień (lub minął termin na taką odmowę) albo wglądu do dokumentów, sprawozdań finansowych i ksiąg rachunkowych fundacji rodzinnej - może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o nakazanie fundacji rodzinnej udostępnienia dokumentów wskazanych we wniosku. Zakreślenie wyraźnych terminów w omawianym przepisie, będzie gwarantować możliwość wyegzekwowania terminowej realizacji uprawnienia przyznanego beneficjentowi jak i ocenę przez sąd rejestrowy, czy czynności zarządu fundacji rodzinnej lub ich brak oraz działania beneficjenta były podjęte w terminie i dają podstawę do nakazania fundacji rodzinnej udostępnienia dokumentów wskazanych we wniosku. Jako przykład podobnych rozwiązań zawierających terminy, dotyczących czynności kontrolno-nadzorczych sądu rejestrowego, co do wyjaśnień lub wglądu do dokumentów bądź ksiąg spółki z o.o., można wskazać art. 212 ustawy Kodeks spółek handlowych.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Przepis otrzyma następujące brzmienie: „Beneficjent, któremu odmówiono wyjaśnień lub wglądu do dokumentów fundacji rodzinnej, albo który nie otrzymał wyjaśnień lub wglądu do dokumentów w ciągu miesiąca od dnia żądania, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie zarządu fundacji rodzinnej do udzielenia wyjaśnień lub udostępnienia dokumentów do wglądu.
67.	Art. 34 ust. 1	Deloitte	Prawo wglądu beneficjenta do dokumentów fundacji rodzinnej <u>Obecne brzmienie projektu</u> Art. 34. 1. Beneficjent ma prawo wglądu do dokumentów fundacji rodzinnej, w szczególności statutu, oraz uzyskania informacji o działalności fundacji rodzinnej. Może sporządzać z nich odpisy, żądać wyjaśnień od zarządu, osobiście lub przez upoważnioną przez siebie osobę. 2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do dokumentów i informacji, <u>których nie udostępnia się z uwagi na ochronę danych osobowych.</u> <u>Propozycja Deloitte:</u>	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W związku z modyfikacją przepisu zaproponowano nowe brzmienie przepisu (zmiana numeracji): „Art. 40. 1. Beneficjent ma prawo do uzyskania informacji o działalności fundacji rodzinnej osobiście lub przez upoważnioną przez siebie osobę, w szczególności do:

			<p>Art. 34. 1. Beneficjent ma prawo wglądu do dokumentów fundacji rodzinnej, w szczególności statutu, oraz uzyskania informacji o działalności fundacji rodzinnej. Może sporządzać z nich odpisy, żądać wyjaśnień od zarządu, osobiście lub przez upoważnioną przez siebie osobę.</p> <p>2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do dokumentów i informacji, których nie udostępnia się z uwagi na ochronę danych osobowych lub których jawność została zastrzeżona zgodnie ze statutem.</p> <p>Argumentacja</p> <p>Pierwotne brzmienie projektu przewidywało także wyłączenie prawa do wglądu w sytuacji, gdy jawność została zastrzeżona zgodnie ze statutem. Proponujemy przywrócenie tej przesłanki wyłączenia z uwagi na ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa firm rodzinnych zarządzanych przez fundację rodzinną. Co prawda, zarząd może odmówić wyjaśnień oraz wglądu do dokumentów, gdy istnieje obawa niewłaściwego wykorzystania tego prawa, jednak wydaje się że niektóre informacje i dokumenty z uwagi na duże znaczenie powinny pozostać jawne tylko dla określonego kręgu osób i powinno to wynikać ze statutu, a nie tylko z oceny zarządu. Brak takich ograniczeń może prowadzić do tego, że fundatorzy nie będą chcieli ustanawiać beneficjentami podmiotów zewnętrznych np. organizacji charytatywnych, ponieważ umożliwiałoby to tym podmiotom nieograniczony wgląd do dokumentacji fundacji oraz kontrolowanych podmiotów.</p>	<p>1) wglądu do dokumentów fundacji rodzinnej, w tym statutu, sprawozdań finansowych i ksiąg rachunkowych, oraz sporządzania z nich odpisów,</p> <p>2) żądania wyjaśnień od zarządu</p> <p>– z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.”.</p>
68.	Art. 34 ust. 1 i 2	UODO OPINIOWANIE	<p>W art. 34 ust. 1 projektu ustawy wskazano, że <i>beneficjent ma prawo wglądu do dokumentów fundacji rodzinnej, w szczególności statutu, oraz uzyskania informacji o działalności fundacji rodzinnej. Może sporządzać z nich odpisy, żądać wyjaśnień od zarządu, osobiście lub przez upoważnioną przez siebie osobę.</i> W ust. 2 wskazanego przepisu przewiduje się, że <i>przepisów ust. 1 nie stosuje się do dokumentów i informacji, których nie udostępnia się z uwagi na ochronę danych osobowych.</i></p> <p>Przyjmując kierunek rozwiązań zaproponowany przez ustawodawcę, tj. zakaz udostępniania dokumentów z uwagi na ochronę danych osobowych, organ nadzorczy zgłasza wątpliwości co do konstrukcji ww. przepisu, z którego nie wynikają jednoznacznie ani przesłanki odmowy udostępnienia dokumentów beneficjentowi, ani cel, w jakim beneficjent może występować o, zawierającą dane osobowe, dokumentację innych beneficjentów. Przepisy obarczone takimi brakami mogą prowadzić do naruszania przez wykonawców norm zasady legalizmu oraz zasady przejrzystości (art. 5 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2016/6794)).</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez wypracowanie nowego brzmienia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych podczas roboczych konsultacji z UODO.

69.	Art. 34 ust. 3	UODO OPINIOWANIE	<p>Odnosnie art. 34 ust. 3 projektu ustawy, w którym projektodawca proponuje wprowadzić ograniczenie beneficjentowi będącemu osobą fizyczną dostępu do jego danych osobowych przetwarzanych w dokumentacji fundacji rodzinnej, ponownie wskazać trzeba, że takie ograniczenia muszą uwzględniać obowiązujące w tym zakresie przepisy art. 23 rozporządzenia 2016/679. Ograniczenia stosowania przepisów ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych nie mogą, po pierwsze, prowadzić do wyłączenia praw, przyjmowania rozwiązań niezgodnych z rozporządzeniem 2016/679, jak również mogą następować, tylko gdy ograniczenie jest środkiem niezbędnym i proporcjonalnym do celów, ze względu na które jest wprowadzane. Po drugie, ograniczenia takie mogą mieć miejsce tylko na zasadach przewidzianych przepisami, w szczególności art. 23 rozporządzenia 2016/679. Po trzecie, mogą następować jedynie z uwzględnieniem zastosowania odpowiednich gwarancji w treści aktów prawnych ograniczających.</p> <p>Biorąc pod uwagę powyżej wskazane aspekty dotyczące istotnych elementów projektowanej ustawy, które doprecyzowano w niedawno przyjętych Wytocznych Europejskiej Rady Ochrony Danych (Wytoczne 10/2020 w sprawie ograniczeń na mocy art. 23 RODO, wersja 2.0, przyjęte w dniu 13 października 2021 r.5)), podtrzymać należy stanowisko, iż ograniczenie osobie fizycznej dostępu do jej danych może być przyjęte w porządku krajowym jedynie przy spełnieniu norm i warunków wskazanych w art. 23 rozporządzenia 2016/679, tak by nie dochodziło do braku poszanowania zasady zgodności z prawem w postaci niedopuszczalnego przepisami rozporządzenia 2019/679 wyłączenia stosowania jego przepisów. Projektodawca powinien więc wprowadzić przepis jednoznacznie wskazujący, że zawarte w art. 34 ust. 3 projektu ustawy ograniczenia dostępu do dokumentów fundacji rodzinnej nie dotyczą dostępu do danych osobowych wnioskującego beneficjenta.</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez wypracowanie nowego brzmienia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych podczas roboczych konsultacji z UODO.
Uwagi do rozdziałów 7-10 i 12 (Organy fundacji rodzinnej, Audyt, Kontrola sądowa i administracyjna, Rozwiązanie i likwidacja fundacji rodzinnej, Przepis karny)				
70.	Uwaga ogólna do organów	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	należy zapewnić kompleksowość uregulowania kwestii zakresu i zasad odpowiedzialności za szkodę członków organów fundacji – aktualne regulacje w tym zakresie są rozproszone (vide art. 36 ust. 1 i art. 65), co może utrudniać ich stosowanie.	WYJAŚNIENIE Należy wyjaśnić, że projektowany art. 55 określa sposób wykonywania obowiązków, natomiast art. 75 reguluje zasady ponoszenia odpowiedzialności cywilnoprawnej członków zarządu,

				<p>członków rady i likwidatorów za szkody poniesione przez fundację rodzinną. Wydaje się więc, że niezbędnym jest pozostawienie obu regulacji. Podobne rozwiązanie zastosowano w przypadku prostej spółki akcyjnej (odpowiednio art. 300⁵⁴ i art. 300¹²⁵ k.s.h.). W związku z modyfikacją sposobu wykonywania obowiązków dla poszczególnych organów, regulacja została przeniesiona do odpowiednich oddziałów rozdziału 7. Ewentualna zmiana umiejscowienia przepisów może być przedmiotem prac w ramach komisji prawniczej.</p>
71.	Art. 36	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Odnosnie art. 35 projektu zauważa się, że:</p> <p>1) „lojalność wobec fundacji rodzinnej” jako jedyna dyrektywa postępowania członków organów fundacji określona w ust. 1 jest dalece niewystarczająca – zasadne jest rozważenie uzupełnienia katalogu dyrektyw postępowania, zwłaszcza adresowanych do zarządu fundacji rodzinnej, przykładowo o dyrektywę działania zgodnego z prawem i dobrymi obyczajami czy działania z najwyższą starannością przyjętą w danych stosunkach; zauważa się także, że przepis ten powinien być skorelowany z treścią art. 59 projektu,</p> <p>2) ust. 2 formułuje zakaz dotyczący „tajemnic fundacji rodzinnej”, nie precyzuje jednak ich zakresu – niezbędne jest uzupełnienie projektu w tym obszarze.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>poprzez dodanie definicji tajemnic fundacji rodzinnych oraz uzupełnienie przepisu dotyczącego zasad wykonywania obowiązków przez członków zarządu i rady.</p> <p>Definicja w art. 3 projektu:</p> <p>Przez pojęcie „tajemnicy fundacji rodzinnej” – rozumie się (...) w szczególności informacje dotyczące kierunku inwestowania, organizacyjne, lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, a także informacje dotyczące beneficjentów, które jako całość lub w szczególnym zestawieniu i zbiorze ich elementów nie są powszechnie znane osobom zwykle</p>

				zajmującym się tym rodzajem informacji albo nie są łatwo dostępne dla takich osób, o ile uprawniony do korzystania z informacji lub rozporządzania nimi podjął, przy zachowaniu należytej staranności, działania w celu utrzymania ich w poufności”.
72.	Art. 36 ust. 1, Art. 65 ust. 1	Deloitte	<p>Odpowiedzialność członków zgromadzenia beneficjentów <u>Obecne brzmienie projektu</u> Art. 36. 1. Członek organu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć należytej staranności oraz dochować lojalności wobec fundacji rodzinnej. Art. 65. 1. Członek organu oraz likwidator odpowiada wobec fundacji rodzinnej za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu, chyba że nie ponosi winy. 2. Członek organu oraz likwidator nie narusza obowiązku dochowania należytej staranności, jeżeli postępując w sposób lojalny wobec fundacji rodzinnej, działa w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny. <u>Propozycja Deloitte:</u> Art. 36. 1. Członek zarządu oraz członek rady protektorów powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć należytej staranności oraz dochować lojalności wobec fundacji rodzinnej. Art. 65. 1. Członek zarządu, członek rady protektorów oraz likwidator odpowiada wobec fundacji rodzinnej za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu, chyba że nie ponosi winy. 2. Członek zarządu, członek rady protektorów oraz likwidator nie narusza obowiązku dochowania należytej staranności, jeżeli postępując w sposób lojalny wobec fundacji rodzinnej, działa w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny. Argumentacja Obecne brzmienie wskazanych przepisów prowadzi do wniosku, że członek zgromadzenia beneficjentów ponosi odpowiedzialność za szkodę</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA Poprzez modyfikację przepisu dot. odpowiedzialności zgodnie z propozycją w uwadze (członek zgromadzenia beneficjentów nie będzie uwzględniony w ww. przepisach)</p>

			<p>wyrażoną fundacji rodzinnej na zasadach tożsamyh z członkami zarządu oraz rady protektorów.</p> <p>Takie rozwiązanie wydaje się zbyt rygorystyczne, szczególnie że członkowie zgromadzenia beneficjentów nie zawsze będą aktywnie zaangażowani w funkcjonowanie fundacji rodzinnej, a ich aktywność może ograniczać się do podejmowania wymaganych uchwał.</p> <p>Podobnej odpowiedzialności nie przewidziano w przepisach dotyczących spółek kapitałowych w stosunku do wspólników oraz akcjonariuszy, którzy nie ponoszą odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną spółce.</p>	
73.	Art. 38	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W art. 38 <i>projektu</i> dla prawidłowej formy językowej zasadne wydaje się dodanie wyrazu „sposobu” przed słowami „organizacji organu”.	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez poprawienie brzmienia przepisu (obecnie art. 47)
74.	Art. 40	UODO OPINIOWANIE	Organ nadzorczy podtrzymuje również uwagi zgłoszone do art. 40 projektu ustawy, dedykowanego posiedzeniom organów fundacji przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej , wskazując, że przepis ten wymaga uzupełnienia o rozwiązania dotyczące choćby kierunkowego wskazania wymogów prowadzących do zapewnienia integralności i poufności przetwarzanych w trakcie obrad danych osobowych, tj. zapewnienia stosowania zasady z art 5 ust. 1 lit. f rozporządzenia 2016/679, a także retencji danych osobowych przetwarzanych na potrzeby przedmiotowych posiedzeń organu, zgodnie z zasadą ograniczenia przechowania (art 5 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2016/679). Rozwiązania proceduralne doprecyzowujące w tym zakresie przepisy ustawy mogłyby być zawarte w regulaminie organu.	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez wskazanie w uzasadnieniu konieczności regulacji w wskazanej kwestii w regulaminie
75.	Art. 42 ust. 1	Deloitte	<p>Zwoływanie posiedzeń zgromadzenia beneficjentów Obecne brzmienie projektu</p> <p>Art. 42. 1. Członek organu może żądać od przewodniczącego organu zwołania posiedzenia organu, podając proponowany porządek obrad, lub podjęcia określonej uchwały na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.</p> <p>Propozycja Deloitte:</p> <p>Art. 42. 1. Członek organu może żądać od przewodniczącego organu zwołania posiedzenia organu, podając proponowany porządek obrad, lub podjęcia określonej uchwały na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, z zastrzeżeniem, że w stosunku do zgromadzenia beneficjentów wymagany jest wniosek członków organu dysponujących co najmniej 20% głosów.</p> <p>Argumentacja</p>	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA w związku z modyfikacją przepisów dotyczących zwoływania zgromadzenia beneficjentów; kwestia wskazana w uwadze będzie mogła być rozstrzygnięta w statucie fundacji rodzinnej.

			<p>Możliwość nadużycia prawa do zwoływania posiedzeń zgromadzenia beneficjentów</p> <p>Zgromadzenie beneficjentów powinno być organem o charakterze epizodycznym.</p> <p>Z uwagi na wielopokoleniowy charakter fundacji, liczba beneficjentów jest nieograniczona.</p> <p>Zbyt częste zwoływanie zgromadzenia przez poszczególnych beneficjentów bez uzasadnienia może okazać się uciążliwe.</p> <p>Proponujemy rozwiązanie na wzór przepisów dotyczących zwoływania zgromadzenia wspólników sp. z o.o. (beneficjenci dysponujący 20% głosów).</p>	
76.	Art. 43 ust. 2	Deloitte	<p>Bezwzględny wymóg kworum co najmniej połowy członków organów</p> <p><u>Obecne brzmienie projektu</u></p> <p>Art. 43. 2. Organ podejmuje uchwały, jeżeli w posiedzeniu organu albo głosowaniu na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość uczestniczyła co najmniej połowa jego członków. Statut może przewidywać surowsze wymagania dotyczące kworum danego organu.</p> <p><u>Propozycja Deloitte:</u></p> <p>Art. 43. 2. Organ podejmuje uchwały, jeżeli w posiedzeniu organu albo głosowaniu na piśmie albo przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość uczestniczyła co najmniej połowa jego członków z zastrzeżeniem, że jeżeli uchwała zgromadzenia beneficjentów nie może zostać podjęta z uwagi na niespełnienie wymogu kworum, zwołuje się kolejne posiedzenie, na którym wymóg kworum nie obowiązuje co należy wskazać w zawiadomieniu o posiedzeniu. Statut może przewidywać odmienne wymagania dotyczące kworum danego organu.</p> <p>Projekt ustawy przewiduje bardziej rygorystyczne zasady dotyczące kworum w przypadku organów fundacji rodzinnej niż w stosunku do spółek kapitałowych</p> <p>Brak wymogu kworum w stosunku do zarządu sp. z o.o. i S.A.,</p> <p>Analogiczne rozwiązanie tylko w zakresie rady nadzorczej sp. z o.o. i S.A., a więc organów, w których zasiadają co do zasady profesjonaliści otrzymujący wynagrodzenie za pełnienie funkcji,</p> <p>Zgromadzenie wspólników sp. z o.o. oraz walne zgromadzenie S.A. – co do zasady, ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim udziałów lub akcji, chyba że co innego wynika z ustawy, bądź umowy spółki.</p> <p>Projekt ustawy przewiduje tożsame zasady dotyczące kworum dla wszystkich organów fundacji rodzinnej.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>poprzez dodanie odrębnej regulacji dot. ważności zgromadzenia beneficjentów i podejmowania uchwał</p>

			<p>Fundacja rodzinna będzie instytucją prawną o wielopokoleniowym charakterze, dlatego <u>liczba beneficjentów będzie się zwiększała</u> z upływem czasu, powodując że zgromadzenie beneficjentów może się składać z bardzo wielu osób, w większości niezaangażowanych na tyle, żeby pojawić się na zgromadzeniu beneficjentów.</p> <p>Duża liczba członków zgromadzenia beneficjentów w połączeniu z wymogiem kworum może powodować utrudnienia w podejmowaniu decyzji – np. uniemożliwić powołanie pozostałych organów i funkcjonowanie fundacji rodzinnej.</p> <p>W naszej ocenie konieczne jest uelastycznienie zasad dotyczących kworum w przypadku zgromadzenia beneficjentów – problem został zauważony przez projektodawcę i zaadresowany w art. 82 ust. 2, który dotyczy zatwierdzenia sprawozdania likwidacyjnego</p>	
77.	Art. 46 ust. 2	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Odnosnie art. 40 projektu:</p> <p>1) rozważenia wymaga poprawność ustalenia w ust. 2 zakresu spraw objętego odpowiedzialnością zarządu – „bieżące ustalenie stanu płynności finansowej i wypłacalności” wydaje się sprowadzać do czynności o charakterze rachunkowym (obliczanie stosownych wskaźników z bliżej nieokreśloną, choć dużą częstotliwością), tymczasem z reguły organ zarządzający odpowiada za prowadzenie działalności przez zarządzany podmiot w sposób zapewniający, aby posiadała ona płynność finansową i była wypłacalna.</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez zmianę brzmienia przepisu: „podejmowanie czynności związanych z zapewnieniem płynności finansowej i wypłacalności fundacji rodzinnej;”
78.	Art. 48	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>W art. 48 <i>projektu</i> (podobnie jak poprzednio w art. 42 ust. 1), wśród wymogów objęcia funkcji członka zarządu fundacji rodzinnej, przewidziano jedynie posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych, nie uwzględniono natomiast przesłanki niekaralności członka zarządu. Przykładowo art. 18 § 2 ustawy Kodeks spółek handlowych¹⁰ zakazuje zostania członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, a także likwidatorem i prokurentem w spółkach handlowych osobie skazanej prawomocnym wyrokiem za popełnienie określonych w tym przepisie przestępstw. Wskazać należy, że celem powołania fundacji rodzinnej jest zarządzanie przekazanym jej majątkiem oraz jego ochrona. Dodanie dodatkowego wymogu niekaralności członka zarządu fundacji rodzinnej pozwoli na zwiększenie pewności co do ochrony stabilności ekonomicznej fundacji rodzinnych (a pośrednio ich beneficjentów), a także bezpieczeństwa obrotu mieniem jej powierzonym. Wydaje się, iż ze względu na zbliżone zakresy obowiązków, członkowie zarządu fundacji rodzinnych powinni odpowiadać takim samym wymogom co do objęcia funkcji, jak członkowie handlowych spółek kapitałowych.</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez uzupełnienie przepisu: „Nie może być członkiem zarządu osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII-XXXVII ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138). 3. Zakaz, o którym mowa w ust. 2, ustaje z upływem piątego roku od dnia uprawomocnienia się wyroku skazującego, chyba że wcześniej nastąpiło zatarcie skazania.

				4. W terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku, o którym mowa w ust. 2, skazany może złożyć wniosek do sądu, który wydał wyrok, o zwolnienie go z zakazu pełnienia funkcji w fundacji rodzinnej lub o skrócenie czasu obowiązywania zakazu. Nie dotyczy to przestępstw popełnionych umyślnie. Sąd rozstrzyga o wniosku, wydając postanowienie.”.
79.	Art. 51 ust. 3, art. 58 ust. 3	Deloitte	<p>Zasady powoływania i odwoływania członków organów <u>Obecne brzmienie projektu</u> Art. 51. 3. Powołania i odwołania członków zarządu dokonuje fundator, a po śmierci fundatora rada protektorów, jeżeli została ustanowiona. W przypadku braku fundatora i rady protektorów powołania i odwołania członków zarządu dokonuje zgromadzenie beneficjentów. Art. 58. 3. Powołania i odwołania członków rady protektorów dokonuje fundator, a po śmierci fundatora albo gdy statut tak stanowi zgromadzenie beneficjentów. <u>Propozycja Deloitte:</u> Art. 51. 3. Powołania i odwołania członków zarządu dokonuje fundator, a po śmierci fundatora rada protektorów, jeżeli została ustanowiona. W przypadku braku fundatora i rady protektorów powołania i odwołania członków zarządu dokonuje zgromadzenie beneficjentów. Odmienne zasady mogą zostać określone w statucie (lub wersja minimum: Powołania i odwołania członków zarządu dokonuje fundator lub jeśli statut tak stanowi zgromadzenie beneficjentów, rada protektorów lub beneficjent posiadający szczególne uprawnienia w tym zakresie). Art. 58. 3. Powołania i odwołania członków rady protektorów dokonuje fundator, a po śmierci fundatora zgromadzenie beneficjentów. Odmienne zasady mogą zostać określone w statucie (lub wersja minimum: Powołania i odwołania członków rady protektorów dokonuje fundator lub jeśli statut tak stanowi zgromadzenie beneficjentów lub beneficjent posiadający szczególne uprawnienia w tym zakresie). Zasady powoływania i odwoływania członków organów – argumentacja Zasady powoływania członków zarządu</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez nadanie nowego brzmienia wskazanym przepisom: „3. O ile statut nie stanowi inaczej, powołania i odwołania członków zarządu dokonuje fundator, a po śmierci fundatora rada, jeżeli została ustanowiona. W przypadku śmierci fundatora i braku rady powołania i odwołania członków zarządu dokonuje zgromadzenie beneficjentów.”; „3. O ile statut nie stanowi inaczej, powołania i odwołania członków rady dokonuje fundator, a po śmierci fundatora zgromadzenie beneficjentów.”.</p>

			<p>Obecny projekt przewiduje, że fundator jest wyłącznym dysponentem praw do powoływania i odwoływania zarządu – <u>może to rodzić zagrożenia w sytuacji śmierci jednego z fundatorów</u> w przypadku fundacji rodzinnej utworzonej przez co najmniej dwóch fundatorów. Może to skutkować tym, że po śmierci jednego z fundatorów, pozostały przy życiu fundator, który wniósł mniejszy majątek do fundacji będzie powoływał wszystkich członków organów, mimo że dotychczas powoływał on wyłącznie jednego z czterech członków.</p> <p><u>W razie ciężkiej choroby fundatora, funkcjonowanie fundacji rodzinnej będzie utrudnione</u>, jeżeli w tym czasie upłynie kadencja zarządu.</p> <p>Sztywny mechanizm powoływania zarządu nie będzie odpowiadał potrzebom wszystkich fundacji rodzinnych – ustalenie składu zarządu powinno odbywać się w oparciu o relacje panujące w rodzinie oraz układ sił w fundacji rodzinnej</p> <p>W naszej ocenie, <u>należy umożliwić uregulowanie tej kwestii w sposób dowolny w statucie lub chociażby umożliwić przyznanie takiego uprawnienia radzie protektorów, zgromadzeniu beneficjentów lub beneficjentowi, któremu przyznano szczególne uprawnienia.</u></p> <p>Nowy projekt ustawy przewiduje możliwość ustalenia odmiennych zasad powoływania rady protektorów w statucie – przez zgromadzenie beneficjentów, zatem nieuzasadnione jest pozostawienie bezwzględnej regulacji w stosunku do zarządu.</p> <p>Zasady powoływania członków rady protektorów</p> <p>Obecnie, projekt przewiduje, że statut może upoważniać zgromadzenie beneficjentów do powoływania członków rady protektorów, także za życia fundatora – takie rozwiązanie zasługuje na uznanie, lecz może okazać się niewystarczające.</p> <p>Obecny zapis wyklucza możliwość powoływania członków rady protektorów przez inne osoby.</p> <p>Niektóre sytuacje będą wymagały przyznania uprawnienia do powoływania członków rady protektorów innym osobom np. konkretnym beneficjentom w ramach szczególnych uprawnień.</p> <p>Proponujemy rozwiązanie, które będzie w sposób ogólny dopuszczało możliwość odmiennej regulacji w statucie, nie ograniczając wyłącznie do zgromadzenia beneficjentów, lub chociażby umożliwiając przyznanie takiego uprawnienia beneficjentowi posiadającemu szczególne uprawnienia.</p>	
80.	Art. 53 ust. 2	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Pogłębionego wyjaśnienia wymaga wyłączenie stosowania art. 47 ust. 1 projektu (reprezentacja fundacji przez radę protektorów) w stosunkach prawnych między fundacją a członkiem zarządu fundacji posiadającym status	WYJAŚNIENIE Obecnie w spółkach często dochodzi do połączenia roli

			beneficjenta. Łączenie przez jedną osobę funkcji członka zarządu reprezentującego fundację i beneficjenta fundacji może budzić wątpliwości, np. w zakresie przejrzystości dokonywania oceny możliwości wystąpienia „poprawy sytuacji finansowej” fundacji, która uzasadnia wykonanie świadczenia na rzecz beneficjenta po jego wstrzymaniu.	wspólnika i członka zarządu. Dopuszczenie takiej sytuacji w fundacji rodzinnej nie jest więc nowym i wyjątkowym rozwiązaniem. Co więcej, wydaje się być szczególnie uzasadnione w fundacji rodzinnej, gdzie przykładowo wolą fundatora może być, by jego dziecko zarządzało fundacją rodzinną i jednocześnie czerpało z niej korzyści jako beneficjent. Beneficjenta pełniącego funkcję członka zarządu będą obowiązywać takie same zasady jak pozostałych członków tego organu. Koniecznym było jednak wprowadzenie regulacji, by w przypadku zawierania umowy albo w przypadku sporu osoba taka nie mogła jednocześnie decydować o wyborze pełnomocnika reprezentującego fundację rodzinną.
81.	Art. 55 ust. 3	UODO OPINIOWANIE	Uwagi zgłoszone do art. 55 ust. 3 projektu ustawy, dotyczące nieograniczonego dostępu do dokumentacji beneficjentów i zawartych w nich danych osobowych przez radę protektorów, również pozostają aktualne. Niezbędne jest doprecyzowanie ww. przepisu poprzez określenie celów i zakresu, w których rada protektorów może przetwarzać, zawarte w dokumentach fundacji rodzinnej, dane osobowe , tak by były to dane adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane. Zgodnie z zasadą poufności i integralności (art. 5 ust. 1 lit. f rozporządzenia 2016/679) rozwiązania dotyczące przetwarzania danych osobowych przez radę protektorów powinny być również rozbudowane o przepisy gwarantujące bezpieczeństwo przetwarzanych przez ten podmiot danych osobowych .	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez wypracowanie nowego brzmienia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych podczas roboczych konsultacji z UODO
82.	Dotyczy rozdziału	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	W rozdziale 7 oddziale 4 projektu (art. 61 – art. 64 projektu), w odniesieniu do zgromadzenia beneficjentów nie przewidziano szczegółowego sposobu jego zwoływania, wymogów dotyczących kworum, większości niezbędnych do	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez uzupełnienie przepisów dot. zgromadzenia beneficjentów

	7 (art. 61-64)		podejmowania uchwał. Wydaje się, iż projekt powinien zawierać regulacje analogiczne do art. 234, 248, 240 – 243, 245 – 248 k.s.h., co mogłoby być istotne z punktu widzenia orzecznika dokonującego wpisu do rejestru fundacji rodzinnych na podstawie uchwały zgromadzenia beneficjentów, np. o powołaniu czy odwołaniu członka zarządu. Naturalnie fundator mógłby wprowadzić odmienne reguły w statucie zgodnie ze swoją wolą, jednakże w przypadku braku innych postanowień statutu obowiązywałyby wymogi określone przez ustawę o fundacjach rodzinnych.	
83.	Art. 61	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Odnośnie art. 55 projektu pogłębionego wyjaśnienia w uzasadnieniu wymaga możliwość zróżnicowania sytuacji prawnej beneficjentów i ich wpływu na funkcjonowanie fundacji rodzinnej, w tym przyznanie fundatorowi dyskrecyjnego prawa do przyznania beneficjentowi prawa do zasiadania w zgromadzeniu beneficjentów. Należy też zauważyć, że art. 22 ust. 2 projektu nie wymienia wskazania takich beneficjentów wśród spraw obligatoryjnie określanych w statucie, a tym samym nie obliguje do ustanowienia zgromadzenia beneficjentów. Również rada protektorów nie jest obligatoryjnym organem fundacji. Zasadna jest weryfikacja kompletności regulacji ustawy w przypadku braku takich organów – w kontekście umożliwienia funkcjonowania fundacji, w szczególności w przypadku śmierci fundatora (np. art. 21 ust. 4 wymaga ustanowienia zgromadzenia beneficjentów dla rozwiązania fundacji rodzinnej w organizacji, art. 45 ust. 3 – dla powołania i odwołania członków zarządu, a art. 52 ust. 3 – dla powołania i odwołania członków rady protektorów).	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez uzupełnienie uzasadnienia i przepisu dot. obligatoryjnych elementów statutu: „9) zasady powoływania, odwoływania, oraz uprawnienia i obowiązki członków organów, a także zasady reprezentacji fundacji rodzinnej przez zarząd albo przez inne organy w przypadkach wskazanych w ustawie;”.
84.	Art. 63	MF (DWR) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Pkt 1 art. 63 wskazuje, że uchwały zgromadzenia beneficjentów wymagają m.in. zatwierdzenia sprawozdania finansowego. A zatem zgromadzenie beneficjentów jest organem zatwierdzającym sprawozdanie finansowe. Dlatego też proponuje się rozszerzyć przepisy o kolejne punkty: „4) podział lub pokrycie wyniku finansowego netto, 5) wybór firmy audytorskiej (jeżeli sprawozdanie finansowe podlega zgodnie z ustawą o rachunkowości badaniu)”.	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez uzupełnienie przepisu zgodnie z uwagą
85.	Art. 66 ust. 1	Deloitte	Kontrola przez audytorów Obecne brzmienie projektu Art. 66. 1. W terminie trzech miesięcy od zakończenia roku obrotowego fundacji rodzinnej, audytor albo zespół audytorów, wyznaczony przez zgromadzenie beneficjentów dokonuje kontroli w zakresie zarządzania aktywami fundacji rodzinnej, zaciągania i spełniania zobowiązań oraz zobowiązań publicznoprawnych, pod kątem prawidłowości, rzetelności oraz zgodności z	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W opinii projektodawcy utrzymanie przepisów dot. audytu jest konieczne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania fundacji rodzinnych. Niemniej

		<p>prawem, celami oraz dokumentami fundacji rodzinnej. Kontrola kończy się sporządzeniem raportu, który przekazywany jest zarządowi.</p> <p>2. Audytorem albo członkiem zespołu audytorów może być:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) firma audytorska, 2) biegły rewident, 3) doradca podatkowy, 4) radca prawny, 5) adwokat <p>– o ile spełnia łącznie warunki niezależności od danej fundacji rodzinnej, braku udziału w procesie podejmowania decyzji przez fundację rodzinną oraz nieświadczania czynności rewizji finansowej lub doradztwa na rzecz fundacji rodzinnej.</p> <p>3. W przypadku wykrycia, w toku prowadzonej kontroli, okoliczności i nieprawidłowości zagrażających stanowi aktywów fundacji rodzinnej, audytor albo zespół audytorów zawiadamia niezwłocznie o tych nieprawidłowościach radę protektorów, a jeżeli nie została ustanowiona, zgromadzenie beneficjentów oraz rejestr fundacji rodzinnych.</p> <p>4. Audytor i członek zespołu audytorów ma prawo żądania od zarządu dokumentów fundacji rodzinnej, w tym aktualnej listy beneficjentów.</p> <p><u>Propozycja Deloitte:</u></p> <p>Wersja 1 – całkowite usunięcie przepisu lub dodanie na początku ust. 1 słów „O ile statut tak stanowi”</p> <p>Wersja 2 - Art. 66. Rada protektorów lub zgromadzenie beneficjentów może podjąć uchwałę w sprawie przeprowadzenia kontroli w zakresie zarządzania aktywami fundacji rodzinnej, zaciągania i spełniania zobowiązań oraz zobowiązań publicznoprawnych, pod kątem prawidłowości, rzetelności oraz zgodności z prawem, celami oraz dokumentami fundacji rodzinnej przez wybranego doradcę.</p> <p>Kontrola przez audytorów – argumentacja</p> <p>Obowiązkowy mechanizm kontrolny</p> <p>Obowiązkowy audyt wydaje się zbyt rygorystycznym rozwiązaniem. Jest to rozwiązanie niezrozumiałe szczególnie w kontekście ograniczenia obowiązku ustanawiania rady protektorów do fundacji rodzinnych posiadających co najmniej dwudziestu pięciu beneficjentów.</p> <p>Fundacje rodzinne to rozwiązanie nie tylko dla największych firm, ale też dużych i średnich firm rodzinnych, dla których takie rozwiązanie może okazać się zbyt kosztowne i niepotrzebne.</p>	<p>częstotliwość przeprowadzania audytu została zmodyfikowana.</p>
--	--	--	--

			<p>Fundacja rodzinna będzie zobowiązana do sporządzania sprawozdania finansowego na podstawie przepisów o rachunkowości, które w określonych przypadkach będzie podlegało badaniu przez biegłego rewidenta.</p> <p>Uprawnienia nadzorcze zostały powierzone radzie protektorów i beneficjentom i wydaje się to wystarczające dla celów kontrolnych.</p> <p>Podstawą funkcjonowania fundacji powinno być zaufanie i lojalność jej uczestników.</p> <p>Ewentualny audyt powinien być możliwością, a nie obowiązkiem.</p>	
86.	Art. 66 ust. 2	MF (DWR, SP8) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Przepis ten należałoby doprecyzować poprzez wskazanie, iż nieświadczanie czynności rewizji finansowej lub doradztwa podatkowego na rzecz fundacji rodzinnej dotyczyło okresu objętego audytem.</p> <p>Przepis przyjąłby brzmienie w końcowej części :„(...) w okresie objętym audytem”.</p> <p>Dodatkowo należałoby wprowadzić zmiany w:</p> <p>a) ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym odnośnie udostępniania informacji:</p> <p>b) ustawie o doradztwie podatkowym:: „Art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 130 z późn. zm.) otrzymuje brzmienie: „Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy informacji: 1) udostępnianych na podstawie przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, 2) przekazywanych na podstawie przepisów rozdziału 11a działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa 3) udostępnianych na podstawie art. 66 ust. 4 z dnia o fundacji rodzinnej - w zakresie określonym tymi przepisami.”</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez uzupełnienie przepisu dot. audytu i dodanie zmian we wskazanych ustawach. Przepisy dotyczące audytu były przedmiotem roboczych uzgodnień z MF.
87.	Art. 66 ust. 2	MF (SP) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Uwaga do fragmentu: „o ile spełnia łącznie warunki niezależności od danej fundacji rodzinnej, braku udziału w procesie podejmowania decyzji przez fundację rodzinną oraz nieświadczania czynności rewizji finansowej lub doradztwa na rzecz fundacji rodzinnej”.</p> <p>Zdaniem MF powyższy zapis jest nieostry, a co za tym idzie może powodować problemy interpretacyjne. Konstrukcja przepisu sprawia, że nie wiadomo, o jakie warunki niezależności od danej fundacji rodzinnej chodzi, które mają być łącznie spełnione. Czy chodzi o przesłanki braku udziału w procesie podejmowania</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez doprecyzowanie przepisu: „Dokonywać kontroli może osoba, która, w okresie objętym audytem i w trakcie audytu: 1) jest niezależna od danej fundacji rodzinnej;

			<p>decyzji przez fundację rodzinną oraz nieświadczenia czynności rewizji finansowej lub doradztwa na rzecz fundacji rodzinnej czy o inne przesłanki, do których nie ma odnośnika (wyliczenia) w przepisie.</p> <p>Ponadto ww. przesłanki braku udziału w procesie podejmowania decyzji przez fundację rodzinną oraz nieświadczenia czynności rewizji finansowej lub doradztwa na rzecz fundacji rodzinnej nie są ujęte w żadne ramy czasowe. Dlatego nie wiadomo np. czy dotyczą każdej osoby, która kiedykolwiek doradzała fundacji (nawet przez 1 dzień?).</p> <p>Nie jest także jasne co oznacza „brak udziału w procesie podejmowania decyzji przez fundację rodzinną” - o jaki udział, w jakich procesach chodzi.</p> <p>W związku z powyższym, odnosząc się do kwestii doradztwa - MF sugeruje zmianę poprzez dostosowanie propozycji MF znajdującej się w wersji projektu z dnia 16.09.2021 r. o treści 3. <i>Kontroli, o której mowa w ust. 1 nie może dokonywać doradca podatkowy, który świadczył na rzecz fundacji rodzinnej czynności doradztwa podatkowego, w okresie objętym tym audytem</i>, do wszystkich osób mogących być audytorami w FR. Jednak ta propozycja powinna być uzgodniona z przedstawicielami pozostałych, zakwalifikowanych zawodów.</p>	<p>2) nie brała i nie bierze udziału w procesie podejmowania decyzji przez fundację rodzinną oraz</p> <p>3) nie świadczyła i nie świadczy czynności rewizji finansowej lub doradztwa na rzecz fundacji rodzinnej.”.</p>
88.	Art. 66 ust. 2 pkt 4 i 5	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Zasadne jest wyjaśnienie w uzasadnieniu projektu wskazania w ust. 2 wśród potencjalnych audytorów, obok biegłego rewidenta oraz doradcy podatkowego, także radcy prawnego lub adwokata – w kontekście właściwego wykonywania zadań audytora (przy braku dodatkowych wymagań w zakresie posiadania doświadczenia zawodowego czy wiedzy w zakresie zarządzania aktywami i badania dokumentów finansowych).	WYJAŚNIENIE Nie jest celem projektodawcy, aby audyt był powierzany osobom nieposiadającym dostatecznej wiedzy i doświadczenia. Ponieważ audyt nie będzie ograniczał się jedynie do badania dokumentów finansowych, audyt powinny przeprowadzać osoby posiadające doświadczenie w zakresie prawa podatkowego i prawa cywilnego. Redakcja przepisu została zmodyfikowana.
89.	Przepis karny (art. 69 i 91)	MF (SP9) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	MF skłania się do rezygnacji z przepisów art. 69 i 91 projektu z 15 października 2021 r. ustawy o fundacji rodzinnej w przypadku przyjęcia modelu opodatkowania wypracowanego przez MF.	WYJAŚNIENIE Po przeprowadzeniu dodatkowych rozmów z MF pozostawiono zarówno obowiązek, jak i przepis karny, dokonując w nich zaproponowanych przez MF zmian.

90.	Art. 70	Deloitte	<p>Przesłanki rozwiązania fundacji rodzinnej <u>Obecne brzmienie projektu</u> Art. 70. 1. Fundacja rodzinna ulega rozwiązaniu w przypadku, gdy: 1) fundator złoży fundacji rodzinnej oświadczenie w formie aktu notarialnego o rozwiązaniu fundacji rodzinnej; 2) sąd rejestrowy orzeknie o rozwiązaniu fundacji rodzinnej w przypadku zarządzania fundacją rodzinną w sposób oczywiście sprzeczny z jej celem lub interesami beneficjentów; 3) zgromadzenie beneficjentów jednomyślnie podejmie uchwałę o rozwiązaniu fundacji rodzinnej, ze względu na istotną zmianę sytuacji ekonomicznej i dalszą niecelowość kontynuowania działalności fundacji rodzinnej; 4) zarząd podejmie uchwałę o rozwiązaniu fundacji rodzinnej w związku z: a) spełnieniem zadań fundacji rodzinnej, b) upływem okresu, na jaki fundacja rodzinna została powołana, c) brakiem możliwości lub nadmiernymi trudnościami w dalszej realizacji celów fundacji rodzinnej, gdy usunięcie przeszkód nie może nastąpić bez konieczności poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów. 2. Wyrażenie zgody na rozwiązanie fundacji rodzinnej przez małoletniego beneficjenta wymaga zgody sądu opiekuńczego. Art. 71. W przypadku wykrycia przez audytora okoliczności i nieprawidłowości zagrażających stanowi aktywów fundacji rodzinnej i jej wypłacalności, sąd rejestrowy jest uprawniony do rozwiązania fundacji rodzinnej, chyba że ten stan jest przejściowy. <u>Propozycja Deloitte:</u> Art. 63. 1. Fundacja rodzinna ulega rozwiązaniu: 1) gdy upłynął okres, na jaki fundacja rodzinna została utworzona; 2) gdy sąd rejestrowy orzeknie o rozwiązaniu fundacji rodzinnej; 3) gdy zgromadzenie beneficjentów podejmie uchwałę o rozwiązaniu fundacji rodzinnej większością co najmniej 3/4 głosów, przy czym statut może przewidywać surowsze wymagania dla podjęcia takiej uchwały. 2. Sąd rejestrowy może orzec o rozwiązaniu fundacji rodzinnej: 1) gdy zadania fundacji rodzinnej zostały spełnione, 2) gdy upłynął okres, na jaki fundacja rodzinna została powołana, 3) w związku z brakiem możliwości lub nadmiernymi trudnościami w dalszej realizacji celów fundacji rodzinnej, gdy usunięcie przeszkód nie może nastąpić bez konieczności poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W nowym brzmieniu przepisów (obecnie art. 86 i n.) zostały doprecyzowane przesłanki rozwiązania fundacji rodzinnej oraz okoliczności rozwiązania fundacji rodzinnej przez sąd, a także została wprowadzona możliwość podjęcia czynności „naprawczych” przed dokonaniem rozwiązania. Odnosząc się do rozwiązywania fundacji rodzinnej przez zarząd – należy zauważyć, że także w tym przypadku rozwiązanie będzie podlegało kontroli sądowej w związku z obowiązkiem zgłoszenia likwidacji do sądu rejestrowego. Poza tym, zgodnie z nowym brzmieniem przepisów, przesłanki rozwiązania fundacji rodzinnej będą musiały wynikać ze statutu, zatem możliwości zarządu w tym zakresie wydają się być dość ograniczone.</p>
-----	---------	----------	--	---

			<p>Przesłanki rozwiązania fundacji rodzinnej – argumentacja</p> <p>Nieograniczona swoboda fundatora w zakresie rozwiązania fundacji rodzinnej</p> <p><u>Obecny projekt nie przewiduje możliwości zrzeczenia się uprawnień przez fundatora w statucie.</u></p> <p>W przypadku fundacji zakładanych przez dwóch fundatorów, <u>po śmierci jednego z fundatorów, pozostały przy życiu fundator będzie mógł samodzielnie rozwiązać fundację rodzinną ze szkoda dla beneficjentów nieżyjącego fundatora.</u></p> <p>Nie wykluczamy całkowicie możliwości rozwiązania fundacji przez fundatora, ale należy umożliwić określenie zasad jej rozwiązywania i osób do tego uprawnionych na etapie tworzenia fundacji rodzinnej w statucie.</p> <p><u>Jednomyślna decyzja zgromadzenia beneficjentów o rozwiązaniu fundacji</u></p> <p><u>Rozwiązanie fundacji może okazać się niemożliwe w przypadku dużej liczby beneficjentów,</u> a z upływem czasu beneficjentów będzie coraz więcej; <u>możliwość wyjścia z fundacji rodzinnej w razie podjęcia przez rodzinę takiej decyzji jest kluczowa dla niemal wszystkich potencjalnych fundatorów, z którymi rozmawialiśmy.</u></p> <p>Przesłanki rozwiązania i większość głosów powinna wynikać ze statutu - <u>optymalny wydaje się wymóg co najmniej 3/4 głosów.</u></p> <p><u>Rozwiązanie fundacji rodzinnej przez zarząd oraz uprawnienia sądu rejestrowego</u></p> <p>Przesłanki rozwiązania fundacji przez zarząd pozwalają na swobodę interpretacji, więc mogą prowadzić do nadużyć.</p> <p><u>Przesłanki tego typu powinny być oceniane przez sąd rejestrowy, a nie przez zarząd, gdyż rozwiązanie fundacji rodzinnej to sprawa na tyle poważna, że sam zarząd bez powzięcia żadnej uchwały przez beneficjentów nie powinien mieć takiego uprawnienia.</u></p> <p>Rozwiązanie fundacji rodzinnej przez sąd rejestrowy w przypadku wykrycia nieprawidłowości przez audytora wydaje się zbyt daleko idące – istnieją obecnie mechanizmy prawne określające sposób postępowania (upadłość, restrukturyzacja).</p>	
91.	Art. 70 ust. 1 pkt 2, 3 i pkt 4 lit. c	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Odnosnie art. 63 projektu określającego przypadki i przesłanki rozwiązania fundacji należy – w szczególności w kontekście celów, którym ma służyć projektowana ustawa w zakresie utworzenia podmiotu, który zgodnie z wolą fundatora „na wiele pokoleń” zachowa wypracowany przez niego majątek – zauważyć, że:</p>	AD 1 UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez zmianę przepisów dot. rozwiązania fundacji rodzinnej i wprowadzenie możliwości podjęcia czynności naprawczych

			<p>1) jakkolwiek sama kompetencja sądu do rozwiązania fundacji rodzinnej (pkt 2) nie budzi wątpliwości, to wątpliwości może budzić nieuwzględnienie w projekcie regulacji, które określałyby (przed rozwiązaniem fundacji przez sąd) instrumenty przywrócenia zgodności z prawem i celami fundacji sposobu zarządzania fundacją (przez jej zarząd czy np. przez zarządcę przymusowego wyznaczonego przez sąd – jak reguluje to art. 14 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach);</p> <p>2) zasadne jest doprecyzowanie użytego w pkt 3 określenia „istotna zmiana sytuacji ekonomicznej”, jako przesłanki rozwiązania fundacji przez beneficjentów – w szczególności nie jest jasne, czy chodzi o sytuację ekonomiczną samej fundacji czy raczej otoczenia gospodarczego fundacji, do jakiego momentu należy odnosić tę zmianę (utworzenia fundacji czy np. poprzedniego roku obrotowego), a także czy istotny jest „kierunek” zmiany” (czy możliwość rozwiązania fundacji powstaje zarówno w przypadku pogorszenia jak i poprawy sytuacji ekonomicznej);</p> <p>3) zasadne jest rozważenie doprecyzowania (zobiektywizowania) przesłanki rozwiązania fundacji przez zarząd określonej w ust. 3 pkt 3 (gdy dalsza realizacja celów fundacji rodzinnej jest niemożliwa lub nadmiernie utrudniona a usunięcie przeszkód nie może nastąpić bez konieczności poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów) – określenie przesłanki z zastosowaniem określeń ocennych (nadmiernie utrudnione, niewspółmiernie wysokie), jakkolwiek zwiększa elastyczność regulacji, nie służy realizacji wskazanych celów ustawy, w tym z uwagi na wątpliwości co do możliwości wykorzystania powództwa, o którym mowa w art. 61 projektu, dla uchylecia albo stwierdzenia nieważności podjętej w tym zakresie uchwały zarządu.</p>	<p>AD 2 WYJAŚNIENIE</p> <p>z uwagi na założenie, że fundacje rodzinne mają funkcjonować przez wiele lat, nie wydaje się słusznym doprecyzowanie wskazanego przepisu. Nie sposób bowiem przewidzieć sytuacji ekonomicznej i okoliczności, które mogą być mniej lub bardziej korzystne z punktu widzenia danej fundacji rodzinnej. Przykładowo, dla jednej fundacji rodzinnej dany czynnik może wpływać korzystnie na jej funkcjonowanie, więc wolą beneficjentów będzie utrzymanie fundacji rodzinnej, dla drugiej będzie on niekorzystny, więc podejmą decyzję o rozwiązaniu fundacji rodzinnej, a dla trzeciej może być korzystny, a mimo to podejmą decyzję o rozwiązaniu fundacji rodzinnej z uwagi na inne, korzystniejsze rozwiązania przewidziane prawem. Tak więc zmuszanie do funkcjonowania fundacji rodzinnej mimo jednomyślnej zgody beneficjentów na jej rozwiązanie wydaje się rozwiązaniem niewskazanim. Ponadto przepisy o przyczynach zakończenia działania fundacji rodzinnej są zbliżone do rozwiązań obowiązujących w innych krajach.</p> <p>AD 3 UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>poprzez modyfikację przesłanek rozwiązania fundacji rodzinnej i ograniczenie do sytuacji wskazanych w statucie (art. 86)</p>
--	--	--	--	---

92.	Art. 70 ust. 1 pkt 4b	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Art. 70 ust. 1 pkt 4b) <i>projektu</i> : „Nie mamy więc w polskim porządku prawnym wystarczających instrumentów zapewniających ochronę przed podziałem (rozdrobieniem) majątku powstałego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą po przeprowadzeniu sukcesji ani za życia ani po śmierci właściciela. Problem ten dotyczy także przypadków, gdy rodzina lub inni następcy prawni właściciela chcą kontynuować przedsiębiorczą działalność nestora. Brak rozwiązań w tym zakresie jest dostrzegalny przede wszystkim wśród osób, które chciałyby zadbać o przyszłość zgromadzonego majątku w perspektywie dłuższej niż dwóch pokoleń.”, wydaje się, że przewidziana w projekcie możliwość powołania fundacji na czas oznaczony (która wprawdzie nie wynika wprost z żadnego przepisu, ale da się ją wywieść z art. 70 ust.1 pkt 4b), bez określenia choćby minimum czasowego, jest sprzeczna z zakreślonym w uzasadnieniu celem wprowadzenia do porządku prawnego fundacji rodzinnej.	WYJAŚNIENIE Fundacje rodzinne będą funkcjonowały w oparciu o zasady wyznaczone przez fundatora i nie sposób określić limitu czasowego nie znając możliwości danej fundacji rodzinnej. W jednym przypadku fundator może uznać, że jego majątek będzie w stanie wspierać beneficjentów przez 50 lat i na taki okres ustanowi fundację rodzinną. W innym przypadku zrobi to na czas nieokreślony, a po 10 latach okaże się, że środki zostały wykorzystane i nie ma możliwości dalszego kontynuowania działalności fundacji rodzinnej. Dużą rolę mogą też odegrać czynniki ekonomiczne i inne okoliczności, na które fundator może nie mieć wpływu. Wskazane zagadnienie, zdanem Projektodawcy, powinno zatem być pozostawione ocenie fundatora. Kwestie te były przedmiotem roboczych uzgodnień z MS.
93.	Dotyczy rozdziału 10 – brak wskazanego sposobu reprezentacji FR	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W przepisach rozdziału 10 projektu, poświęconych rozwiązaniu i likwidacji fundacji rodzinnej nie wskazano sposobu reprezentacji fundacji rodzinnej w likwidacji. Można oczywiście zgodnie z treścią ww. rozdziału oraz statutu konstruować sposób reprezentacji likwidowanego podmiotu, wydaje się jednak, że wprowadzenie do projektu odpowiednika art. 276 § 1 ¹ k.s.h., wskazującego, że sposób reprezentacji fundacji rodzinnej w likwidacji określa się w statucie, uchwale zgromadzenia beneficjentów albo orzeczeniu sądu, a w każdym przypadku sąd rejestrowy może zmienić sposób reprezentacji w okresie likwidacji podmiotu, pozwoliłoby uniknąć niepotrzebnych wątpliwości.	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez dodanie przepisu: „3. Sposób reprezentacji fundacji rodzinnej w okresie likwidacji określa się w statucie, uchwale zgromadzenia beneficjentów albo orzeczeniu sądu. W każdym przypadku sąd może zmienić sposób reprezentacji fundacji rodzinnej w okresie likwidacji.”

94.	Art. 71	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W kontekście art. 63 ust. 1 pkt 2 projektu, który przewiduje rozwiązanie fundacji rodzinnej przez sąd w przypadku zarządzania fundacją rodzinną w sposób oczywiście sprzeczny z jej celem lub interesami beneficjentów, wyjaśnienia wymaga <i>ratio legis</i> art. 64 projektu, który „powtarzając” te przesłanki, dodaje kolejną przesłankę rozwiązania fundacji rodzinnej przez sąd, tj. „wykrycie przez audytora okoliczności i nieprawidłowości zagrażających stanowi aktywów fundacji rodzinnej i jej wypłacalności”. Nie jest jasna relacja tych regulacji w zakresie przesłanek „powtórzonych” oraz użycie w art. 64 określenia „sąd rejestrowy jest uprawniony” do rozwiązania fundacji (czy w razie stwierdzenia wystąpienia wskazanych przesłanek sąd orzeka czy też może orzec o rozwiązaniu fundacji). W odniesieniu do przesłanki dodatkowej zasadne jest rozważenie, czy stan, w którym aktywa fundacji nie zostały naruszone, a jedynie są zagrożone, stanowi wystarczające uzasadnienie rozwiązania fundacji rodzinnej i zniweczenia tym samym woli fundatora, której wyrazem było powołanie fundacji rodzinnej.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Przesłanki rozwiązania fundacji rodzinnej zostały zmodyfikowane
95.	Art. 71	Deloitte	Proponujemy całkowite usunięcie art. 71 z projektu ustawy o fundacjach rodzinnych.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Przepis został usunięty.
96.	Art. 85	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Szereg wątpliwości wywołuje treść art. 85 projektu , dotyczący swoistego przydziału mienia fundacji, pozostającego po przeprowadzeniu jej likwidacji. Należy tu wskazać na zapis art. 85 ust. 1 „fundator określi beneficjenta uprawnionego do mienia po likwidacji fundacji rodzinnej”, z którego nie wynika jednoznacznie, w jaki sposób to określenie beneficjenta ma nastąpić. Podobnie w art. 85 ust. 2 in fine, wskazuje się: „chyba że fundatorzy postanowią inaczej.”. Ustęp ten odwołuje się do bliżej nieokreślonego „postanowienia” fundatorów. Nie wiadomo natomiast, w jakiej formie fundatorzy mają podjąć decyzję o podziale mienia, gdy fundacja ma więcej niż jednego fundatora – czy następuje to w statucie czy projektodawca przewidział tu inną formułę. Jest to istotne zwłaszcza w razie konfliktu między fundatorami. Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 23 ust. 2 pkt 11 projektu, statut obligatoryjnie ma określać przeznaczenie majątku fundacji rodzinnej po jej likwidacji. A skoro tak, wydaje się, że przyznanie w tej mierze swobody fundatorom nie może się ostać – chyba, że decyzja fundatorów znajdzie odzwierciedlenie w statucie. Wątpliwości budzi także zapis ustępu 3, to jest „w przypadku braku fundatora albo beneficjenta uprawnionego do mienia (...)”, gdyż nie wiadomo, czy brak fundatora oznacza jego śmierć. Nadto powstaje pytanie, czy jeśli fundator nie określi beneficjenta uprawnionego do otrzymania mienia po likwidacji fundacji rodzinnej, ale są ustanowieni inni beneficjenci (albo beneficjent), to mienie nabywają ci	UWAGA UWZGLĘDNIONA Przepisy dot. statutu i podziału mienia po likwidacji fundacji rodzinnej zostały doprecyzowane.

			<p>beneficjenci, czy też osoby wymienione w ustępie 3 art. 85. Nadto w zakresie ust. 3 nie jest jasne, czy mienie przypada małżonkowi, zstępnym fundatora lub dzieciom małżonka fundatora nawet wówczas, gdy nie są spadkobiercami. A jeśli tak, czy mienie przypada wymienionym osobom w kolejności ich wymienienia, czy wszystkim w określonych proporcjach (jakich?). Nadto nie jest znana przyczyna, z jakiej projektodawca uwzględnia spadkobierców fundatora (oraz małżonka, zstępnych i dzieci małżonka), a nie bierze pod uwagę spadkobierców beneficjenta (oraz jego małżonka, zstępnych czy dzieci małżonka beneficjenta). Wskazanych wątpliwości nie rozwiewa uzasadnienie projektu, które zdaje się odbiegać od treści przepisów. Przede wszystkim wskazuje się w nim, że „w pierwszej kolejności mienie po likwidacji fundacji rodzinnej będzie przysługiwało fundatorowi, w przypadku gdy fundacja rodzinna będzie podlegała likwidacji za jego życia. W przeciwnym wypadku mienie powinno być przekazane beneficjentom.” W przepisie art. 85 projektu przewidziano natomiast, że statut może uprawniać do takiego majątku inną osobę („jeżeli fundacja rodzinna jest rozwiązywana za życia fundatora, fundator jest wyłącznie uprawnionym do otrzymania mienia pozostałego po przeprowadzeniu likwidacji fundacji rodzinnej, chyba że statut stanowi inaczej albo fundator określi beneficjenta uprawnionego do mienia po likwidacji fundacji rodzinnej”). Projekt nie wskazuje też jednoznacznie, kto decyduje o podziale mienia fundacji, pozostałego po przeprowadzeniu jej likwidacji. Wątpliwości budzi bowiem, czy w pojęciu „przeznaczenie majątku fundacji rodzinnej po jej likwidacji”, użytym w art. 23 ust. 2 pkt 11 <i>projektu</i> mieści się także określenie osób uprawnionych do otrzymania mienia pozostałego po przeprowadzeniu likwidacji fundacji.</p>	
97.	Art. 86 ust. 4	MSWiA UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>W odpowiedzi na pismo z dnia 18 października 2021 r., nr DDR-III.0210.26.2.2021, przy którym przekazano kolejną wersję <i>projektu ustawy o fundacji rodzinnej</i> pod rozwagę poddaję kwestię doprecyzowania przepisu art. 86 ust. 4 ww. projektu ustawy w zakresie zapewnienia nieodpłatnego dostępu do danych znajdujących się w rejestrze przez organy państwowe (w tym Policję).</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA w związku z modyfikacją koncepcji rejestru fundacji rodzinnych – rejestr będzie jawny, a dane dot. beneficjentów rzeczywistych trustów będą gromadzone tylko w CRBR
98.	Art. 86 ust. 5	UODO OPINIOWANIE	<p>Odnośnie nowych rozwiązań zawartych w projekcie należy wskazać, że – zgodnie z projektowanym art. 86 ust. 1 – <i>fundacja rodzinna podlega wpisowi do rejestru fundacji rodzinnych</i>. W ust. 3 ww. przepisu wskazano, że <i>rejestr fundacji rodzinnych jest jawny, z wyjątkiem zgromadzonych w nim informacji w zakresie beneficjentów rzeczywistych trustów, o których mowa w ustawie z dnia 1 marca</i></p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA w związku z modyfikacją koncepcji rejestru fundacji rodzinnych – rejestr będzie jawny, a dane dot. beneficjentów rzeczywistych

			<p>2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2021 r. poz. 1132, 1163 i 1535). Zgodnie natomiast z projektowanym art. 86 ust. 5 projektu ustawy <i>dostęp do zgromadzonych w rejestrze fundacji rodzinnych danych beneficjentów rzeczywistych trustów w zakresie, o którym mowa w ust. 3, przysługuje osobie fizycznej lub prawnej, która wykaże we wniosku składanym do sądu rejestrowego uzasadniony interes.</i></p> <p>Organ nadzorczy zwraca uwagę, że dane beneficjenta fundacji rodzinnej podlegające udostępnieniu na podstawie projektowanego art. 86 ust. 5 mogą potencjalnie ujawniać dane szczególnie chronione, określone w art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 (np. dane osobowe beneficjentów fundacji rodzinnej wspierającej osoby chore na raka). Biorąc powyższe pod uwagę, we wskazanym przepisie statuującym dostęp osób fizycznych do danych beneficjentów z rejestru fundacji rodzinnych, konieczne jest określenie warunków i celu, które powinny wykazać osoby i podmioty mające mieć wgląd do tych danych, z uwzględnieniem zasad przetwarzania danych osobowych określonych w art. 5 rozporządzenia 2016/679.</p>	trustów będą gromadzone tylko w CRBR
99.	Art.88 pkt 6	MF (DWR) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>W przypadku gdy wolą ustawodawcy jest coroczne badanie sprawozdania finansowego, niezbędny jest oddzielny przepis w tym zakresie w projekcie ustawy.</p> <p>Generalnie z ustawy o rachunkowości (art. 64 ust. 1 pkt 4) sprawozdanie finansowe fundacji podlega badaniu po spełnieniu kryteriów określonych w ww. przepisie.</p> <p>W takim przypadku proponuje się następującą zmianę: „wzmiankę o złożonym rocznym sprawozdaniu finansowym fundacji rodzinnej, sprawozdaniu z badania rocznego sprawozdania finansowego o ile podlegało badaniu.”</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA W ramach opracowania przepisów dot. rejestru fundacji rodzinnych z MS.
100.	Art. 90	UODO OPINIOWANIE	<p>W art. 90 projektu ustawy zawarto delegację do wydania rozporządzenia, zgodnie z którą <i>Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru fundacji rodzinnych, wzór tego rejestru oraz szczegółowy tryb postępowania w sprawach o wpis do rejestru fundacji rodzinnych, sposób sporządzania i przyjmowania wniosków, o których mowa w art. 67 ust. 3 i 5, art. 104 ust. 1 oraz art. 105 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz tryb ich przyjmowania oraz przekazywania informacji, o których mowa w art. 67 ust. 2, 3 i 5 oraz w art. 106 ust. 1 i 2 tej ustawy, oraz sposób i tryb udostępniania danych z rejestru fundacji rodzinnych, mając na względzie konieczność zapewnienia zgodności danych ujawnionych w rejestrze ze stanem faktycznym</i></p>	UWAGA INFORMACYJNA DLA MS Informacyjnie: zakres upoważnienia został zmieniony; MS nie będzie regulował kwestii związanych z beneficjentami rzeczywistymi.

			<p><i>i prawnym, potrzebę zapewnienia szybkiego i bezpiecznego ich przyjmowania i przekazywania danych o beneficjentach rzeczywistych trustów oraz zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony danych gromadzonych w rejestrze fundacji rodzinnych.</i></p> <p>W kontekście delegacji ustawowej zawartej w art. 90 projektu ustawy należy również wskazać, że tworzony na jej podstawie akt wykonawczy powinien zostać przesłany do organu nadzorczego po rozpoczęciu formalnej procedury legislacyjnej. Dołączony do projektu ustawy tzw. projekt rozporządzenia poglądowego w sprawie rejestru fundacji rodzinnych zawiera rozwiązania (§ 7 projektu rozporządzenia), które wydają się wymagać rozszerzenia i dopracowania w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony danych gromadzonych w rejestrze fundacji rodzinnych.</p>	
101.	Art. 91	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Odnosnie art. 91 projektu (przepis karny) ponownej analizie poddać należy proporcjonalność proponowanej sankcji za naruszenie obowiązku przekazania organom KAS informacji na podstawie art. 69 projektu. Przepis ten za niedopełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 69, przewiduje bowiem wyłącznie karę pozbawienia wolności do lat 3, podczas gdy za popełnienie przestępstw karnych skarbowych o podobnym charakterze (nieprzekazanie organom administracji skarbowej określonych informacji) przewidzianych w art. 80 KKS (niezłożenie informacji podatkowej w terminie), art. 80e (niezłożenie informacji o cenach transferowych) czy art. 80f KKS (nieprzekazanie informacji o schemacie podatkowym) przewiduje się wyłącznie karę grzywny. Nie jest zatem jasna przyczyna tak istotnego zaostrzenia odpowiedzialności za przestępstwo z art. 91, względem wskazanych wyżej przestępstw ujętych w kodeksie karnym skarbowym, z punktu widzenia zarówno konstytucyjnej zasady proporcjonalności stosowanych przez państwo sankcji, jak i prowadzenia spójnej polityki karnej państwa. Kwestia ta wymaga szczegółowej analizy i omówienia w uzasadnieniu projektu (na co zwracano uwagę także w trakcie konferencji uzgodnieniowej dotyczącej projektu).</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Przepis karny nie przewiduje już kary pozbawienia wolności, a jedynie grzywnę w granicach zaproponowanych przez MF. Proponowana sankcja została omówiona w uzasadnieniu.</p>
102.	Art. 98	MRiRW UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Art. 98 projektowanej ustawy o fundacji rodzinnej, wprowadzający zmiany do ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1655, z późn. zm.) wymaga doprecyzowania. Zaproponowane brzmienie tego artykułu stawia bowiem rolnika indywidualnego w gorszej pozycji niż fundację rodzinną – co nie jest zgodne z celami u.k.u.r.</p> <p>Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego, a szczególnie jej nowelizacja z 2016 r., została wprowadzona w celu realnej ochrony gruntów rolnych przed niekontrolowanym obrotem oraz zapobieganiem wyłączenia ich z rolniczego</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>przepis został zmodyfikowany zgodnie z propozycją</p>

			<p>użytkowania - m.in. w myśl zasady, że podstawą ustroju rolnego państwa jest gospodarstwo rodzinne (art. 23 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Zasadnym jest więc, aby ograniczenia związane z nabywaniem nieruchomości rolnych zawarte w u.k.u.r. miały zastosowanie w sytuacji nabywania przez fundację rodzinną nieruchomości rolnych na rynku. Wyłączenie głównej zasady zawartej w art. 2a ust. 1 ustawy o kształtowaniu stroju rolnego (zgodnie z którą nabywcą nieruchomości rolnej może być wyłącznie rolnik indywidualny) mogłoby więc ewentualnie mieć miejsce w sytuacji, gdy fundacja rodzinna będzie nabywała nieruchomości rolne od fundatora (a także w przypadku gdy następnie beneficjentem fundacji będzie osoba bliska fundatora). W tych przypadkach można byłoby ewentualnie również wyłączyć prawo nabycia nieruchomości, przysługujące KOWR na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.</p> <p>Dodatkowo, w art. 98 pkt 3 projektu ustawy o fundacji rodzinnej – zamiast lit. j błędnie użyto lit. g – przedstawiając proponowane brzmienie art. 4 ust. 4 pkt 2 lit. j ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego.</p>	
Uwagi do utworzenia rejestru fundacji rodzinnych (Rozdział 11, Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych)				
103.	Uwagi ogólne: zmiany rejestrowe i związane z kognicją Sądu Okręgowego w Warszawie	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Analiza aktualnej wersji projektu wskazuje, że zmienia się koncepcję dotyczącą sądu, który będzie prowadzić rejestr fundacji rodzinnych z sądów rejonowych wydziałów gospodarczych Krajowego Rejestru Sądowego na Sąd Okręgowy w Warszawie – sąd rejestrowy (art. 86 projektu.). Wydaje się w świetle pisma z 18 października 2021r., że powyższe rozwiązanie było już konsultowane z przedstawicielami Ministerstwa Sprawiedliwości, choć tutejszy Departament nie brał udziału w tych uzgodnieniach. Departament Nadzoru Administracyjnego co do zasady nie oponuje, aby rejestr fundacji rodzinnych prowadzony był poza strukturą Krajowego Rejestru Sądowego. Natomiast krytycznie ocenia możliwość przejęcia dodatkowych zadań przez sąd rejestrowy - Sąd Okręgowy w Warszawie zważywszy, że powszechnie znana jest bardzo trudna sytuacja obciążeniowa w Sądzie Okręgowym w Warszawie w pionie cywilnym.</p> <p>Zauważam, że przedstawiony projekt nakłada wyłącznie na Sąd Okręgowy w Warszawie obowiązek prowadzenia rejestru fundacji rodzinnych oraz reguluje szereg nowych zadań przekazanych do jego kompetencji (art. 86 ust. 1 i 2 projektu). Wpis do rejestru fundacji rodzinnych będzie obejmował wiele szczegółowych informacji, w tym wzmiankę o złożonym rocznym sprawozdaniu finansowym fundacji rodzinnej, sprawozdaniu z badania rocznego</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Projektodawca nie widzi przeciwwskazań do wyznaczenia innego niż SO w Warszawie sądu rejestrowego. W projekcie – zgodnie z informacją z MS - zaproponowano Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim.</p> <p>Koszty wdrożenia i stosowania ustawy w części budżetowej właściwej dla MS powinny być oszacowane przy uwzględnieniu potencjalnej skali fundacji rodzinnych jakie powstaną w perspektywie najbliższych lat. W ocenie MRiT liczba fundacji rodzinnych może przekroczyć kilka</p>

			<p> sprawozdania finansowego, czy informację o beneficjentach rzeczywistych trustów.</p> <p> Do kompetencji ww. sądu rejestrowego przewidziano m.in. :</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie wniosków beneficjentów o zobowiązanie zarządu fundacji rodzinnej do udostępnienia dokumentów, sprawozdań księgowych i ksiąg rachunkowych fundacji rodzinnej (art. 34 ust 4 projektu); - rozpoznawanie spraw rejestrowych związanych z likwidacją fundacji rodzinnej w organizacji (art. 22 ust. 5 projektu); - orzekanie o rozwiązaniu fundacji rodzinnej w przypadku zarządzania fundacją rodzinną w sposób oczywiście sprzeczny z jej celem lub interesami beneficjentów (art. 70 ust. 1 pkt 2 projektu); - orzekanie o rozwiązaniu fundacji rodzinnej w przypadku wykrycia przez audytora okoliczności i nieprawidłowości zagrażających stanowi aktywów fundacji rodzinnej i jej wypłacalności (art. 71 projektu); - orzekanie w przedmiocie wyznaczenia i wpisu likwidatorów ustanowionych, określenia wysokości wynagrodzenia likwidatorów, wykreślenia likwidatorów odwołanych, uchylecia likwidacji, wykreślenia fundacji rodzinnej, wyznaczenia przechowawcy księgi i dokumentów fundacji rodzinnej rozwiązanej (art. 72 ust. 1,2,3,4, art. 82 ust.1,3 projektu). <p> Tymczasem z treści OSR wynika, że środki finansowe zostały zabezpieczone jedynie na implementację nowej funkcjonalności - rejestracji fundacji rodzinnej w Sądzie Okręgowym w Warszawie, tj. na przygotowanie wzorców dokumentów związanych z fundacją rodzinną i implementację zasad prowadzenia rejestru. Wiadomym jest, że pion cywilny Sądu Okręgowego w Warszawie, do którego właściwości należałyby sprawy rejestrowe zmaga się z ogromną liczbą lawinowo wpływających spraw z roszczeń z umów bankowych denominowanych lub indeksowanych do franka szwajcarskiego (tzw. spraw frankowych). Należy zauważyć, że z analizy wyników statystycznych za I półrocze 2021r. przeprowadzonej w sprawie DNA-I.510.82.2020 wynika, że najwięcej spraw frankowych procesowych wpłynęło do Sądu Okręgowego w Warszawie, zarówno w I, jak i II instancji. Do Sądu Okręgowego w Warszawie w I instancji wpłynęło w I półroczu 2021r. łącznie 13.529 spraw frankowych procesowych, co stanowi 46,40 % całego wpływu spraw tej kategorii w kraju. Jednocześnie nastąpił wzrost wpływu o 6.937 spraw względem I półrocza 2020 r. Do rozpoznania pozostaje 25.766 spraw i mimo wzrostu załatwienia nastąpił wzrost pozostałości o 13.885 spraw względem I półrocza 2020 r., tj. o 117% (z 11.881</p>	<p> tysięcy w perspektywie kilkudziesięciu lat.</p>
--	--	--	--	---

			<p>do 25.766 spraw). Nadal niepokojący jest w Sądzie Okręgowym w Warszawie stały wzrost pozostałości w tej kategorii spraw frankowych wywołany lawinowym wzrostem wpływu (wzrost pozostałości o 117% do 25.766 spraw), co przyczynia się do pogorszenia struktury spraw starych w tej jednostce.</p> <p>Niewątpliwie, stale wzrastający wpływ spraw i zwiększające się obciążenie sędziów sprawami frankowymi oraz nałożone nowe zadania na Sąd Okręgowy w Warszawie, bez odpowiedniego przygotowania finansowego i wzmocnienia etatowego przełoży się na wydłużenie toku rozpoznawania spraw, a tym samym na pogorszenie sprawności postępowania w analizowanych sprawach, jak i w pozostałych sprawach cywilnych pozostających we właściwości tego Sądu. Stąd nadal istnieje konieczność podejmowania wszelkich działań, w tym legislacyjnych, mających na celu rozwiązanie zaistniałego problemu i zapewnienie w Sądzie Okręgowym w Warszawie racjonalnej organizacji sądownictwa, w celu zagwarantowania realizacji prawa obywateli do rozpoznania spraw cywilnych w rozsądnym terminie.</p> <p>Mając na względzie, że Sąd Okręgowy w Warszawie jest najbardziej obciążonym sądem okręgowym w kraju, posiadającym dużą strukturalną zaległość w sprawach cywilnych, należałoby rozważyć dążenie do wyrównania tych obciążeń, np. poprzez przekazanie rejestracji ww. spraw do właściwości mniej obciążonego sądu okręgowego w kraju. W innym wypadku należałoby realnie zabezpieczyć środki co najmniej na dodatkowy etat sędziowski i urzędniczy, a także referendarski (z uwagi na przepis art. 5091 § 2 k.p.c.) na realizację dodatkowych zadań z tej ustawy związanych z prowadzeniem rejestru fundacji rodzinnych. Ponadto wydaje się, że proponowany termin na wejście w życie ustawy 1 czerwca 2022 r. (art. 105 projektu) może być zbyt krótki aby Sąd Okręgowy w Warszawie mógł poczynić konieczne przygotowania do prowadzenia rejestru fundacji rodzinnych oraz przygotować się do realizacji zadań wynikających z projektowanej ustawy.</p> <p>W tabeli uwag do ww. projektu z dnia 1 czerwca 2021 r.14 przy uwadze Ministra Sprawiedliwości wskazano, że „Uwzględnienie uwagi może nastąpić po ustaleniu miejsca rejestracji fundacji rodzinnych oraz przekazania wyliczeń dotyczących kosztów dokonanych przez MS”. Niemniej jednak w OSR projektu wskazano, że projekt ten oddziałuje na Sąd Okręgowy w Warszawie poprzez konieczność:</p> <p>a/ prowadzenia rejestru fundacji rodzinnych i postępowań w zakresie wpisu do rejestru fundacji rodzinnych oraz zapewnienie aktualności danych podlegających wpisowi,</p>	
--	--	--	---	--

			<p>b/ prowadzenia postępowań związanych z rozwiązaniem i likwidacją fundacji rodzinnej,</p> <p>c/ przekazywania ministrowi do spraw finansów publicznych informacji o beneficjentach rzeczywistych fundacji rodzinnej (trustu).</p> <p>W związku z powyższym w rubryce <i>Wpływ na sektor finansów publicznych</i> stwierdzono, że „szacunkowy koszt zaimplementowania formularza rejestracyjnego i wpisu do rejestru dla fundacji rodzinnej kształtuje się na poziomie ok. 950 tys. zł. Zmiany powyższe pokrywane będą w ramach pozycji:</p> <p>cz. 37 dział 755 rozdział 75501 par. 4300 BZ.18.7.3.1. cz. 15 dział 755 rozdział 75502 par. 4300.</p> <p>Wskazane środki w kwocie 950 000 zł zostaną przeznaczone na implementację nowej funkcjonalności - rejestracji fundacji rodzinnej w Sądzie Okręgowym w Warszawie, co obejmuje m.in. przygotowanie wzorców dokumentów związanych z fundacją rodzinną oraz implementację zasad prowadzenia rejestru.</p> <p>W ocenie tutejszego Departamentu, w wypadku przyjęcia <i>projektu</i> ustawy, opisaną wyżej ocenę skutków regulacji (OSR) <i>projektu</i> należałoby uzupełnić o wyliczenie dodatkowych etatów sędziowskich, referendarskich i urzędniczych dla sądownictwa powszechnego oraz przedstawić koszt oraz źródło ich finansowania, szczególnie w odniesieniu do Sądu Okręgowego w Warszawie.</p>	
104.	Art. 87	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>W przepisach rozdziału 11 wprowadzających rejestr fundacji rodzinnych, w szczególności w art. 87 projektu, nie dodano artykułu, z którego wynikałoby, iż złożenie podpisów przez wszystkich członków zarządu pod dokumentem wystawionym przez fundację rodzinną jest wymagane tylko w przypadku, gdy ustawa o fundacjach rodzinnych tak stanowi. Zastosowanie rozwiązania analogicznego jak w art. 19 K.s.h., pozwoliłoby uniknąć wątpliwości w zakresie sposobu podpisywania dokumentów przez fundację rodzinną, potwierdzając wymóg podpisywania dokumentów zgodnie ze sposobem reprezentacji, a jedynie w wyjątkowych przypadkach, jak. np. w art. 87 ust. 2 zdanie 2 <i>projektu</i>, wymagane byłoby złożenie podpisu przez wszystkich członków zarządu.</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez dodanie przepisu: „Złożenie podpisów przez wszystkich członków zarządu pod dokumentem wystawionym przez fundację rodzinną jest wymagane tylko w przypadku, gdy ustawa lub statut tak stanowi.”.
105.	Art. 87 ust. 2 pkt 3	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Doprecyzowania wymaga art. 87 ust. 2 pkt 3 projektu, z którego wynika, iż do zgłoszenia utworzenia fundacji do sądu rejestrowego dołącza się „oświadczenie fundatora, a w przypadku utworzenia fundacji rodzinnej w testamencie – wszystkich członków zarządu, o wysokości funduszu założycielskiego wniesionego do fundacji rodzinnej”. Ustawodawcy zapewne chodziło o oświadczenie fundatora, a w przypadku utworzenia fundacji rodzinnej w</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA i WYJAŚNIENIE Poprzez dodanie we wskazanym przepisie: „3) oświadczenie fundatora o wniesieniu mienia na pokrycie

			<p>testamencie – wszystkich członków zarządu, o wniesieniu mienia o wartości równej wysokości funduszu założycielskiego określonego w statucie. Celem złożenia takiego oświadczenia ma być potwierdzenie faktu wniesienia składników mienia na pokrycie funduszu założycielskiego, a nie wskazanie sądowi wysokości kapitału założycielskiego, określonego w statucie fundacji rodzinnej (analogicznie jak art. 167 § 1 pkt 2 K.s.h.).</p>	<p>funduszu założycielskiego w kwocie określonej w statucie, a w przypadku ustanowienia fundacji rodzinnej w testamencie – oświadczenie wszystkich członków zarządu, że mienie na pokrycie funduszu założycielskiego w kwocie określonej w statucie zostanie wniesione w ciągu dwóch lat od wpisania do rejestru fundacji rodzinnych;</p> <p>4) dowód ustanowienia organów fundacji rodzinnej, z wyszczególnieniem ich składu osobowego, jeżeli skład organów fundacji rodzinnej nie wynika z jej statutu oraz zgody na pełnienie funkcji członka organu.”.</p> <p>Fundacja rodzinna utworzona w testamencie może dziedziczyć, o ile w ciągu dwóch lat od ogłoszenia testamentu zostanie wpisana do rejestru. Nie jest możliwe, aby fundusz założycielski został pokryty zanim fundacja nie nabędzie zdolności do bycia spadkobiercą. Zmieniono więc wymóg potwierdzenia wniesienia funduszu założycielskiego, na złożenie oświadczenia o pokryciu funduszu w ciągu dwóch lat od wpisania fundacji rodzinnej do rejestru. Niespełnienie tego wymogu w określonym terminie spowoduje rozwiązanie fundacji przed sąd bez przeprowadzania likwidacji.</p>
--	--	--	--	--

106.	Art. 87 ust. 3	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Pod rozważę poddaje się rozszerzenie określonego w art. 87 ust. 3 projektu zakresu danych przekazywanych do sądu rejestrowego wraz ze zgłoszeniem fundacji rodzinnej do rejestru, o przekazywanie obok imion i nazwisk członków zarządu oraz rady protektorów i ich adresów do korespondencji, także numerów PESEL tych osób – podobnie jak przewiduje to art. 35 pkt 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, jak się wydaje, w celu zapewnienia ich właściwej identyfikacji. W przypadku takiego rozszerzenia analogicznej zmiany należy dokonać w art. 88 projektu.	UWAGA UWZGLĘDNIONA w ramach ustalenia z MS przepisów dot. danych przekazywanych do rejestru fundacji rodzinnych
107.	Art. 87 ust. 4 pkt 4	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Odnosnie art. 87 ust. 4 pkt 4 projektu (przepis błędnie oznaczony jako ust. 2), w zakresie w jakim przepis ten dotyczy wykazania, że powołane zostały organy fundacji, zauważa się, że: 1) przepis ten powinien zostać ograniczony do członków zarządu oraz rady protektorów – o ile została ustanowiona; wynika to z faktu, że organem fundacji rodzinnej jest także zgromadzenie beneficjentów (art. 35), którego członkowie – inaczej niż w przypadku członków zarządu i rady protektorów – nie wyrażają zgody na pełnienie funkcji w tym organie; 2) zgoda na pełnienie funkcji w organie fundacji rodzinnej wyrażona w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym wymagana jest jedynie w przypadku pierwszych członków zarządu fundacji rodzinnej utworzonej na podstawie oświadczenia fundatora w testamencie (art. 48 ust. 3); pełnienie funkcji w zarządzie i radzie protektorów wymaga jedynie pisemnej zgody (brak wymogu notarialnego poświadczenia podpisu) – w tym kontekście konieczne jest wyjaśnienie, czy wyrażony w art. 87 ust. 4 pkt 4 projektu wymóg przedstawienia dowodu ustanowienia organów fundacji rodzinnej, z wyszczególnieniem ich składu osobowego wraz ze zgodą na pełnienie funkcji członka organu fundacji rodzinnej, opatrzoną podpisem notarialnie poświadczonym jest w stosunku do członków zarządu fundacji rodzinnej utworzonej za życia fundatora oraz w stosunku do członków rady protektorów dodatkowym wymogiem przy zgłoszeniu do rejestru w stosunku do wymagań w zakresie formy wyrażenia zgody wynikających z art. 48 ust. 2 i art. 57 ust. 2 projektu.	UWAGA UWZGLĘDNIONA w ramach ustalenia z MS przepisów dot. danych przekazywanych do rejestru fundacji rodzinnych. Należy jednocześnie wyjaśnić, że członkowie zgromadzenia beneficjentów również wyrażają zgodę na pełnienie funkcji w organie. Ponadto zrezygnowaliśmy z wymogu wyrażenia zgody przez członków zarządu opatrzonej podpisem notarialnie poświadczonym.
108.	Art. 88 pkt 3 i 4	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W art. 88 pkt 3 i 4 <i>projektu</i> wskazano, iż wpis do rejestru fundacji rodzinnych obejmuje wskazanie imienia i nazwiska oraz adresu do korespondencji członka odpowiednio zarządu lub rady protektorów, tymczasem należałoby użyć zwrotu członków zarządu/członków rady protektorów (w liczbie mnogiej), z uwagi na to,	UWAGA UWZGLĘDNIONA w ramach ustalenia z MS przepisów dot. danych przekazywanych do rejestru fundacji rodzinnych

			iż organy te mogą, ale nie muszą być jednoosobowe, a ujawnieniu w rejestrze powinny podlegać dane każdego członka organu.	
109.	Art. 88 pkt 6	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W art. 88 pkt 6 projektu przewidziano, iż wpis do rejestru fundacji rodzinnych obejmuje wzmiankę o złożonym rocznym sprawozdaniu finansowym fundacji rodzinnej, sprawozdaniu z badania rocznego sprawozdania finansowego. Tymczasem, w <i>projekcie</i> ustawy nie przewidziano, iż wpisem jest także zmiana wpisu, czy wykreślenie (na wzór art. 20 ust. 4 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym). Tym samym, wpis należałoby interpretować jako wyłącznie pierwszy wpis, czyli rejestrację podmiotu, w związku z czym należałoby usunąć punkt 6 art. 88 <i>projektu</i> ustawy z wyliczenia składników wpisu fundacji do rejestru lub dodać modyfikację w postaci możliwości wpisania stosownych wzmianek (gdyby fundacja w organizacji powstała w końcu roku kalendarzowego, a wpis następował po dłuższym okresie w kolejnym roku, kiedy doszło już do sporządzenia sprawozdania finansowego za okres istnienia fundacji w organizacji – wtedy możliwe byłoby ujawnienie wzmianki o złożonym sprawozdaniu przy rejestracji podmiotu). Opcjonalnie można byłoby dodać kolejny artykuł do <i>projektu</i> w rozdziale 11, wskazujący jakie zmiany wpisu może dokonywać sąd rejestrowy i zawrzeć w nim m.in. wzmiankę o złożonym rocznym sprawozdaniu finansowym fundacji rodzinnej, sprawozdaniu z badania rocznego sprawozdania finansowego, a także nieprzewidzianych w obecnym kształcie art. 88 <i>projektu</i> uchwał zgromadzenia beneficjentów w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności fundacji rodzinnej oraz sprawozdania finansowego, a także samego sprawozdania zarządu (należałoby wprowadzić stosowne modyfikacje w księdze rejestrowej w zakresie wprowadzenia rubryki o ujawnieniu wzmianki o złożeniu uchwał zgromadzenia beneficjentów w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności fundacji rodzinnej, złożenia sprawozdania zarządu, złożeniu sprawozdaniu z badania rocznego sprawozdania finansowego).	UWAGA UWZGLĘDNIONA w ramach ustalenia z MS przepisów dot. danych przekazywanych do rejestru fundacji rodzinnych
Uwagi do zmian dot. dziedziczenia (Ustawa – Kodeks cywilny)				
110.	Uwagi ogólne	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Słowem wstępu do tej części uwag należy wskazać, iż ustawa wprowadza szeroko zakrojone zmiany dotyczące instytucji zachowku. Podkreślenia wymaga, iż zgodnie z treścią art. 21 Konstytucji RP Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia. Nadto, art. 64 ust. 1 i 2 ustawy zasadniczej stanowi, iż każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych	WYJAŚNIENIE Zakres zmian w KC dotyczący prawa do zachowku był przedmiotem ustaleń roboczych. W wyniku tych ustaleń MS uznał

			<p>oraz prawo dziedziczenia oraz że wskazane prawa podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej. Jak wskazuje Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 czerwca 2020 r.12, odnośnie do funkcji zachowku, instytucja zachowku jest konieczna dla urzeczywistnienia podstawowych wartości konstytucyjnych takich jak godność, ochrona rodziny i prawo dziedziczenia. Zasada demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej wyklucza takie ukształtowanie porządku dziedziczenia, w którym członkowie najbliższej rodziny spadkodawcy, w szczególności małoletni zstępni, małżonek lub rodzice trwale niezdolni do pracy pozbawieni zostaliby środków do życia. Zachowek realizuje kluczowe ze społecznego i prawnego punktu widzenia funkcje: alimentacyjną, stwarzając ekonomiczne podstawy egzystencji dla najbliższych członków rodziny, związaną z nią funkcję zabezpieczającą, funkcję ochronną dla rodziny pojmowanej jako wspólnota, funkcję dystrybucyjną oraz funkcję solidarnościową. Mając powyższe na względzie należy wszelkie zmiany w zakresie regulacji dotyczących prawa do zachowku wprowadzać bardzo ostrożnie, z wyważeniem interesów osób najbliższych spadkodawcy, nie tracąc z pola widzenia wspomnianych funkcji tej instytucji.</p>	<p>potrzebę wprowadzenia zmian w zachowku. Zmiany w instytucji zachowku są wprowadzane z wyważeniem interesów uprawnionych jak i zobowiązanych do zachowku. W zakresie rozważań nad instytucją zachowku jako prawem konstytucyjnym, pomocne jest odwołanie się do przywołanego stanowiska Sądu Najwyższy w wyroku z dnia 25 czerwca 2020 r, gdzie obok przytoczonych poglądów na uwagę zasługuje także zawarte stanowisko, że zasadniczą konstytucyjną podstawą zachowku jest norma gwarantująca godność ludzką (art. 30 Konstytucji RP). Z gwarancji godności ludzkiej wynika bezwzględny zakaz pozbawiania jednostki pewnej minimalnej sfery autonomii, w tym wolności majątkowej sprzężonej z ochroną samej jej egzystencji. Do naruszenia tego zakazu dochodzi zawsze w sytuacji, w której uprawniony do zachowku zostałby pozbawiony minimum egzystencji. Obowiązek wynikający z art. 30 Konstytucji RP nie idzie, co oczywiste, tak daleko, aby gwarantować prawo do nabywania określonych składników majątkowych od innych osób, a jedynie aby zapewnić najbliższym członkom minimum egzystencji.</p>
--	--	--	---	--

111.	Art. 92 pkt 2 (FR) Art. 997 ¹ KC	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Projektowany w art. 92 p. 2 projektu przepis art. 997¹ k.c. przewiduje możliwość odroczenia terminu zapłaty zachowku, rozłożenia na raty czy obniżenia go. Brzmienie przepisu wskazuje, że możliwość taka dotyczy wszystkich obowiązanych do zapłaty zachowku, gdy tymczasem uzasadnienie projektu (s. 9) sugeruje, że możliwość taka istnieje tylko w przypadku uwzględnienia w obliczeniu zachowku przedsiębiorstwa. Jakkolwiek ewentualne zmiany przepisów dotyczące zachowku powinny mieć związek z regulacją główną (to jest wprowadzeniem instytucji fundacji rodzinnej), tym niemniej takie zawężenie nie ma podstaw prawnych i należy umożliwić skorzystanie z nowej regulacji także w innych sytuacjach aniżeli te, w których przy obliczaniu zachowku uwzględnia się przedsiębiorstwo. Wprowadzenie takiego rozróżnienia wśród osób zobowiązanych do zachowku narusza konstytucyjną zasadę równości wobec prawa.</p> <p>W kontekście projektowanego art. 997¹ k.c. należy podnieść, że aktualny projekt ustawy wprowadza dodatkowy § 5, zawierający de facto nową definicję przedsiębiorstwa. Taki zabieg legislacyjny wydaje się nie tylko zbędny ale i nieprawidłowy nie tylko dlatego, że winno unikać się sytuacji nadawania tym samym pojęciom różnych znaczeń¹³, ale też wobec sytuacji, gdy zamierzony przez ustawodawcę cel można osiągnąć w inny sposób. Wydaje się, że powyższa zmiana projektu wynika z uwzględnienia głosów podnoszonych w ramach konsultacji społecznych, wskazujących, że przepis art. 997¹ § 1 p. 1 k.c. niezasadnie wprowadza ograniczenie tylko do przedsiębiorstwa, nie uwzględniając praw (udziałów lub akcji) osób zobowiązanych do zapłaty zachowku w spółkach oraz kondycji tych spółek. Wydaje się jednak – i tu należy powtórzyć poprzednio zajęte przez Ministerstwo stanowisko – że przedstawione propozycje (które obecnie przybrały konkretny zapis w ustawie w postaci § 5) są zbyt daleko idące i chroniące interesy jednej ze stron stosunku zobowiązaniowego wynikającego z zachowku, a mianowicie obowiązującego do zapłaty zachowku. Wydaje się, że udziałowiec lub akcjonariusz może już według brzmienia obecnego projektu zyskać odroczenie terminu płatności, rozłożenia na raty lub obniżenia zachowku – taką możliwość daje § 1 pkt 2 wspomnianego art. 997¹ k.c.</p> <p>2. Dodatkowo wskazać trzeba, że zgodnie z projektem, jeśli beneficjent jest osobą uprawnioną do zachowku, zaliczeniu na należny mu zachówek podlegają świadczenia pozyskane od fundacji rodzinnej. Rzecz jednak w tym, że nie określono, czy chodzi o wszystkie świadczenia na rzecz tego beneficjenta (a zatem i bieżące), czy według stanu na dany dzień.</p>	<p>Ad 1. UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>W obecnej wersji przepisu możliwość odroczenia terminu zapłaty zachowku, rozłożenia na raty czy obniżenia będzie miała zastosowanie do wszystkich zobowiązanych do zapłaty zachowku.</p> <p>Dodatkowo warto zwrócić uwagę, że projektowany art. 997¹ KC jest wzorowany na art. 216 § 2 KC, który wprowadza zasady ustalania wysokości spłat przy zniesieniu współwłasności gospodarstwa rolnego przez sąd. Ze względu na charakter przedmiotu współwłasności ustawodawca odstępuje od reguły, że spłaty powinny odpowiadać wartości udziałów, dając preferencję współwłaścicielowi, który otrzymał gospodarstwo. Chodzi przede wszystkim o zapewnienie funkcjonowania gospodarstwa rolnego i utrzymanie jego zdolności produkcyjnych. Skoro system prawny dopuszcza już odmienne zasady w odniesieniu do gospodarstw rolnych, to są one uprawnione również w stosunku do roszczenia z zachowku. Tu też następuje spłata przez zobowiązanego na rzecz uprawnionego i w konkretnych okolicznościach może dojść do sytuacji, że wysokość zachowku ulegnie miarkowaniu.</p>
------	--	--	--	--

			<p>3. Pozytywnie należy ocenić natomiast zmianę art. 1048 k.c. poprzez dodanie § 2, podyktowaną m.in. uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r. (sygn. III CZP 110/16). Niemniej można rozważyć wyraźne wskazanie w ustawie, że zrzeczenie się prawa do zachowku może nastąpić w części. Wprowadzie zgodnie z zasadą <i>argumentum a maiori ad minus</i>, skoro można zrzec się zachowku (rozumianego jako cały zachówek), można zrzec się jego części, tym niemniej celem zapobieżenia ewentualnym wątpliwościom interpretacyjnym, warto byłoby kwestię tę wprost uregulować w ustawie.</p>	<p>W skutek rozszerzenia zakresu możliwości modyfikacji prawa do zachowku wykreślono z projektu kwestionowany § 5, który wprowadzał definicję przedsiębiorstwa.</p> <p>Ad 2 UWAGA UWZGLĘDNIONA Dodano w projekcie § 2 do art. 996 KC. Zgodnie z tym przepisem świadczenie od fundacji rodzinnej i mienie po rozwiązaniu fundacji rodzinnej przekazane na rzecz uprawnionego do zachowku zalicza się na należny mu zachówek. Przepis więc jednoznacznie odnosi się do przysporzeń dokonanych przed ustaleniem należnego zachowku.</p> <p>Ad 3 UWAGA UWZGLĘDNIONA Uzupełniono przepis o możliwość zrzeczenia się zachowku także w części.</p>
112.	Art. 92 pkt 2 (FR) Art. 997 ¹ KC	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Odnosnie dodawanego w obecnej wersji projektu art. 997¹ Kodeksu cywilnego wyjaśnienia wymaga:</p> <p>1) przyczyna, dla której w § 5 na potrzeby tego artykułu formułowana została definicja pojęcia „przedsiębiorstwo” (pomimo tego, że pojęcie to zostało już zdefiniowane w art. 55¹ Kodeksu cywilnego); sposób jej sformułowania budzi przy tym istotne wątpliwości;</p> <p>2) przyczyna, dla której w przypadku otrzymania wskazanych w § 5 „udziałów albo akcji osoby prawnej” w regulacji materialnej § 4 uwzględniono (jak się wydaje – na skutek zastosowania proponowanej definicji) jedynie odpłatne zbycie takich udziałów lub akcji osoby prawnej, pomijając tym samym przypadki zbycia – jako właściciel udziałów lub akcji – składników majątku takiej osoby prawnej, co może doprowadzić do tożsamego skutku ekonomicznego co zbycie samych udziałów lub akcji;</p> <p>3) możliwość zastosowania w przypadku otrzymania wskazanych w § 5 „udziałów albo akcji osoby prawnej” przesłanki zwolnienia się z obowiązku</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Uwaga nieaktualna w związku z usunięciem z projektu przedmiotowych rozwiązań. W obecnej wersji projektu art. 997¹ KC przewiduje możliwość żądania odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty, obniżenia zachowku przy uwzględnieniu sytuacji osobistej i majątkowej uprawnionego do zachowku oraz obowiązanego do zaspokojenia roszczenia z tytułu zachowku. Zrezygnowano z wcześniejszego</p>

			wydania korzyści zgodnie z § 4, odnoszącej się do „racjonalnego prowadzenia przedsiębiorstwa”.	zawężenia do przedsiębiorstwa wchodzącego w skład spadku. W obecnym brzmieniu rozwiązanie to będzie miało zastosowanie do wszystkich obowiązanych do zapłaty zachowku. Regulacja o zwrocie obniżonego wcześniej zachowku została oparta o ogólną przesłankę ustania okoliczności, która była podstawą jego obniżenia.
113.	Art. 927	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Zwraca się uwagę, że projekt nie klasyfikuje fundacji rodzinnej jako fundacji w rozumieniu ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach – w takim przypadku o zdolności fundacji rodzinnej do dziedziczenia należy rozstrzygnąć, dokonując stosownej zmiany w art. 927 Kodeksu cywilnego. Zgodnie bowiem z ogólną zasadą wynikającą z art. 927 § 1 Kodeksu cywilnego osoba prawna, która nie istnieje w chwili otwarcia spadku nie może być powołana do dziedziczenia. Wyjątek z art. 927 § 3 Kodeksu cywilnego dotyczący fundacji należy zaś interpretować ściśle.	UWAGA UWZGLĘDNIONA W obecnej wersji projektu uzupełniono art. 927 § 3 KC o fundację rodzinną.
114.	Art. 997 ¹ § 5	Deloitte	Uwzględnienie wartości ogółu praw i obowiązków współnika na potrzeby odraczenia terminu płatności zachowku lub rozłożenia go na raty i ewentualnie obniżenia <u>Obecne brzmienie projektu</u> Art. 997¹§ 5 Kodeksu cywilnego Przez przedsiębiorstwo rozumie się przedsiębiorstwo osoby fizycznej i udziały albo akcje w osobie prawnej. <u>Propozycja Deloitte:</u> Art. 997¹§ 5 Kodeksu cywilnego Przez przedsiębiorstwo rozumie się przedsiębiorstwo osoby fizycznej i udziały albo akcje w osobie prawnej, a także ogół praw i obowiązków współnika spółki osobowej. Argumentacja Obecne brzmienie przepisu pomija ogół praw i obowiązków współnika spółki osobowej, pomimo że na gruncie projektowanych przepisów fundacja rodzinna może być współnikiem nie tylko spółek kapitałowych, ale też spółek osobowych. Odmienne traktowanie działalności prowadzonej przez spółki osobowe nie znajduje uzasadnienia.	WYJAŚNIENIE Uwaga nieaktualna w związku z umożliwieniem stosowania nowego przepisu do wszystkich spadków, bez względu na rodzaj majątku wchodzącego w ich skład..

Uwagi do zmian podatkowych				
(Ustawa o podatku od spadków i darowizn, Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych, Ordynacja podatkowa, Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego)				
115.	Art. 12 ust. 4 pkt 4b ustawy o podatku dochodo- wym (...)	Deloitte	<p>Podatkowanie darowizn otrzymanych przez fundację rodzinną</p> <p>Obecne brzmienie projektu</p> <p>12 ust. 4 pkt 4b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych przychodów otrzymanych przez fundację rodzinną od fundatora przeznaczonych na realizację celów tej fundacji rodzinnej oraz fundusz założycielski;</p> <p>Propozycja Deloitte:</p> <p>12 ust. 4 pkt 4b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych przychodów otrzymanych przez fundację rodzinną od fundatora przeznaczonych na realizację celów tej fundacji rodzinnej oraz funduszu założycielskiego a także darowizn otrzymanych przez fundację rodzinną od:</p> <p>fundatora;</p> <p>osoby, która jest albo byłaby powołana do spadku jako spadkobierca ustawowy po fundatorze albo jego małżonku, wstępnym lub zstępnym;</p> <p>trustu rozumianego jako regulowany przepisami prawa obcego stosunek prawny wynikający ze zdarzenia prawnego, umowy lub porozumienia, w tym zespołu takich zdarzeń lub czynności prawnych, na podstawie którego dokonuje się przeniesienia własności lub posiadania wartości majątkowych na powiernika w celu sprawowania zarządu powierniczego oraz udostępniania tych wartości beneficjentom tego stosunku;</p> <p>Zgodnie z planowanym art. 17 ustawy o fundacjach rodzinnych ograniczony został katalog podmiotów, od których fundacja rodzinna mogłaby otrzymać darowiznę. Są to głównie fundator lub jego spadkobiercy ustawowi.</p> <p>Obecne brzmienie wskazanych przepisów może prowadzić do opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych darowizn otrzymanych przez fundację rodzinną, jeżeli darowizna nie jest dokonana przez fundatora.</p> <p>Takie rozwiązanie wydaje się zbyt rygorystyczne i ograniczające możliwość przeprowadzenia wielopokoleniowej sukcesji z wykorzystaniem fundacji rodzinnej. Kolejne pokolenia będą mogły przekazać swój majątek fundacji rodzinnej w drodze darowizn zwłaszcza w sytuacji, gdyby pewne linie rodzinne</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA CZĘŚCIOWO</p> <p>W projekcie zmieniono model opodatkowania. Nowa wersja projektu przewiduje dla fundacji rodzinnej zwolnienie podmiotowe w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych, darowizny otrzymane przez fundację rodzinną nie będą więc opodatkowane.</p>

			<p>wygasały. Opodatkowanie ich podatkiem dochodowym może stanowić przeszkodę przy dalszej sukcesji oraz wydaje się, że pozostaje w sprzeczności z celem ustawy.</p> <p>Co więcej, jak rozumiemy planowane jest ułatwienie firmom rodzinnym, które już skorzystały z zagranicznych rozwiązań powrotu do Polski poprzez wprowadzenie możliwości wniesienia darowizny do fundacji rodzinnej przez zagraniczne fundacje rodzinne i trusty. Wydaje się jednak, że ułatwienie to bez wprowadzenia zwolnienia fundacji rodzinnej z podatku od tych darowizn nie byłoby wystarczające do zachęcenia kogokolwiek do powrotu. Znane nam są natomiast firmy rodzinne, które chciałyby z takiej możliwości założenia fundacji rodzinnej w Polsce skorzystać i przenieść do niej majątek zgromadzony w innych fundacjach prywatnych lub trustach, o ile tylko taka operacja byłaby neutralna podatkowo.</p>	
116.	Art. 93	Petycja	<p>Dodania przepisu do projektowanego art. 93, który zmieni ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (przepis do art. 4c): "1. Zwalnia się od podatku nabycie świadczenia fundacji rodzinnej również przez beneficjenta niespokrewnionego z fundatorem, rozumianego jako osoba inna niż wymienione w art. 4c ust. 1, jeżeli przedmiotem świadczenia jest mienie wniesione do fundacji przez tego fundatora, pod następującymi łącznymi warunkami:</p> <p>a) beneficjent niespokrewniony jest pełnoletnią osobą fizyczną wymienioną na liście beneficjentów sporządzonej przez fundatora w trybie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia ... o fundacji rodzinnej;</p> <p>b) zwolnieniu podlega nie więcej niż jeden beneficjent niespokrewniony, przy czym w przypadku fundacji tworzonych przez więcej niż jednego fundatora, przepis stosuje się dla każdego fundatora odrębnie;</p> <p>c) jeśli na liście beneficjentów, o której mowa w lit. a, jest więcej niż jeden beneficjent niespokrewniony, ze zwolnienia korzysta ten, który został wymieniony jako pierwszy na tej liście;</p> <p>d) w roku podatkowym zwolnieniu podlegają świadczenia na rzecz beneficjenta niespokrewnionego nieprzekraczające średniej arytmetycznej świadczeń fundacji rodzinnej na rzecz osób wymienionych w art. 4c ust. 1;</p> <p>e) beneficjent niespokrewniony nie może być fundatorem ani beneficjentem w innej fundacji rodzinnej".</p> <p>Uzasadnienie: Projekt ustawy przewiduje dodanie przepisu do ustawy o podatku od spadków i darowizn: "Art. 4c.1. Zwalnia się od podatku nabycie świadczenia fundacji</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Uwaga nieaktualna z uwagi na usunięcie z projektu proponowanych zmian w ustawie o podatku od spadków i darowizn.</p>

			<p>rodzinnej przez małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyma, macochę i teściów fundatora oraz przez fundatora, jeżeli przedmiotem świadczenia jest mienie wniesione do fundacji przez tego fundatora".</p> <p>Należy zauważyć, że firmy rodzinne - do których głównie jest kierowana projektowana ustawa - niejednokrotnie rozwijały się w ostatnich 20-30 latach przy znaczącym udziale osób niespokrewnionych z właścicielem (fundatorem fundacji rodzinnej). Trudno doszukać się argumentu, żeby np. teść fundatora nie mający wcześniej udziału w powstaniu i rozwoju firmy korzystał z dobrodziejstw ustawy, a inne osoby - czynnie i istotnie dla pomnożenia tego majątku przez właściciela – zostają całkowicie pominięci w prawie do tego zwolnienia od podatku. Uwzględnia to wynikająca z projektu konstrukcja relacji między fundatorem a beneficjentami - osoby te nie muszą być spokrewnione. Jest to potrzebne rozwiązanie, przy czym za tym powinna pójść korzyść dla tych beneficjentów, np. podatkowa.</p> <p>Proponowana "pełnoletnia osoba fizyczna" bierze pod uwagę niedopuszczalność w prawie polskim adopcji osoby pełnoletniej. Fundator, mimo zażyłości i bliskości emocjonalnej z pełnoletnią osobą niespokrewnioną, nawet gdy taka osoba jest niepełnosprawna lub z innych powodów zdrowotnych wymaga specjalnej troski, nie ma prawnej możliwości objęcia ją osobistą prawną opieką przy zachowaniu rozwiązań podatkowych jak w przypadku członków własnej rodziny. Innymi słowy, tak jak fundator mógłby adoptować osobę nieletnią, tak nie może tego zrobić z osobą pełnoletnią. Dla zapobieżenia nadużywaniu prawa, zaproponowano rygorystyczne przepisy.</p>	
117.	Art. 93	MF (PS) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Zasady opodatkowania świadczeń fundacji rodzinnej opierają się na koncepcji śledzenia pochodzenia wnoszonego do fundacji majątku, jego substytutów oraz generowanych z nich dochodów w celu przypisania świadczenia fundacji z nich sfinansowanego do poszczególnych fundatorów wnoszących majątek do fundacji. Nie jest możliwe wykorzystanie do tego rejestrów prowadzonych dla celów innych podatków oraz zaprojektowanie uniwersalnej ewidencji umożliwiającej śledzenie majątku i jego przemian na przestrzeni wielu lat działania fundacji rodzinnej. Z tego względu zmiany w ustawie o podatku od spadków i darowizn w przekazanym do konsultacji brzmieniu, jako niemożliwe do praktycznego wdrożenia, nie mogą być przedmiotem dalszych prac</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Uwaga nieaktualna z uwagi na rezygnację z proponowanych zmian w ustawie o podatku od spadków i darowizn i przyjęcie odmiennej koncepcji zasad opodatkowania świadczeń fundacji rodzinnej, zakładającej zmiany w ustawie o</p>

			legislacyjnych. Wymagane jest przyjęcie odmiennej koncepcji zasad opodatkowania świadczeń fundacji rodzinnej. Z tego powodu proponuje się przyjęcie przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów.	podatku dochodowym od osób fizycznych.
118.	Art. 93	RCL UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W dodanej w obecnej wersji projektu zmianie art. 14 ust. 2 ustawy o podatku od spadków i darowizn odsyła się do „świadczeń, o których mowa w art. 1 ust. 3”. Użycie takiego sformułowania nie pozwala na jednoznaczne ustalenie, czy proponowany art. 14 ust. 2 odnosi się wyłącznie do świadczeń nabytych od fundacji rodzinnej, z pominięciem mienia nabytego na skutek likwidacji tej fundacji, czy też – z uwagi na wprowadzony w powoływanym przepisie skrót obejmujący oba te rodzaje „świadczeń” – odnosi się do obu ich rodzajów. Stosownie do intencji regulacji należy sprecyzować odesłanie albo użyć wprowadzonego skrótu. Jeżeli jednak art. 14 ust. 2 nie obejmuje mienia nabytego na skutek likwidacji fundacji, pojawia się (wymagająca wyjaśnienia) wątpliwość, jakie zasady zaliczania do grup podatkowych mają znaleźć zastosowanie w przypadku nabycia takiego mienia. Analogiczne zastrzeżenia dotyczą art. 9 ust. 2 i art. 15 ust. 2a ustawy o podatku od spadków i darowizn.	WYJAŚNIENIE Uwaga nieaktualna z uwagi na rezygnację z proponowanych zmian w ustawie o podatku od spadków i darowizn i przyjęcie odmiennej koncepcji zasad opodatkowania świadczeń fundacji rodzinnej, zakładającej zmiany w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych.
119.	Art. 94	MF (DD) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Proponuje się przyjęcie przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów.	WYJAŚNIENIE W ramach roboczych uzgodnień z MF zaproponowano zmianę sposobu nieopodatkowanego transferu majątku z zagranicznej fundacji rodzinnej do polskiej fundacji rodzinnej – w wyniku zwolnienia podmiotowego w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych, wszystkie darowizny otrzymane przez polską fundację rodzinną będą nieopodatkowane.
120.	Art. 94 pkt 1	MF (FN) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W art. 7 pkt 4 projektu o działalności, jaką może wykonywać fundacja rodzinna, wspomina się o nabywaniu i zbywaniu papierów wartościowych, instrumentów pochodnych i praw o podobnym charakterze. Z kolei w art. 94 pkt 1, dodającym pkt 105a w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych wprowadza się zwolnienie z podatku dochodowego dla dochodu uzyskanego ze zbycia udziałów w spółce kapitałowej, udziałów w	Jw. (uwaga nr 22)

			<p>spółdzielni, papierów wartościowych oraz tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych, otrzymanych z fundacji rodzinnej.</p> <p>W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi zdefiniowane zostało pojęcie instrumentów finansowych, którymi są papiery wartościowe, a także szereg instrumentów niebędących instrumentami finansowymi, wśród których wyróżnia się m.in. tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania, instrumenty rynku pieniężnego, oraz instrumenty pochodne. <u>W związku z czym nie jest jasne, czy zakres działalności, o którym mowa w art. 7 ust. 4 projektu nie został określony przypadkowo, biorąc przykładowo pod uwagę fakt, iż instrumenty rynku pieniężnego nie są papierami wartościowymi. Co więcej, przepis art. 7 ust. 4 wydaje się być niespójny z art. 94 pkt 1, w którym mowa o zbywaniu tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych, które nie są papierami wartościowymi.</u></p>	
121.	Art. 95	KPMG Tax M.Michna sp.k KONSULTACJE PUBLICZNE	<p><i>ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (dalej: „Ustawa CIT”):</i></p> <p>Wskazujemy, iż z uwagi obowiązujący obecnie art. 16 ust. 1 pkt 63 lit. a Ustawy CIT, zgodnie z którym nie uważa się za koszty uzyskania przychodów odpisów amortyzacyjnych od wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nabytych nieodpłatnie, jeżeli:</p> <p>nabycie to nie stanowi przychodu z tytułu nieodpłatnego otrzymania rzeczy lub praw, lub</p> <p>dochód z tego tytułu jest zwolniony od podatku dochodowego, lub</p> <p>nabycie to stanowi dochód, od którego na podstawie odrębnych przepisów zaniechano poboru podatku</p> <p>mogą pojawić się wątpliwości co do możliwości rozpoznawania kosztów uzyskania przychodu przez fundację rodzinną, gdyż wkład dokonywany przez fundatora nie będzie stanowił dla fundacji rodzinnej przychodu podatkowego – w konsekwencji fundacja rodzinna, z uwagi na brzmienie wskazanego wyżej przepisu obecnie obowiązującej Ustawy CIT nie będzie mogła rozpoznawać kosztów uzyskania przychodu poprzez odpisy amortyzacyjne z wniesionych do niej składników majątkowych. Rekomendujemy zatem wprowadzenie do Projektu przepisu modyfikującego zastosowanie art. 16 ust. 1 pkt 63 Ustawy CIT względem fundacji bądź odpowiednią zmianę przepisów Art. 95 pkt 6 i 7 Projektu, które to regulują kwestie odpisów amortyzacyjnych dokonywanych przez fundację.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W wyniku szeregu zmian w projektowanych przepisach ustawy o CIT nie istnieje obecnie potrzeba zmodyfikowania art. 16 ust. 1 pkt 63 ustawy we wskazany w uwadze sposób.</p>

122.	Art. 95	MF (DD) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Uwagi o charakterze ogólnym</p> <p>Należy zwrócić uwagę na istotne zmiany wprowadzone w projekcie MRPiT, tj. w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyznanie prawa do prowadzenia przez FR działalności gospodarczej w niektórych sferach, przy czym dopuszcza się np. prawo do prowadzenia przedsiębiorstwa w postaci gospodarstwa rolnego bez umocowania do tego innych rodzajów działalności; - zwolnienie przedmiotowe dla przychodów z zysków kapitałowych oraz z tytułu odsetek nie tylko fundacji rodzinnych ale również z trustów - wzorowane (zgodnie z wyjaśnieniami zawartymi w piśmie) na funkcjonującym zwolnieniu przedmiotowym w zakresie przychodów dla funduszy inwestycyjnych. Ewentualne wprowadzenie takiego rozwiązania może oznaczać brak opodatkowania zarówno na poziomie fundacji, jak też i beneficjentów, a więc całkowity brak podatku; - usunięcie w projekcie wyłączenia FR z prawa do stawki 9% (dotychczas zmiana w art. 19 ust. 1b ustawy CIT) <p>Uwagi o charakterze szczegółowym</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmiana art. 4a CIT (obecnie dodanie pkt 36, tj. na końcu wyliczenia) – w projekcie MRPiT przepis ten przeniesiony został do pkt 21a i został redakcyjnie zmodyfikowany. Wydaje się, że bez powodu usunięto wskazany w nim skrót <i>zwanej dalej „ustawą o fundacji rodzinnej”</i>, przyjęty zgodnie z systematyką stosowaną w ustawie CIT; - zmiana art. 9 (dodanie ust. 1c) – brzmienie wymaga dostosowania zgodnie z roboczą wersją przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów, wedle której ust. 1c składa się z pkt 1) i 2); generalnie, nie jest jasne, dlaczego obowiązek prowadzenia ewidencji rachunkowej na potrzeby PSD jest wpisany w CIT (art. 9 ust. 1c) - zmiana art. 12 (w ust. 4 po pkt 4a dodaje się pkt 4b) – brzmienie wymaga dostosowania zgodnie z roboczą wersją przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów, w której całość podzielono na litery a) i b): <p>Litera a) - w szczególności pojęcie „fundusz operatywny” zostało zastąpione „funduszem założycielskim” (następstwo zmiany brzmienia art. 16 w projekcie MRPiT)</p> <p>Litera b) – mówi o darowiznach otrzymanych od osób, o których mowa w art. 17. Ponieważ w stosunku do wcześniejszej wersji projektu katalog darczyńców</p>	<p>WYJAŚNIENIA</p> <p>W nowej wersji projektu zrezygnowano z propozycji zwolnienia przedmiotowego w ustawie o CIT na rzecz zwolnienia podmiotowego i przesunięcia opodatkowania do momentu wypłaty świadczeń beneficjentom. Oznacza to, że fundacja rodzinna będzie w stanie pełnić rolę swoistego parasola akumulującego kapitał, który będzie mógł reinwestować osiągnięte dochody przed wypłatą świadczeń beneficjentom (np. poprzez zakup bezpiecznych instrumentów finansowych, takich jak obligacje), udzielać pożyczek spółkom operacyjnym czy też je dokapitalizować.</p> <p>Projekt z dnia 15 października 2021 r., inaczej niż wynika to z zawartej w tabeli uwagi lp. 2, nie tyle „nie odnosi się do wyłączenia z możliwości korzystania przez fundacje rodzinne z tzw. małego CIT-u”, co wyłączenie to pomija. W nowej wersji projektu podatek dochodowy od świadczeń dokonywanych przez fundację rodzinną na rzecz beneficjenta wyniesie 15% podstawy opodatkowania.</p> <p>Uwaga do zmiany w art. 4a ustawy o CIT zostanie uwzględniona, jeżeli zaproponowany zabieg legislacyjny polegający na wprowadzeniu skrótu „ustawa o fundacji rodzinnej”</p>
------	---------	---	--	--

			<p>został rozszerzony na „trust (...)” wymaga analizy zasadność ew. doprecyzowania obecnego brzmienia.</p> <p>Należy zauważyć, że: fundusz założycielski i cele fundacji należą do zupełnie innych kategorii, których nie można łączyć w takim zestawieniu. Ponadto, zwolnienie dla przychodów przeznaczonych na fundusz założycielski pokrywa się ze zwolnieniem z ust. 4 pkt 4. Podobna uwaga dotyczy dodawanego art. 4c ust. 2 w ustawie PSD</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmiana art. 15 (po ust. 1ia dodaje się ust. 1ib i 1ic) – brzmienie wymaga dostosowania zgodnie z roboczą wersją przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów; - zmiana art. 16g (w ust. 1 po pkt 4c dodaje się pkt 4d) – brzmienie wymaga dostosowania redakcyjnego zgodnie z roboczą wersją przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów; - zmiana art. 16h - brzmienie wymaga dostosowania zgodnie z roboczą wersją przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów - zmiana art. 17 – istotna wymagająca analizy, bowiem w projekcie MRPiT dodano (ust. 1 pkt 62 i 63, zmiana brzmienia ust. 12): <p>zwolnienie przychodów z zysków kapitałowych oraz z tytułu odsetek nie tylko fundacji rodzinnych ale również z trustów (na określonych warunkach podobnych do tych przyjętych dla funduszy inwestycyjnych)</p> <p>a ponadto</p> <p>konieczne będzie dostosowanie brzmienia całego przepisu art. 17 z uwagi na modyfikacje wprowadzone w roboczej wersji przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów (dodanie w ust. 1 pkt 62 i 63 i ust. 13);</p> <p>- zmiana art. 19 ust. 1b – w projekcie MRPiT została usunięta; brzmienie wymaga dostosowania zgodnie z roboczą wersją przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów.</p> <p>W związku z powyższym oraz w kontekście modyfikacji wprowadzonych w ostatnim projekcie (MF 16.09.), konieczne będzie rozstrzygnięcie zasadności niektórych propozycji, względnie doprecyzowanie brzmienia obecnych.</p>	zostanie zaakceptowany przez RCL.
123.	Art. 95	MF (SP) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>MF pragnie zauważyć, iż wprowadzenie zwolnienia w art. 17 CIT dla przychodów z zysków kapitałowych oraz odsetek fundacji rodzinnych oraz trustów wymaga szczegółowej analizy pod kątem realizacji polityki podatkowej PL w zakresie doszczelnienia systemu podatkowego.</p> <p><u>Uzupełnienie stanowiska pismem z dnia 25.11.2021 r.</u></p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Z projektu usunięto propozycję wprowadzenia zwolnienia przedmiotowego w ustawie o CIT.</p>

			<p>Propozycja nie jest w zgodzie z przyjętą pierwotnie w MF i realizowaną w części projektu przepisów koncepcją opodatkowania fundacji i jej beneficjentów. Zgodnie z wyjaśnieniami zawartymi w piśmie MRiT z 18.10.2021 r. znak DDR-III.0210.26.2.2021 jest ono wzorowane na funkcjonującym obecnie zwolnieniu przedmiotowym w zakresie przychodów dla funduszy inwestycyjnych. Stosownie do brzmienia przepisów wypracowanego w MF, zwolnienie, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 63 ustawy CIT dotyczy dochodów FR z odpłatnego zbycia rzeczy i praw majątkowych otrzymanych nieodpłatnie od osób wskazanych w art. 12 ust. 4 pkt 4b, a zatem z tytułu darowizn otrzymanych od osób, o których mowa w art. 16 ustawy o fundacji rodzinnej (w projekcie z 15.10.2021 r. jest to obecnie art. 17). Wspomniany art. 17 ustawy o fundacji rodzinnej w nowej odsłonie poszerza listę podmiotów uprawnionych do przekazywania darowizn na rzecz FR o trusty (art. 17 ust. 1 pkt 3). Wprowadzenie takiego rozwiązania nie znajduje akceptacji, bowiem może oznaczać brak opodatkowania zarówno na poziomie fundacji, jak też beneficjentów, prowadząc do całkowitego braku opodatkowania dochodów z tego tytułu. Wydaje się również, że intencją przepisu było objęcie nim „osób” (w kręgu najbliższej rodziny - dawny art. 16), nie zaś innych form organizacyjnoprawnych, w tym stosunku prawnego jakim jest trust. Samo uzasadnienie do projektu nie zawiera argumentacji dla takiej zmiany podejścia.</p>	<p>W zamian, oprócz zwolnienia podmiotowego, wprowadzono również zryczałtowany podatek dochodowy od świadczeń dokonywanych przez fundację rodzinną na rzecz beneficjenta w wysokości 15% podstawy opodatkowania.</p>
124.	Art. 95 pkt 4)	MF UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>W zakresie TP proponuje się przyjęcie przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Po dodatkowych rozmowach z Ministerstwem Finansów zrezygnowano z propozycji wyłączenia stosowania przepisów o cenach transferowych. Kwestie dotyczące cen transferowych zostały opisane w uzasadnieniu.</p>
125.	Art. 105	MF (PS) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>W związku z koniecznością wdrożenia w systemach informatycznych i aplikacjach współpracujących nowych elektronicznych formularzy deklaracji o wysokości podatku należnego od fundacji rodzinnej i rejestru świadczeń fundacji rodzinnej wynikających z opodatkowania świadczeń fundacji rodzinnej podatkiem od spadków i darowizn istnieje konieczność zachowania półrocznego vacatio legis wejścia w życie projektowanych przepisów ustawy o fundacji rodzinnej.</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>W toku roboczych uzgodnień z MF zmieniony został termin wejścia w życie ustawy. Zakładamy, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.</p>

Pozostałe zmiany				
(Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego, Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, reguła wydatkowa)				
126.	Art. 98	Petycja	<p>Projektowany art. 98 jako zmiana ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "fundację rodzinną lub osobę bliską fundatora w rozumieniu ustawy z dnia ... o fundacji rodzinnej", - "przez fundację rodzinną lub osobę bliską fundatora, w rozumieniu ustawy z dnia ... o fundacji rodzinnej". <p>Przyjęta konstrukcja budzi wątpliwości, gdyż projektowana ustawa nie posługuje się terminem "osoba bliska fundatora", tym bardziej nie zawiera definicji.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego, do której wprowadzana jest zmiana, zawiera definicję osoby bliskiej.</p>
Dodatkowe propozycje				
127.	Zarząd sukcesyjny a fundacja rodzinna	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESOROTWE	<p>Niezależnie od powyższego uprzejmie wskazuję, że niejasna jest również korelacja zapisów przedmiotowego <i>projektu</i> ze wspomnianą ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. o <i>zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej</i>. Jeżeli fundator, który ustanowił fundację rodzinną w testamencie był przedsiębiorcą, to właśnie ustawa o zarządzie sukcesyjnym reguluje zasady tymczasowego zarządzania przedsiębiorstwem po śmierci przedsiębiorcy, który we własnym imieniu wykonywał działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Zarządca sukcesyjny ma uprawnienia do zarządzania majątkiem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa w spadku (art. 2 ustawy), może też w tym zakresie prowadzić działalność gospodarczą. Fundacja rodzinna co do zasady nie prowadzi działalności gospodarczej. Nie wskazano również, do którego momentu zarząd majątkiem sprawowałby zarządca (jeśli by został ustanowiony), a kiedy przejąłby go fundacja rodzinna, która uzyskuje osobowość prawną dopiero z momentem wpisu do KRS (art. 6 <i>projektu</i>).</p>	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Zarządem sukcesyjnym objęte jest wyłącznie przedsiębiorstwo w spadku osoby prowadzącej działalność wpisaną do CEIDG. Zarządca sukcesyjny działa na rzecz spadkobierców do czasu rozstrzygnięcia kwestii spadkowych. Jest on powoływany albo przez przedsiębiorcę za życia, albo przez spadkobierców po śmierci przedsiębiorcy. Zarząd sukcesyjny (co do zasady) działa przez dwa lata od śmierci przedsiębiorcy, chyba że wcześniej wystąpiły przesłanki wskazane w art. 59 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, np. jeden ze spadkobierców nabył przedsiębiorstwo w spadku w całości.</p> <p>Z kolei fundacja rodzinna będzie (w przypadku ustanowienia jej w</p>

				testamencie) de facto „spadkobiercą” gromadzącym majątek niekoniecznie związany z samą działalnością gospodarczą; będzie zarządzać z nim zgodnie z zasadami przewidzianymi w ustawie i statucie.
128.	Art. 23 ust. 3 (nowy)	Deloitte	<p>Szczególne uprawnienia przysługujące beneficjentom lub członkom organów</p> <p><u>Obecne brzmienie projektu</u> Brak regulacji w obecnym projekcie.</p> <p><u>Propozycja Deloitte:</u></p> <p>Art. 23. 3. O ile ustawa nie stanowi inaczej, statut może określać również inne kwestie, w szczególności: (...)</p> <p>4) szczególne uprawnienia przysługujące beneficjentom lub członkom organów fundacji rodzinnej, w szczególności uprawnienie do powoływania lub odwoływania członków organów lub wyrażania zgody na podejmowanie określonych czynności przez organy fundacji rodzinnej;</p> <p>5) możliwość głosowania oddzielnymi grupami na zgromadzeniu beneficjentów.</p> <p>Szczególne uprawnienia przysługujące beneficjentom lub członkom organów – argumentacja Fundacja rodzinna powinna być jak najbardziej elastycznym instrumentem prawnym, co można osiągnąć między innymi poprzez wprowadzenie szczególnych uprawnień dla beneficjentów oraz członków organów, a także możliwości głosowania oddzielnymi grupami na zgromadzeniu beneficjentów.</p> <p>Szczególne uprawnienia osobiste oraz uprzywilejowania akcji lub udziałów stosowane są na gruncie KSH w stosunku do wspólników spółek kapitałowych.</p> <p>Przykłady szczególnych uprawnień:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prawo powoływania lub odwoływania członków organów – uelastycznienie możliwości uregulowania zasad ładu rodzinnego - Wyrażanie zgody na podejmowanie określonych czynności przez organy fundacji rodzinnej (np. jako zabezpieczenie dla beneficjentów pasywnych) - Zmiana statutu w określonym zakresie 	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie wskazano już na konieczność określenia uprawnień członków organów i zasad zmiany statutu. Ponadto wymieniono również możliwość określenia zasad współpracy organów. Pozostawiono tu otwarty katalog zagadnień, które mogą być określone w statucie, o ile nie są sprzeczne z ustawą. Mając to na względzie, a także przepis dot. regulaminu organu, wydaje się, że nie ma konieczności doprecyzowywania wspomnianego katalogu.</p>

129.	Art. 61 ust. 2 (nowy)	Deloitte	<p>Zapewnienie udziału beneficjentów pasywnych w podejmowaniu kluczowych decyzji <u>Obecne brzmienie projektu</u> Brak regulacji w obecnym projekcie. <u>Propozycja Deloitte:</u> Art. 61. 2. Statut może określać sprawy, które wymagają podjęcia uchwały przez wszystkich beneficjentów, lub przez zgromadzenie beneficjentów wspólnie z niektórymi beneficjentami niebędącymi członkami zgromadzenia beneficjentów. Art. 43-45 stosuje się odpowiednio. Zapewnienie udziału beneficjentów pasywnych w podejmowaniu kluczowych decyzji – argumentacja Możliwość pokrzywdzenia beneficjentów pasywnych Niektóre sprawy powinny wymagać zatwierdzenia przez beneficjentów pasywnych np. zmiana ich pozycji prawnej, rozwiązanie fundacji, sprzedaż niektórych elementów majątku fundacji rodzinnej. Przykładowo: pokrzywdzenie beneficjentów pasywnych, którzy nie mają prawa do mienia po likwidacji fundacji poprzez rozwiązanie fundacji przez zgromadzenie beneficjentów złożone z beneficjentów uprawnionych do mienia po likwidacji. Statut powinien przewidywać sprawy wymagające uchwały wszystkich beneficjentów lub przez zgromadzenie wspólnie z niektórymi beneficjentami – odpowiednio powinno się stosować zasady dotyczące kworum oraz większości głosów</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie celowo przewidziano opcję wskazywania tylko niektórych beneficjentów do uczestnictwa w zgromadzeniu beneficjentów, by dać możliwość podjęcia decyzji w tym zakresie fundatorowi, a także by nie utrudniać prac organu w przypadku gdy beneficjentami będą przykładowo osoby niepełnoletnie. Wydaje się przy tym, że otwarty katalog spraw, które mogą być regulowane w statucie oraz konieczność określenia w nim uprawnień przysługujących beneficjentom umożliwiają doprecyzowanie zasad działania fundacji rodzinnej w przedstawionym zakresie.</p>
130.	Art. 70 ¹ (nowy)	Maciej Durbas	<p>Proponuję dodanie w rozdziale 12 (Zmiany w przepisach) art. 70¹ o następującej treści (nowododany tekst kursywą). Art. 70¹. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.) w art. 1163 § 3 otrzymuje następujące brzmienie: „Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do zapisów na sąd polubowny zawartych w statucie <i>fundacji rodzinnej</i>, spółdzielni lub stowarzyszenia.”. Uzasadnienie Wzorem niektórych ustawodawstw zagranicznych proponuję umożliwienie rozstrzygnięcia sporów wewnętrznych dotyczących fundacji przez sąd arbitrażowy. Arbitraż, ze swoją poufnością, profesjonalizmem i szybkością oraz elastycznością postępowania, jest bowiem odpowiednim sposobem rozstrzygnięcia tego typu sporów.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez dodanie przepisu zgodnie z propozycją</p>

			<p>Analiza rozwiązań obowiązujących w zagranicznych porządkach prawnych pozwala stwierdzić, że zapisy na sąd polubowny w aktach założycielskich fundacji są szeroko dopuszczalnym rozwiązaniem.</p> <p>Austriacki kodeks postępowania cywilnego (Zivilprozessordnung) przewiduje w § 581 ust. 2, że przepisy dotyczące arbitrażu stosuje się także w drodze analogii do sądów polubownych, które ustanowiono w sposób zgodny z prawem w rozporządzeniu testamentowym lub innych czynnościach prawnych stron nieopartych na umowie stron albo też w statucie lub umowie spółki.</p> <p>Zbliżone rozwiązanie przewiduje § 1066 niemieckiego kodeksu postępowania cywilnego (Zivilprozessordnung). Zgodnie z tym przepisem, przepisy dotyczące arbitrażu stosuje się odpowiednio do sądów polubownych, które ustanowiono w sposób zgodny z prawem w rozporządzeniu testamentowym lub w innych czynnościach nieopartych na umowie stron.</p> <p>Zarówno w Austrii, jak i Niemczech, na podstawie ww. przepisów dopuszcza się rozpoznawanie w arbitrażu sporów „wewnątrzfundacyjnych”.</p> <p>Tak też przyjmuje się na podstawie posiadającego zbliżone brzmienie § 598 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego obowiązującego w Liechtensteinie. Ponadto, w 2017 r. wprowadzono do kodeksu przepis, który wprost odwołuje się do zapisów na sąd polubowny zawartych w aktach fundacyjnych. Paragraf 634 ust. 2 przewiduje, że wymogi dotyczące formy i treści zapisów na sąd polubowny zawartych pomiędzy przedsiębiorcami i osobami fizycznymi nie stosuje się do zapisów zawartych w statutach, umowach spółki, aktach fundacyjnych lub aktach powierniczych lub w powiązanych aktach dodatkowych. Co więcej, zgodnie z § 931 pkt 2 obowiązującego w Liechtensteinie prawa osobowego i handlowego (Personen- und Gesellschaftsrecht, PGR), trusty (wehikuly, które mogą spełniać podobną funkcję, co fundacje rodzinne) mogą być tworzone w Liechtensteinie na podstawie prawa obcego pod warunkiem obowiązkowego rozpoznania sporów ich dotyczących w arbitrażu.</p> <p>Podobną nowelizację przeprowadzono w Szwajcarii, a nowe rozwiązania weszły w życie 1 stycznia 2021 r. Wprowadzone do artykułu 178 ustawy prawo prywatne międzynarodowe (Bundesgesetz über das Internationale Privatrecht, IPRG) ust. 4 oraz ust. 2 do art. 358 kodeksu postępowania cywilnego (Zivilprozessordnung) przewidują, że przepisy dotyczące arbitrażu stosuje się analogicznie do zapisów na sąd polubowny zawartych w jednostronnych czynnościach prawnych albo umowie spółki. W uzasadnieniu zmian legislacyjnych wskazano wprost, że zmiany podyktowane były przesądzeniem dopuszczalności zapisów m.in. w aktach założycielskich fundacji.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Prawo polskie nie przewiduje podobnych rozwiązań. Także doktryna i orzecznictwo nie interpretują aktualnego ustawodawstwa w sposób umożliwiający rozstrzygnięcie sporów wewnętrznych dotyczących fundacji rodzinnej przez sąd polubowny. Wynika to z faktu, że co do zasady zapis na sąd polubowny jest umową. Akt założycielski fundacji rodzinnej jest zaś jednostronną czynnością prawną. Prawo polskie nie dopuszcza zawierania zapisów w jednostronnych czynnościach prawnych takich jak testament (tak trafnie M. Aslanowicz, Zapis na sąd polubowny w testamencie [w:] R. Kos, B. Jelonek-Jarco, J. Zawadzka (red.), Usus magister est optimus. Rozprawy prawnicze ofiarowane Profesorowi Andrzejowi Kubasowi, Warszawa 2016, s. 654).</p> <p>Brakuje także normy szczególnej, która rozszerzałaby zakres podmiotowy związania umową o arbitraż. Przykładem takiej normy jest art. 1163 § 1 kodeksu postępowania cywilnego, zgodnie z którym zamieszczony w umowie (statucie) spółki handlowej zapis na sąd polubowny dotyczący sporów ze stosunku spółki wiąże spółkę, jej wspólników oraz organy spółki i ich członków. Paragraf trzeci rozszerza zastosowanie tego przepisu odpowiednio na zapisy na sąd polubowny zawarte w statucie spółdzielni lub stowarzyszenia.</p> <p>Proponuję zatem zmienić art. 1163 § 3 kodeksu postępowania cywilnego w ten sposób, by umożliwić rozstrzygnięcie przez sąd polubowny sporów wewnętrznych dotyczących fundacji rodzinnej. Przepis ten mógłby mieć następujące brzmienie (nowododane sformułowanie kursywą): „Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do zapisów na sąd polubowny zawartych w statucie <i>fundacji rodzinnej</i>, spółdzielni lub stowarzyszenia.”.</p>	
131.	Art. 86 ust. 8 (nowy)	Deloitte	<p>Ograniczenie jawności akt fundacji rodzinnej <u>Obecne brzmienie projektu</u> Brak regulacji w obecnym projekcie. <u>Propozycja Deloitte:</u> Art. 86. 8. Akta fundacji rodzinnej może przeglądać, w obecności pracownika sądu, fundator, członek organu fundacji rodzinnej, beneficjent fundacji rodzinnej oraz osoba mająca interes prawny. Argumentacja Dokumenty składane do rejestru Akt założycielski albo testament Statut fundacji rodzinnej</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez dodanie przepisu zgodnie z propozycją (art. 111 ust. 2)</p>

			<p>Dokumenty zawierać mogą szereg informacji wrażliwych dotyczących prywatnych stosunków w ramach rodziny, a jawność tych dokumentów może powodować zagrożenie dla prywatności członków rodziny.</p> <p>Przykładowo, regulacje zagranicznych fundacji rodzinnych przewidują ograniczenie jawności dokumentacji</p> <p>Równoważenie interesów rodzinnych oraz konieczności zapewnienia jawności rejestru</p> <p>Dostęp do dokumentacji powinien być uzależniony od wykazania interesu prawnego.</p> <p>Podobne rozwiązanie zawarto w ustawie o księgach wieczystych i hipotece, zaś dane w rejestrze fundacji będą zdecydowanie bardziej wrażliwe niż dane dotyczące nieruchomości zawarte w księgach wieczystych, które nie powinny podlegać upublicznieniu.</p> <p>Akta spółek kontrolowanych przez fundację będą nadal dostępne w KRS.</p>	
132.	Art. 104, art. 105	MF (FN) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>W projekcie Ustawy z 22 marca 2021 r. wskazano w art. 80 datę wejścia w życie ustawy na 1 stycznia 2022 r., a w art. 79 maksymalny limit wydatków z budżetu państwa na 2021 roku w kwocie 950 tys. zł (w OSR 2,5 mln. zł). W projekcie Ustawy z 15 października 2021 r. w art. 105 termin wejścia w życie ustawy przewidziano na dzień 1 czerwca 2022 r., a w art. 104 maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczony na wykonanie zadań na 2022 rok w kwocie 950 tys. zł (brak środków w OSR na rok 2022).</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA Kwoty zostały zaktualizowane w OSR na podstawie informacji z MF.
133.	Art. 14 (nowy) Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów	Deloitte	<p>Zwolnienie z obowiązku zgłoszenia zamiaru koncentracji</p> <p><u>Obecne brzmienie projektu</u></p> <p>Brak regulacji w obecnym projekcie.</p> <p><u>Propozycja Deloitte:</u></p> <p>Art. 14 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.</p> <p>Nie podlega zgłoszeniu zamiar koncentracji: (...)</p> <p>6) polegającej na wniesieniu mienia do fundacji rodzinnej przez jej fundatorów.</p> <p>Argumentacja</p> <p>Zgłoszenie zamiaru koncentracji i konieczność uzyskania zgody Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji</p> <p>Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów przewiduje wyjątek od obowiązku zgłoszenia i uzyskania zgody na koncentrację dla przedsiębiorców należących do tej samej grupy kapitałowej, dlatego podobna regulacja powinna obowiązywać w stosunku do fundacji rodzinnej.</p>	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Osoby powiązane więzami rodzinnymi nie są co do zasady traktowane jako należące do tej samej grupy kapitałowej (tzn. kontrolowane przez te osoby spółki nie tworzą jednej grupy kapitałowej). Jeżeli takie osoby prowadzące działalność konkurencyjną zdecydowałyby się na utworzenie fundacji rodzinnej i wniesienie do tej fundacji kontrolowanych przez siebie spółek (konkurujących), prowadziłyby to do unikania przepisów dotyczących obowiązku zgłaszania koncentracji

			Ponadto, niemożliwe będzie zgłoszenie zamiaru w przypadku fundacji rodzinnej utworzonej w drodze testamentu.	Prezesowi UOKiK. Ponadto, fundatorzy nie muszą być spokrewnieni, co dodatkowo uzasadnia badanie koncentracji będącej wynikiem utworzenia fundacji rodzinnej.
134.	Zmiany dotyczące wprowadzenia nowych roszczeń i zwiększonej kognicji sądów powszechnych	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Podkreślić należy, że także pozostałe sprawy, jakie mogą wpłynąć do sądów powszechnych z przedmiotowej ustawy, nie będą miały charakteru gospodarczego w rozumieniu art. 4582 k.p.c. i będą rozpoznawane przez sądy cywilne. Przygotowany <i>projekt</i> ustawy o fundacji rodzinnej w art. 65, 67 i 68 przewiduje wprowadzenie nowych rodzajów powództw, które będą podlegały rozpoznawaniu przez sądy powszechne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - art. 65 <i>projektu</i> przewiduje odpowiedzialność odszkodowawczą członka organu oraz likwidatora wobec fundacji rodzinnej za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu; - art. 67 <i>projektu</i> przewiduje powództwo fundatora, beneficjenta lub członka organu fundacji rodzinnej przeciwko fundacji rodzinnej o uchylenie uchwały organu fundacji rodzinnej sprzecznej z jej statutem oraz celami fundacji rodzinnej; - art. 68 <i>projektu</i> przewiduje powództwo fundatora, beneficjenta lub członka organu fundacji rodzinnej przeciwko fundacji rodzinnej o stwierdzenie nieważności uchwały organu fundacji rodzinnej sprzecznej z ustawą. <p>Odnosnie roszczeń odszkodowawczych przewidzianych w art. 65 <i>projektu</i> ustawy należy wskazać, że zgodnie z art. 7 <i>projektu</i> ustawy fundacja rodzinna (podmiot legitymowany czynnie do wytoczenia powództwa z art. 65 <i>projektu</i> ustawy), nie może wykonywać działalności gospodarczej w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2008 r. – <i>Prawo przedsiębiorców</i>. W związku z powyższym sprawa z tego powództwa nie będzie wypełniała podmiotowej (sprawa między przedsiębiorcami) i funkcjonalnej (sprawa w zakresie prowadzonej przez przedsiębiorców działalności gospodarczej) przesłanki definicji legalnej sprawy gospodarczej <i>sensu stricto</i>, zawartej w art. 4582 § 1 pkt 1 K.p.c. Sprawa z roszczenia odszkodowawczego uregulowanego w art. 65 <i>projektu</i> ustawy, nie kwalifikuje się również do żadnej z kategorii spraw gospodarczych wymienionych w art. 4582 § 1 pkt 2-12 K.p.c. Przepisy te nie przewidują bowiem kategorii spraw ze stosunku fundacji rodzinnej.</p>	<p>UWAGA INFORMACYJNA</p> <p>Dodatkowe obowiązki sądu związane z rejestracją fundacji rodzinnych szacuje się na kilka tysięcy spraw w perspektywie kilkudziesięciu lat. Wydaje się zatem, że skala spraw sądowych związanych z fundacjami rodzinnymi nie powinna być znaczna.</p>

			<p>Wskazane powyżej argumenty są aktualne również co do powództw przewidzianych w art. 67 i 68 <i>projektu</i> ustawy. Sprawy z tych powództw nie spełniają przesłanek definicji legalnej sprawy gospodarczej <i>sensu stricto</i> z art. 4582 § 1 k.p.c., jak również nie należą do żadnej z kategorii spraw wymienionych w art. 4582 § 1 pkt 2-12 k.p.c. <i>Projekt</i> ustawy o fundacji rodzinnej nie przewiduje zaś rozszerzenia powyższego katalogu sprawy gospodarczych o sprawy, o których mowa w art. 67 i 68 <i>projektu</i> ustawy o fundacji rodzinnej.</p> <p>Podsumowując powyższe aspekty stwierdzić należy, że z uwagi na brak wyraźnej regulacji dotyczących sądów właściwych do wytoczenia ww. powództw przyjąć trzeba, że właściwe do ich rozpoznania będą przede wszystkim wydziały cywilne sądów okręgowych, rozpoznające sprawy w I instancji. Odnośnie powództw odszkodowawczych z art. 65 <i>projektu</i> ustawy, to w zależności od wartości przedmiotu sporu, właściwymi rzeczowo do ich rozpoznania będą sądy rejonowe (wydziały cywilne) lub sądy okręgowe (wydziały cywilne).</p> <p>W przypadku zaś powództw z art. 67 i 68 <i>projektu</i> ustawy, właściwymi do ich rozpoznawania będą sądy okręgowe wydziały cywilne (art. 17 pkt. 42 K.p.c.), które aktualnie są już obciążone rozpoznawaniem spraw dotyczących roszczeń z umów bankowych denominowanych lub indeksowanych do franka szwajcarskiego (tzw. spraw frankowych), a każdy kolejny rodzaj spraw dodany do rozpoznania przez te sądy będzie tylko pogłębiał istniejący stan zaległości. Dotyczy to szczególnie Sądu Okręgowego w Warszawie, który zgodnie z <i>projektem</i> ustawy ma także prowadzić rejestr fundacji oraz w mniejszym stopniu Sądów Okręgowych w Gdańsku, Poznaniu, Wrocławiu, Łodzi, Warszawa-Praga w Warszawie, Krakowie, Katowicach, Szczecinie, Lublinie czy Bydgoszczy.</p> <p>Dodatkowo podkreślenia wymaga, że pojawią się także nowe sprawy o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, gdyż art. 79 <i>projektu</i> nakazuje złożenie do depozytu sądowego sum potrzebnych do zaspokojenia lub zabezpieczenia znanych fundacji rodzinnej wierzycieli, którzy się nie zgłosili lub których wierzytelności nie są wymagalne albo są sporne. <i>Projekt</i> nakład też nowe obowiązki na sądy opiekuńcze (art. 70 ust. 2).</p> <p>W opinii Wydziału Etykacji Sądów i Analiz tutejszego Departamentu, w celu realizacji zadań na szczeblu sądownictwa powszechnego niezbędne jest pozyskanie co najmniej: 11 etatów sędziowskich, 11 asystenckich i 22 urzędniczych. Trafilyby one do pionu cywilnego Sądu Okręgowego w Warszawie (8 etatów sędziowskich, 8 etatów asystenckich oraz 16 etatów urzędniczych) oraz do pionu karnego w sądach rejonowych (3 etaty sędziowskie, 3 etaty asystenckie oraz 6 etatów urzędniczych). Podana liczba etatów jest koniecznie</p>	
--	--	--	---	--

			<p>niezbędną do uruchomienia wraz z wejściem w życie ustawy. Nie można jednak pomijać, że dodatkowym wsparciem etatowym należałoby wzmocnić także sądy okręgowe – poza Sądem Okręgowym w Warszawie i sądy rejonowe, do których trafiałyby sprawy „nierejestrowe”, o których mowa np. w art. 67 – 68 <i>projektu</i> (tu sądy okręgowe) czy art. 65 (tu w zależności od wartości przedmiotu sporu rozstrzygałyby sądy rejonowe lub okręgowe).</p> <p>Ponadto niezbędne byłoby wsparcie kadrowe w sądach opiekuńczych, którym <i>projekt</i> powierza orzekanie w sprawach dotyczących małoletniego beneficjenta, o których mowa w art. 70 ust. 2.</p> <p>W okresie roku od wejścia w życie ustawy (lub pełnego okresu statystycznego, gdyby ustawa wchodziła w życie w ciągu roku) wskazana liczba może zostać ostatecznie zweryfikowana. Należy w tym miejscu podkreślić, że powyższe etaty są niezbędne dla zachowania sprawności postępowania na wskazanych szczeblach sądownictwa powszechnego, albowiem specyfika spraw objętych treścią omawianej regulacji, powoduje wymóg ich szybkiego rozpoznania.</p> <p>Powtórzyć trzeba stanowisko prezentowane dotychczas, że zwiększenie liczby spraw cywilnych i rejestrowych, które będą rozstrzygane przez sądy powszechne w związku z wprowadzeniem przepisów projektowanej ustawy, przy braku zwiększenia liczby etatów sędziowskich, referendarskich i urzędniczych w wydziałach cywilnych, a szczególnie w Sądzie Okręgowym w Warszawie, będzie prowadziło do dalszego wydłużenia czasu trwania postępowań sądowych, a w dalszej konsekwencji do przewlekłości postępowań sądowych. Co więcej, brak zapewnienia wsparcia etatowego dla wskazanych sądów spowoduje niemożność realizacji celów ustawy (w praktyce nie będzie możliwości wpisywania fundacji do rejestru ze względu na brak kadry). W tych okolicznościach sygnalizowane potrzeby etatowe związane z wprowadzeniem ustawy są w pełni uzasadnione, a sprawna organizacja sądów jest jednym z istotnych elementów właściwej realizacji <i>projektu</i>. Departament Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych wskazuje na konieczność wsparcia etatowego sądownictwa powszechnego oraz na potrzebę uzupełnienia OSR dołączonego do <i>projektu</i> ustawy w przedstawionym powyżej zakresie.</p> <p>Należy wskazać, że przewidziane <i>projektem</i> ustawy instytucje są całkowicie nowe i brak jest jakichkolwiek danych umożliwiających oszacowanie liczby spraw, które zostaną na ich podstawie wygenerowane. Trzeba jedynie zauważyć, że z szacunków środowiska firm rodzinnych wynika, iż w Polsce blisko 830 tys. firm to firmy rodzinne, a z danych Instytutu Biznesu Rodzinnego wynika, że w przeciągu najbliższych pięciu lat sukcesję planuje ok. 57% firm rodzinnych. Tym samym liczba spraw wygenerowanych na gruncie nowej ustawy będzie bardzo</p>	
--	--	--	---	--

			<p>znacząca. Nie można dopuszczać do sytuacji, w której na sądownictwo powszechne nakładane będą nowe obowiązki, a nie będzie się to wiązało z choćby minimalnym wsparciem etatowym. Należy zauważyć, że w „Strategii Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030” został zawarty następujący zapis: „<i>Ponadto wszelkie zmiany legislacyjne, skutkujące wzrostem wpływu spraw do sądów powszechnych, muszą być powiązane z adekwatnym wzrostem etatyżacji w tych grupach zawodowych, które będą zaangażowane w rozpoznawanie nowych kategorii spraw (sędziowie, asesory, referendarze sądowi, kuratorzy sądowi, asystenci, urzędnicy).</i>”</p> <p>Nie można pomijać – w zakresie szacowania kosztów tego przedsięwzięcia – również konieczności zapewnienia dodatkowej bazy lokalowej, gdyż ta dotychczasowa nie jest wystarczająca. Jednocześnie należy zauważyć, że wejście w życie projektowanych regulacji będzie wymagało dostosowania do nowego stanu prawnego przepisów <i>zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 138, z późn. zm.)</i>, co najmniej w zakresie wprowadzenia symboli statystycznych dla nowych spraw i podziału ich na kategorie. Wydaje się również, że może zaistnieć konieczność ewentualnej nowelizacji przepisów <i>rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 1141, z późn. zm.)</i>.</p>	
135.	Uwaga dotycząca projektu Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości	MS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>§ 13. Postanowienie sądu rejestrowego zarządzające wpis fundacji do rejestru uzasadnia się tylko na wniosek.</p> <p>Zasada <i>lex generalis</i> zawarta w art. 694⁶ § 1 k.p.c., obowiązująca w odniesieniu do postępowania rejestrowego dotyczącego fundacji rodzinnej na podstawie art. 694¹ § 2 k.p.c. w zw. z § 8 <i>projektu</i> rozporządzenia, stanowiąca że „postanowienie w przedmiocie wpisu oraz złożenia dokumentów do akt rejestrowych wydane zgodnie z wnioskiem nie wymaga uzasadnienia” została zastąpiona projektowaną normą <i>lex specialis</i> zawartą w § 13 <i>projektu</i> rozporządzenia, że „postanowienie sądu rejestrowego zarządzające wpis fundacji do rejestru uzasadnia się tylko na wniosek.” Nasuwa się wątpliwość co do przestrzegania reguł kolizyjnych w przedmiotowym przypadku, gdy <i>lex specialis</i> jest aktem niższej rangi niż <i>lex generalis</i>. W związku z powyższym proponuje się przenieść przedmiotową normę do ustawy. Ponadto wydaje się, że sporządzanie uzasadnienia do postanowienia w przedmiocie wpisu fundacji rodzinnej do rejestru, wydanego zgodnie z wnioskiem jest niecelowe i nadmiernie obciążające pracą sąd rejestrowy.</p>	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez przygotowanie nowego projektu rozporządzenia we współpracy z MS

			Reasumując należy wskazać, że choć w nowym <i>projekcie</i> ustawy o fundacji rodzinnej projektodawcy udało się wyeliminować liczne błędy, które zawierał projekt z dnia 22 marca 2021 r., niemniej nadal istnieją obszary wymagające dalszych prac nad <i>projektem</i> .	
136.	Zmiana art. 37 ust. 4 ustawy o doradztwie podatkowym	MF (SP8) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W wersji projektu z dnia 15.10.2021 nie została uwzględniona propozycja MF przekazywana drogą elektroniczną (zawarta też w roboczej wersji przepisów wypracowanych w Ministerstwie Finansów) wprowadzająca wyłączenie tajemnicy zawodowej doradców podatkowych. MF uważa, że treść art. 66 ust. 3 ustawy o FR polegająca na obowiązku informowania przez audytora o nieprawidłowościach wykrytych w fundacji do podmiotów, które nie muszą być lub nie są mocodawcą audytora może być sprzeczne z zasadami tajemnicy zawodowej doradców podatkowych określonych w art. 37 ustawy o doradztwie podatkowym. Jednocześnie z uwagi na zbliżony zakres regulacji tajemnicy zawodowej doradców podatkowych oraz innych zawodów uprawnionych do dokonywania audytu tj. radców prawnych i adwokatów MF sugeruje kontakt z MS celem wypracowania systemowego rozwiązania. W związku z powyższym MF zwraca się z propozycją następującej zmiany: „W ustawie z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 130 z późn.zm) w art. 37 w ust. 4 1) w pkt 2 po słowach „Ordynacja podatkowa” dodaje się przecinek; 2) dodaje się pkt 3 w brzmieniu: „3) udostępnianych na podstawie art. 60 ust. 4 z dnia o fundacji rodzinnej”. (-w zakresie określonym tymi przepisami – zostaje w przepisie bez zmian)	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez dodanie przepisu zgodnie z uwagą
137.	Zmiana art. 78 ust. 3 ustawy o biegłych rewidentach	MF (DWR) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Z powodów jak w punkcie wyżej, MF zwraca się z propozycją następującej zmiany: „W ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1415 z późn zm.) w art. 78 w ust. 3 po pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu: „5) udostępnienie informacji na podstawie art. 66 ust. 4 z dnia o fundacji rodzinnej.””	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez dodanie przepisu zgodnie z uwagą
138.	Zmiana art. 2 ustawy o ochronie roszczeń	MRiPS UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Opiniowany projekt (z dnia 15 października 2021 r.) ma na celu wprowadzenie do systemu prawnego nowej instytucji w postaci fundacji rodzinnej. Dodanie do systemu prawnego fundacji rodzinnej bez dokonywania zmian w ustawie z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. 2020 r. poz. 7) skutkuje tym, że do fundacji rodzinnej może mieć zastosowanie przedmiotowa ustawa.	UWAGA UWZGLĘDNIONA poprzez dodanie zmiany w ustawie w przedmiotowym zakresie.

	pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy		<p>Mając na uwadze, że z ww. ustawy wyłączone są podmioty o charakterze podobnym do fundacji rodzinnej, tj. <i>osoby prawne podlegające obowiązkowi wpisu do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, o którym mowa w rozdziale 3 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 112, z późn. zm.), wpisane do rejestru przedsiębiorców z tytułu wykonywania działalności gospodarczej, należy rozważyć, czy takie same zasady nie powinno się zastosować również do fundacji rodzinnych. Intencją jest ujednoczenie sytuacji prawnej podmiotów o podobnym charakterze, tj. obecnie funkcjonujących fundacji oraz projektowanych fundacji rodzinnych, w zakresie tej samej instytucji prawnej, jaką jest niewypłacalność pracodawcy w rozumieniu ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.</i></p> <p>W związku z powyższym należy rozważyć uzupełnienie opiniowanego projektu ustawy o zmianę ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy przez dodanie fundacji rodzinnej w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Przepis ten normuje katalog podmiotów, wobec których nie zachodzi niewypłacalność pracodawcy w rozumieniu tej ustawy. Przepisowi takiemu należałoby nadać następujące brzmienie:</p> <p>„2. Niewypłacalność pracodawcy, o której mowa w ust. 1, nie zachodzi w odniesieniu do osób prawnych podlegających obowiązkowi wpisu do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, o którym mowa w rozdziale 3 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 112, z 2020 r. poz. 2320 oraz z 2021 r. poz. 1598 i 1641), do rejestru fundacji rodzinnych, o którym mowa w rozdziale 11 ustawy z dnia o fundacji rodzinnej (Dz. U. ...), wpisanych do rejestru przedsiębiorców z tytułu wykonywania działalności gospodarczej, jednostek zaliczanych, na podstawie odrębnych przepisów, do sektora finansów publicznych, a także osób fizycznych prowadzących gospodarstwo domowe zatrudniających osoby wykonujące pracę zarobkową w tym gospodarstwie.”.</p>	
139.	Zmiany w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki	Zakład Ubezpieczeń Społecznych OPINIOWANIE	<p>Odnosząc się do postulatu wskazania aktów wykonawczych, w których niezbędne będzie dokonanie zmian w związku z wejściem w życie projektowanych przepisów informujemy, że projektowana nowelizacja <i>ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych</i> wiązać się będzie z koniecznością wprowadzenia zmian w <i>rozporządzeniu Ministra Rodziny i</i></p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Dziękujemy za przekazanie projektu pogładowego rozporządzenia. Projekt rozporządzenia nie ma podstawowego znaczenia</p>

	Społecznej w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych (...)		<p><i>Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2020 r. w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika składek, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, raportów informacyjnych, oświadczeń o zamiarze przekazania raportów informacyjnych, informacji o zawartych umowach o dzieło oraz innych dokumentów (Dz. U. poz. 2366 oraz z 2021 r. poz. 846).</i></p> <p>Wprowadzenie nowego tytułu ubezpieczenia w postaci członka rady protektorów wymagać będzie zmiany załącznika nr 25 „Kody wykorzystywane przy wypełnianiu dokumentów” w zakresie opisów kodów tytułu ubezpieczenia 22 40, 22 41, i 22 42.</p> <p>Nowe opisy kodów tytułu ubezpieczenia powinny otrzymać brzmienie: „22 40 – członek rady nadzorczej, członek rady protektorów, podlegający z tego tytułu wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu 22 41 – członek rady nadzorczej, członek rady protektorów, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu 22 42 – członek rady nadzorczej, członek rady protektorów, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu”.</p> <p>Wdrożenie zmian informatycznych po stronie Zakładu, wiążących się ze zmianą słownikową opisów kodów tytułu ubezpieczenia po wprowadzeniu odpowiednich zmian w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2020 r., odbędzie się bezkosztowo.</p>	dla projektu ustawy. Ew. zostanie przedstawiony wraz z przekazaniem projektu do rozpatrzenia przez Radę Ministrów.
140.	Dodatkowe uwagi w zakresie braków w uzasadni	UODO OPINIOWANIE	W korespondencji do organu nadzorczego, a także w uzasadnieniu do nowej wersji projektu ustawy, niestety nie znalazła się informacja, czy – zgodnie z rekomendacjami organu nadzorczego dla projektu i w odpowiedzi na wymogi wynikające z przepisów rozporządzenia 2016/679 – została przeprowadzona ocena skutków dla ochrony danych w trybie art. 35 rozporządzenia 2016/679, w związku z przyjmowaniem podstawy prawnej przetwarzania danych już na etapie tworzenia przepisów prawa (art. 35 ust. 10 rozporządzenia 2016/679), tj.	UWAGA UWZGLĘDNIONA po ustaleniu brzmienia przepisów zostanie przeprowadzona ocena skutków dla ochrony danych

	eniu, zmiana ustawy o podatku od spadków i darowizn oraz ustawy o podatku dochodo wym od osób prawnych		<p>w toku procesu legislacyjnego, a także – czy rejestr fundacji rodzinnych będzie konstruowany z uwzględnieniem mechanizmu przewidzianego w art. 25 ust. 1 rozporządzenia 2016/6796), tj. projektowania ochrony danych osobowych przy określaniu w przepisach prawa sposobów przetwarzania danych. Organ nadzorczy ponownie wskazuje więc na potrzebę działań Projektodawcy w tym zakresie.</p> <p>Należy podkreślić, że wspomnianymi mechanizmami powinny być też objęte ewidencje określone w projektowanym art. 93, nowelizującym ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2021 r. poz. 1043), oraz w art. 95 projektu ustawy, nowelizującym ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1800), co pozwoli na tworzenie tych ewidencji z poszanowaniem zasad ochrony danych osobowych. Brak projektowania ochrony danych w procesie tworzenia prawa, jak również niesporządzenie oceny skutków dla ochrony danych osobowych we wskazanych w art. 35 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 warunkach i okolicznościach, na etapie prac legislacyjnych może prowadzić do konstruowania norm prawnych niezapewniających stosowania przepisów rozporządzenia 2016/679. Tak ukształtowane normy prawa krajowego mogą prowadzić do niewłaściwych interpretacji i zróżnicowanych praktyk, niezgodnych z przepisami tego rozporządzenia. Przyjmowanie takich rozwiązań narażać może administratorów na odpowiedzialność z tytułu przetwarzania danych osobowych niezgodnie z przepisami z zakresu ochrony danych osobowych. Dlatego tak istotne jest, aby analiza ryzyka dla ochrony danych została przeprowadzona na etapie prac legislacyjnych, i by jej efektem było przyjmowanie szczególnych przepisów prawa zapewniających przetwarzanie danych osobowych zgodne z przepisami rozporządzenia 2016/679.</p>	
Uwagi dot. uzasadnienia				
141.	Uwagi do uzasadnienia	Ministerstwo Spraw Zagranicznych UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Ministerstwo Spraw Zagranicznych dostrzega celowość zawarcia w uzasadnieniu do projektu ustawy wymiaru ponadkrajowego projektowanych regulacji. Perspektywa międzynarodowa implikuje uwzględnienie rodzinnych inwestycji kapitałowych oraz firm zagranicznych, w tym potencjału inwestycyjnego Polonii i Polaków prowadzących przedsiębiorstwa zagranicą. Pożądanym efektem regulacji powinno być również zagwarantowanie instrumentów zapewniających ochronę przed podziałem (rozdrobieniem) majątku powstałego w związku z prowadzoną poza granicami kraju działalnością gospodarczą lub społecznie użyteczną (np. fundacje rodzinne	UWAGA UWZGLĘDNIONA

			<p>powołane do wspierania polskich instytucji kultury za granicą). Dlatego zasadne staje się uwzględnienie w zakresie podmiotowym projektowanych rozwiązań kategorii osób fizycznych, których centrum interesów osobistych lub gospodarczych znajduje się poza granicami Polski.</p> <p>Badania Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur Państwowego Instytut Badawczy (dalej: IBKK-PIB) potwierdzają, że coraz większa liczba przedstawicieli Polonii i Polaków za granicą na świecie wypracowała skuteczny i przynoszący wymierne korzyści ekonomiczne model prowadzenia działalności gospodarczej lub prowadzenia interesów życiowych, a od czasu transformacji ustrojowej w Polsce istotnie wzrosła dynamika współpracy z naszym krajem. Jak wynika z raportu IBKK-PIB², przedsiębiorstwa z kapitałem polonijnym są w XXI w. obecne na wszystkich kontynentach. Raport wskazuje, że kapitał płynący do Polski z zagranicy w postaci bezpośrednich inwestycji był istotnym czynnikiem wzrostu gospodarczego, osiągniętego przez nasz kraj w minionych 25 latach. Według danych ankiety przeprowadzonej przez IBKK-PIB w 2018 r. wynika, że w grupie mikroprzedsiębiorstw, firmy z kapitałem polonijnym stanowiły blisko połowę zbioru (49%). Udział procentowy firm z kapitałem polonijnym w grupie przedsiębiorstw małych i średnich wyniósł dla obu kategorii 29%. Natomiast w grupie przedsiębiorstw dużych firmy z kapitałem polonijnym stanowiły 31%. Z kolei w grupie firm, dla których nie została określona ich wielkość firmy z kapitałem polonijnym stanowiły 41%. Przywołany raport pokazuje, że polska diaspora charakteryzuje się przedsiębiorczością, co wydaje się mieć znaczenie w kontekście projektowanej regulacji.</p> <p>Mając na uwadze liczebność polskiej diaspory za granicą (szacunkowo ok. 20 mln osób) i odnoszone przez nią sukcesy biznesowe lub sukcesy z wykonywania wolnych zawodów, celowe wydaje się umożliwienie korzystania z instrumentów (zwłaszcza w zakresie fundowania, ale także realizacji w Polsce działalności pożytku publicznego) projektowanej ustawy.</p> <p>1. Nadane brzmienie projektowanego art. 11 ust. 1, iż „Fundatorem fundacji rodzinnej może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych” pozwala przyjąć, że projektodawca nie uzależnia możliwości ustanawiania fundacji rodzinnej od rodzaju posiadanej przez osobę fizyczną zdolności do czynności prawnych. Stosuje ogólną dyspozycję określającą zdolność fundowania osoby fizycznej. Należy wskazać, że analogiczny przepis ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2167)</p>	
--	--	--	---	--

² K. Dębowska, J. Gniadek, H. Kępka, *Potencjał inwestycyjny Polonii za granicą*, Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2018. Obecnie Polski Instytut Ekonomiczny.

			<p>dookreśla w art. 2 ust. 1, że fundacje mogą ustanawiać osoby fizyczne niezależnie od ich obywatelstwa i miejsca zamieszkania.</p> <p>2. Uznać należy, że uprawnienie do bycia fundatorem fundacji rodzinnej (zdolność fundowania) przysługuje także cudzoziemcom, ponieważ zdolność fundowania osób fizycznych wynikająca z posiadanej przez nie zdolności do czynności prawnych ustalana jest na podstawie przepisów k.c. lub prawa ojczyźnego w przypadku obcokrajowców - art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. - Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 1792). Ponadto przepisy prawa prywatnego międzynarodowego przewidują, że jeżeli osoba fizyczna dokonuje czynności prawnej w zakresie prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa, wystarczy, że ma ona zdolność do dokonania tej czynności według prawa państwa, w którym przedsiębiorstwo jest prowadzone.</p> <p>3. Przyjęcie szerokiego, tj. obejmującego kategorię obcokrajowców, zdefiniowania kręgu fundatorów (uprawnienia) jest w opinii Ministerstwa Spraw Zagranicznych jak najbardziej uzasadnione umiędzynarodowieniem prowadzenia działalności gospodarczej oraz realiami i aktywnością rosnącej liczby przedstawicieli Polonii odnoszących sukcesy biznesowe oraz nabierającej na znaczeniu integracji polskich środowisk biznesowych działających poza granicami kraju. Potwierdzeniem może być aktywność <i>Kongresu 60 milionów Globalnego Zjazdu Polonii</i> czy <i>Forum Gospodarczego Polonii Świata</i>. Fakt prowadzenia biznesu poza granicami kraju i coraz silniejsze związki z Polską, jako krajem pochodzenia są argumentem za przyznaniem zdolności fundowania również obcokrajowcom.</p> <p>4. W związku z powyższym i wobec braku uwzględnienia wyżej przedstawionego aspektu w uzasadnieniu przedmiotowego projektu ustawy, sugeruje się uzupełnienie uzasadnienia w części dotyczącej fundatora (Rozdział 2 „Fundator”) o przedstawioną powyżej argumentację, na rzecz szerokiej interpretacji zdolności fundowania. Jednocześnie pozostawia się do rozważenia prerredagowanie brzmienia projektowanego art. 11 ust. 1 poprzez doprecyzowanie regulacji i dodanie zwrotu dookreślającego krąg podmiotowy w brzmieniu: „(...) niezależnie od ich obywatelstwa i miejsca zamieszkania”.</p>	
142.	Art. 93	MF UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W przypadku przyjęcia przepisów wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów przyjęć należy również uzasadnienie tych zmian.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Uzasadnienie zostało uzupełnione.
143.	Uwagi do uzasadnienia	MF (PT) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Projekt uzasadnienia nie zawiera wzmianki odnośnie tego, że skutki podatkowe w zakresie VAT transakcji i zdarzeń dokonywanych w związku z wprowadzeniem do systemu prawnego fundacji rodzinnej będą określone w	UWAGA UWZGLĘDNIONA Uzasadnienie zostało uzupełnione.

			<p>konkretnych stanach faktycznych w oparciu o istniejące krajowe przepisy o VAT z uwzględnieniem regulacji wynikających z dyrektywy VAT i innych przepisów unijnych.</p> <p>W ocenie MF brzmienie wymaga dostosowania zgodnie z uzasadnieniem wypracowanych w tej materii w Ministerstwie Finansów. W wersji projektu ustawy z dn. 15.10.2021 r. zmieniono art. 7 (dotychczas art. 6 w wersji z 22 marca 2021 r.). Dotychczas był zapis że fundacja rodzinna nie może wykonywać działalności gospodarczej w rozumieniu Prawo przedsiębiorców. Aktualnie projektowany art. 7 wskazuje jakie rodzaje działalności mogą być wykonywane przez fundację rodzinną. Zatem wzmianka odnośnie skutków podatkowych w zakresie VAT w projekcie uzasadnienia pozostaje aktualna i wydaje się zasadnym jej pozostawienie przy aktualnym brzmieniu art. 7 projektu.</p>	
144.	Art. 95	MF (DD) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Konieczność korekty w akapicie 6 uzasadnienia zapisu brzmienia „art. 16i ust. 2-7 ustawy CIT” na brzmienie „art. 16i ust. 2-8 ustawy CIT”. Dalsze zmiany będą uzależnione od ostatecznego brzmienia przepisów.	WYJAŚNIENIE Uwaga nieaktualna, przepis art. 16i został usunięty z projektu.
145.	Uwagi do uzasadnienia	Koordinator Oceny Skutków Regulacji UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W uzasadnieniu projektu (s. 33) wnioskodawca wskazuje, że rejestr fundacji rodzinnych wzorowany jest na rejestrze funduszy inwestycyjnych, który także prowadzi Sąd Okręgowy w Warszawie. Tym samym rekomendowane jest wykorzystanie tego benchmarku do precyzyjnego określenia kosztów utworzenia rejestru, a także kosztów utrzymania w kolejnych latach. Jednocześnie warto szerzej odnieść się do kosztów prowadzenia tego rejestru przez Sąd Okręgowy w Warszawie (np. czy to zadanie będzie prowadzone w ramach obecnych zasobów kadrowych, czy konieczny będzie wzrost etatów).	WYJAŚNIENIE Rejestr fundacji rodzinnych nie będzie prowadzony w systemie teleinformatycznym, którego budowa / rozbudowa wiązałaby się z wcześniej wskazywanymi kosztami.
Uwagi dot. OSR				
146.		MF UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W przypadku przyjęcia przepisów wypracowanych w Ministerstwie Finansów przyjąć również należy OSR tych zmian. W szczególności, dotyczy to wydatków niezbędnych do zaimplementowania zmian w systemach informatycznych. Bez ich poniesienia nie będzie możliwa realizacja zadań KAS w zakresie obsługi deklaracji i informacji składanych przez FR do urzędów skarbowych.	UWAGA UWZGLĘDNIONA
147.	Pkt OSR 4	MF (SP7) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Autorzy OSR powołują się na dane z Raportu o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, PARP, czerwiec 2019 r. Dostępny jest już raport opublikowany przez PARP w 2021 r., zatem należy rozważyć aktualizację.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Dane zostały uzupełnione według najnowszego raportu, tj.: „Średnie przedsiębiorstwa – ok. 14,8 tys.

				Duże przedsiębiorstwa – ok. 3,8 tys.” Źródło: https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/PARP-26_Raport-2021-07-22_WCAG_210726.pdf	
148.	Pkt OSR	4	MF (ST) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W pkt 4 OSR – „Podmioty, na które oddziałuje projekt” należy uwzględnić JST.	WYJAŚNIENIE OSR został dostosowany do nowej propozycji przepisów wypracowanych wraz z MF.
149.	Pkt OSR	6	MF (SP7) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Proponuje się dodanie w punkcie „Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń” informacji o wpływie projektowanych zwolnień przedmiotowych na sektor finansów publicznych.	WYJAŚNIENIE OSR został dostosowany do nowej propozycji przepisów wypracowanych wraz z MF.
150.	Pkt OSR	6	MF (FS4) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	W pkt 6 OSR jako źródło finansowania kosztów zaimplementowania formularza rejestracyjnego i wpisu do rejestru fundacji rodzinnej zostały podane część 15 - Sądy powszechne oraz część 37 - Sprawiedliwość. W związku z powyższym, wiersz „Źródła finansowania” należy uzupełnić o informację, że projektowane zmiany nie będą podstawą do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa na ten cel, a zostaną pokryte w przypadku części 15 – Sądy powszechne w ramach posiadanych środków w tej części, natomiast w przypadku części 37 – Sprawiedliwość w ramach limitu wydatków dla tej części.	WYJAŚNIENIE W związku ze zmianą koncepcji, rejestr fundacji rodzinnych nie będzie prowadzony jako część KRS, a przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim. Nie będzie to rejestr prowadzony w systemie teleinformatycznym, którego budowa / rozbudowa wiązałaby się z wcześniej wskazywanymi kosztami.
151.	Pkt OSR	6	Koordinator Oceny Skutków Regulacji UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Pomimo zmian dotyczących systemu rejestrowania fundacji rodzinnych bez zmian pozostały szacowane koszty utworzenia tego rejestru (950 tys. zł) W ocenie skutków regulacji (pkt 6) zasadne jest rozszerzenie opisu założeń do przyjęcia kosztów na takim poziomie.	WYJAŚNIENIE Rejestr fundacji rodzinnych nie będzie prowadzony jako część KRS, a przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim. Nie będzie to rejestr prowadzony w systemie teleinformatycznym, którego budowa / rozbudowa wiązałaby się z wcześniej wskazywanymi kosztami.

152.	Pkt 7 i 8 OSR	Koordynator Oceny Skutków Regulacji UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	<p>Jednocześnie w związku z nieuwzględnieniem uwag w I rundzie uzgodnień zwracam się ponownie o uzupełnienie OSR w zakresie omówienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kosztów po stronie przedsiębiorców wynikających z konieczności wpisu do rejestru fundacji rodzinnych (pkt 7 OSR, bez wykazywania w tabeli • obciążeń po stronie fundacji rodzinnych wynikających z bycia płatnikiem CIT (pkt 8 OSR). 	<p>WYJAŚNIENIE</p> <p>Nie jest możliwe oszacowanie całościowe obciążeń w tym zakresie.</p> <p>Koszt po stronie przedsiębiorcy to wydatki na obsługę prawną w zakresie przygotowania dokumentów, czynności notarialnych oraz opłat sądowych. Nie jest możliwe wyliczenie tych kosztów, jako całościowych ani średnich, bowiem ich wysokość będzie zależeć od stopnia zaawansowania przygotowania planu sukcesyjnego, wewnętrznej struktury przyszłej fundacji rodzinnej, grona beneficjentów itp. W indywidualnych sprawach kwoty te mogą się znacząco różnić.</p> <p>Trudno jest także oszacować czas potrzebny na realizację obowiązków podatkowych, jak i koszt obsługi księgowo-podatkowej fundacji rodzinnej, porównując ją do jakiejś innej istniejącej osoby prawnej. Obciążenia te będą zależeć od kilku czynników, w tym od liczby beneficjentów, częstotliwości przekazywania świadczeń, od rodzaju prowadzonej przez fundację rodzinną działalności, od wielkości zarządzanego majątku</p>
------	------------------	--	--	---

153.	Pkt 12 OSR	MF (SP7) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Proponuje się wskazanie następujących mierników ewaluacyjnych: liczba jednostek gospodarczych posiadających status fundacji rodzinnej, liczba podmiotów posiadających status fundacji rodzinnej powstałych w wyniku przekształcenia.	WYJAŚNIENIE Projekt nie przewiduje możliwości przekształcania działalności gospodarczej w fundację rodzinną, na takich zasadach jak zostały uregulowane w KSH; fundacja rodzinna będzie odrębną, nowoutworzoną osobą prawną.
154.		MF (ST) UZGODNIENIA MIĘDZYRESORTOWE	Projekt ustawy powinien zostać przekazany do zaopiniowania przez KWRiST. Należy zauważyć, iż projekt ustawy skutkującej zmianą poziomu dochodów lub wydatków jednostek samorządu terytorialnego wymaga również zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego (art. 50 ust. 2 ustawy o finansach publicznych).	WYJAŚNIENIE W projekcie zostało usunięte zaproponowane wcześniej przez MF rozwiązanie polegające na przyznaniu jst dochodów z podatku od spadków i darowizn od świadczeń dla beneficjentów, projekt nie powinien wpływać na dochody jst. W projekcie wprowadzono podatek PIT i CIT, którego część trafia do jst na obecnych zasadach.